

**Regionalni vodovod
Crnogorsko primorje**

GODIŠNJI PLAN RADA ZA 2020. GODINU

JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje” Budva

Novembar, 2019. godine

Godišnji plan rada za 2020. godinu

SADRŽAJ

1. UVOD.....	5
2. PLAN AKTIVNOSTI TEHNIČKOG SEKTORA	7
2.1. Plan proizvodnje, distribucije i isporuke vode	7
2.2. Plan aktivnosti na održavanju sistema	21
2.2.1 Tekuće održavanje	21
2.2.2 Investiciono održavanje.....	23
2.2.3 Interventno održavanje	25
2.2.4 Asset management.....	27
2.3 Plan mjera energetske efikasnosti.....	27
2.4 Plan sprovođenja kontrole kvaliteta vode.....	29
2.4.1 Plan dinamike uzorkovanja i analiziranja.....	30
2.4.2 Unapređenje laboratorijskog rada	33
2.4.3 Servis i etaloniranje instrumentalne opreme.....	34
2.4.4 Validacija mjernih instrumenata.....	35
2.4.5 Nabavka opreme i reagensa	35
2.4.6 Kontinualno mjerenje parametara kvaliteta vode.....	36
2.5. Plan sprovođenja sistema kvaliteta	37
2.5.1. Analiza Opasnosti i Kritične Kontrolne Tačke (HACCP)	37
2.5.2 Standar zaštite životne sredine (ISO 14001)	38
3. PLAN AKTIVNOSTI FINANSIJSKOG SEKTORA	40
3.1. Prihodi	42
3.1.1. Prihodi od prodaje vode	42
3.1.2. Prihodi od posebne naknade na investicije za izgradnju objekata na teritoriji	43
opština Crnogorskog primorja.....	43
3.2. Rashodi	45
3.3. Kreditne obaveze.....	46
3.4 Projekcije finansijskih parametara za 2020. godinu	48
3.4.1 Procjena prihoda iz tekućeg poslovanja 2020.godinu.....	48

Godišnji plan rada za 2020. godinu

3.4.2 Procjena rashodi iz tekućeg poslovanja za 2020.godinu.....	49
4. PLAN AKTIVNOSTI SEKTORA ZA PRAVNE I ADMINISTRATIVNE POSLOVE	52
4.1. - Transformacija JP u DOO	52
4.2 Aktivnosti na izradi propisa	53
4.3 Sudski postupci.....	54
4.4 Uknjižba imovine	55
4.5 Ostali poslovi.....	55
5. PLAN RADA SLUŽBE ZAŠTITE	57
6. PLAN NABAVKI.....	59
6.1 Plan javnih nabavki.....	59
6.2 Plan nabavki za projekte sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj i u okviru Interreg – IPA CBC programa.....	61
Plan nabavki za projekat sa EBRD	63
7. SARADNJA SA MEĐUNARODNIM INSTITUCIJAMA ZA POTREBE NABAVKE RADOVA I USLUGA	65
7.1 Aplikacija u okviru prekograničnog Interreg – IPA CBC Italija-Albanija-Crna Gora programa.....	65
7.2 Saradnja sa evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD).....	69
8. PLAN DRUŠTVENO ODGOVORNOG POSLOVANJA.....	71
9. SARADNJA SA INSTITUCIJAMA	73
9.1 Saradnja sa regionalnim i međunarodnim vodovodnim preduzećima i udruženjima.....	73
9.2 Saradnja sa naučnim institucijama	74
10. PLAN RAZVOJNIH AKTIVNOSTI ZA 2020. GODINU	79
10.1. Priključenje opština Herceg Novi na RVS.....	79
10.2. Početak aktivnosti na izgradnji II faze RVS	80
10.3. Izrada projektne dokumentacije za izvoz vode tankovanjem.....	81
10.4. Nastavak aktivnosti na podizanju bezbjednosti RVS.....	82
10.5. Razvoj telekomunikacione infrastrukture (SCADA)	83
10.6. Unapređenje informacione tehnologije RVS.....	84

Godišnji plan rada za 2020. godinu

10.7. Valorizacija zemljišta na Karuču	85
11. POTENCIJALNI IZAZOVI U 2020. GODINI	86
11.1 Rješavanje višegodišnjeg potraživanja po osnovu preraspodjele kreditnih sredstava iz Abu Dhabi Fonda za razvoj.....	87
11.2 Rješavanje pitanja ustupljene infrastrukture regionalnog vodovodnog sistema drugim državnim i opštinskim subjektima	90
11.3. Aktivnosti u zonama sanitarne zaštite izvorišta „Bolje Sestre“	94

1. UVOD

Prva faza regionalnog vodovodnog sistema puštena je u rad 2010. godine i protekli period je dao smjernice na koji način je moguće unaprijediti poslovanje i rad sistema, koje su prednosti i izazovi u funkcionisanju sistema. Međutim, formirana je i slika kompleksnog funkcionisanja kompletnog vodovodnog sektora na području Crnogorskog primorja. Iako je nesporno da je izgradnja regionalnog vodovodnog sistema za Crnogorsko primorje (u daljem tekstu: RVS) bila neophodna, očekivani rezultat iskorišćenja kapaciteta ovog sistema još uvijek nije dostignut. Izrazito velike varijacije u potražnji vode iz RVS od strane lokalnih vodovoda, uz značajne amplitude zavisno od perioda godine, ukazuju na izazove sa kojim se srijeću lokalna vodovodna preduzeća, posebno u smislu nepouzdanosti lokalnih izvora vode, što samo po sebi ukazuje da uredno i održivo vodosnabdijevanje ovog područja u značajnoj mjeri zavisi od pouzdanosti rada RVS. Međutim, primjetno je i da se lokalne samouprave i njihova vodovodna preduzeća, u većoj ili manjoj mjeri, još uvijek drže stava da RVS služi za obezbjeđivanje vode samo u slučajevima kad je nemoguće obezbijediti potrebne količine vode na drugi način, pa čak i u slučajevima kada voda koju isporučuju ne ispunjava sve parametre vode za piće (zamućenost, zaslanjenje i sl.). U tim slučajevima se javnost obavještava da voda nije za piće i da se sprovedu preventivne mjere, iako se može iz RVS preuzeti voda za piće, koja u potpunosti odgovara svim propisanim parametrima. Takođe, iako je prošlo više od 9 godina od puštanja u rad RVS, većina lokalnih vodovodnih sistema još uvijek nije osposobljena za prihvatanje potrebnih količina vode iz RVS, što dovodi do nepotrebnih nestašica vode na Crnogorskom primorju, posebno na područjima gdje je došlo do neplanske izgradnje naselja većeg obima.

U tom kontekstu je potrebno intenzivirati aktivnosti nadležne institucije Uprave za vode, kako bi se stavili van funkcije izvorišta za koja nije moguće izdati vodna akta. Naime, do 2010. godine na Crnogorskom primorju je bio prioritet riješiti pitanje nedostajućih količina vode za piće, a od 2010. godine, kada je pušten u rad regionalni vodovodni sistem, prioritet bi trebalo dati kvalitetu vode za piće.

Stoga je JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ (u daljem tekstu Regionalni vodovod) značajne napore uložilo u razvojne aktivnosti, kako ovog preduzeća, tako i cjelokupnog vodovodnog sektora, uz prioritetno zalaganje za principe održivog funkcionisanja. Održiv razvoj sektora vodosnabdijevanja je moguć samo uključenjem svih nadležnih institucija na državnom i lokalnom nivou, jer je evidentno da problemi u funkcionisanju sektora vodosnabdijevanja postoje i da ih je potrebno što prije rješavati kako bi se poboljšali uslovi života građana na području Crnogorskog primorja, ali i podržale značajne investicije u sektoru turizma na ovom području.

Uz izraženu podršku Vlade Crne Gore, posebno prilikom rješavanja finansijskih izazova koji su prouzrokovani presudom Apelacionog suda u sporu sa Strabag AG, obezbijeđen je optimalan

Godišnji plan rada za 2020. godinu

model koji će očuvati finansijsku održivost preduzeća za naredni period. Blokada transakcionih računa preduzeća prouzrokovana predmetnom presudom, koja je trajala 268 dana, je značajno uticala na sprovođenje aktivnosti obuhvaćenih Planom rada za 2019. godinu. Međutim, i pored činjenice da su do 09.05.2019. godine sve aktivnosti bile obustavljene ili svedene na neophodni minimum, Regionalni vodovod je ostao privržen i posvećen daljem unapređenju rada RVS, ali i cjelokupnog sektora vodosnabdijevanja na Crnogorskom primorju.

Nakon ukidanja blokade prioritet je, prirodno, dat aktivnostima na hitnoj pripremi RVS za rad u ljetnoj turističkoj sezoni 2019. godine, koja je već bila počela kada je Regionalni vodovod izašao iz 268 dana duge blokade transakcionih računa. Uporedo, u cilju sprovođenja planiranih razvojnih aktivnosti, u prvom redu izgradnji cjevovoda za priključenje opštine Herceg Novi na RVS i izgradnji novog cjevovoda, kojim bi se povećao kapacitet sistema za opštine Kotor, Tivat i Herceg Novi, sprovedene su intenzivne aktivnosti na uspostavljanju saradnje sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD). Podsjećanja radi, postupak izbora najpovoljnijeg ponuđača za izgradnju cjevovoda za priključenje opštine Herceg Novi na RVS je obustavljen 27.07.2018. godine, usljed gore navedene blokade transakcionih računa. Međutim, sa EBRD je, uz podršku Vlade Crne Gore ostvaren načelni dogovor o kreditnom finansiranju priključenja opštine Herceg Novi na RVS, ali i za proširenje kapaciteta RVS za opštine Kotor, Tivat i Herceg Novi, te uz podršku Opštine Bar i za rješavanje višedecenijskog problema vodosnabdijevanja, odvođenja i tretmana otpadnih voda u naselju Dobre Vode. U trenutku pisanja ovog dokumenta je u toku završno usaglašavanje teksta Ugovora o zajmu, na osnovu kojeg će se u 2020. godini započeti izgradnja novih cjevovoda RVS, ali i započeti izrada Idejnog projekta izgradnje vodovodne i kanalizacione infrastrukture u naselju Dobre Vode.

Takođe, u toku 2020. godine će se sprovesti opsežne aktivnosti predviđene IPA INTERREG CBS Italija-Albanija-Crna Gora programom, vrijednog 1.157.560,37 Eura, u okviru kojeg je Regionalni vodovod obezbijedio bespovratna sredstva u iznosu od 898.823,99 Eura, dok je 158.616,00 Eura učešće Regionalnog vodovoda kroz angažman osoblja i resursa preduzeća.

Konstantno će se raditi i na unapređenju odnosa sa lokalnim vodovodnim preduzećima kako bi se zajednički dostigli ciljevi koji garantuju uredno i kvalitetno vodosnabdijevanje primorske regije. Pored aktivnosti koje se tiču unapređenja rada i proširenja kapaciteta RVS, preduzeće će nastaviti sa rješavanjem i problema u vodosnabdijevanju na lokalnom nivou kroz pružanje ekspertske i, u skladu sa mogućnostima, i materijalne pomoći, što je bila praksa i u prethodnim godinama.

2. PLAN AKTIVNOSTI TEHNIČKOG SEKTORA

2.1. Plan proizvodnje, distribucije i isporuke vode

Osnovni cilj u radu RVS je snabdijevanje gradova Crnogorskog primorja visoko kvalitetnom, higijenski ispravnom vodom za piće, u dovoljnim količinama. Navedena premisa je osnova za izradu plana rada tehničkog sektora, odnosno planiranja funkcionisanja RVS, kako bi se, kao i u prethodnom periodu ostvariti potrebni preduslovi za podizanje kvaliteta usluge vodosnabdijevanja na Crnogorskom primorju, ali i nastavak dinamičnog razvoja turizma i ostalih privrednih djelatnosti na ovom području.

Isporuka vode lokalnim vodovodnim preduzećima Tivta, Kotora, Budve, Bara i Ulcinja će se obavljati u kontinuitetu tokom kalendarske godine, u skladu sa sklopljenim ugovorima o isporuci vode. Predmetnim ugovorima je definisana kontinuirana isporuka vode u toku kalendarske godine, čime je obezbijeđeni tehničko-tehnološki uslovi za siguran rad sistema i bezbjednu isporuku vode. Sa ViK Herceg Novi nije zaključen ugovor, pa se u tom smislu ne može sa sigurnošću planirati isporuka vode. Međutim, Regionalni vodovod će do izgradnje planiranog cjevovoda za priključenje opštine Herceg Novi na RVS, u saradnji sa ViK Tivat biti spreman da, kako je to već rađeno u prethodnim godinama, izvrši isporuku nedostajućih količina vode putem infrastrukture ViK Tivat.

Način zahvatanja, dezinfekcije i distribucije vode je ustaljen proces koji se u prethodnih 9 godina rada pokazao kao siguran i održiv. Voda se pumpa sa izvorišta „Bolje Sestre“ gdje se vrši i UV dezinfekcija, a zatim se, preko prekidne komore „Bolje Sestre“, dijelom kopnenom, dijelom podvodnom dionicom, transportuje u crpni bazen na pumpnoj stanici „Reljići“. Sa pumpne stanice „Reljići“ voda se transportuje cjevovodom, koji prolazi kroz hidrotehnički tunel „Sozina“, do rezervoara „Đurmani“. Rezervoar „Đurmani“ se nalazi na obalnom dijelu gdje se vrši dodatna dezinfekcija vode hlorisanjem, prije puštanja u sjeverni krak za opštine Budva, Kotor, Tivat i Herceg Novi, odnosno južni krak za opštine Bar i Ulcinj.

Upravljanje sistemom će se, kao i do sada, odvijati preko SCADA – sistema automatskog upravljanja sa dvije upravljačke jedinice, jedne na izvorištu „Bolje Sestre“ i druge na pumpnoj stanici „Budva“. Ovakav način rada omogućava maksimalnu kontrolu sigurnosti u vodosnabdijevanju, kao i spremnost da se u najkraćem vremenu izađe u susret potrebama lokalnih vodovodnih preduzeća, isporukom traženih količina vode. Međutim, za potrebe dodatnog poboljšanja će se sagledati mogućnost povezivanja upravne zgrade Regionalnog vodovoda na optičku infrastrukturu RVS, čime bi se stvorili uslovi za uvođenje dodatne jedinice za nadzor putem SCADA sistema. Ovim bi se dodatno poboljšao nadzor nad radom

Godišnji plan rada za 2020. godinu

sistema, uz omogućavanje direktnog pristupa SCADA sistemu inženjerima nadležnim za upravljanje i održavanje RVS. Predmetna aktivnost je bila planirana za 2019. godinu, ali se nije mogla sprovesti usljed blokade transakcionog računa na osnovu presude Apelacionog suda u sporu sa firmom Strabag AG.

Na RVS je izgrađen ukupno 22 distribucionni odvojak, ali su lokalni vodovodni sistemi na Crnogorskom primorju do kraja 2019. godine bili tehnički pripremljeni da preuzmu vodu sa samo 13 distribucionih odvojaka.

Tabela 2.1: Distribucionni odvojeci RVS-a

Opština	Izgrađeni odvojeci	Odvojeci u funkciji
Herceg Novi	Kamenari*	Kamenari*
Tivat	Radovići	Radovići
	Gradiošnica	
	PK Tivat	PK Tivat
	Mažina	Mažina
Kotor	Kotor	Kotor
Budva	Buljarica	
	Petrovac	Petrovac
	Miločer	Miločer
	Potkošljun	
	Bijeli do	Bijeli do
	Prijevor	Prijevor
	Jaz	
Bar	Tunel –Sutomore	
	Šušanj	Šušanj
	Kajnak-Kurilo	
	Zaljevo	Zaljevo
	Dubrava – Dobre Vode	
	Utjeha	
Ulcinj	Belveder	
	Bratica	Bratica
	Bulevar Teuta	Bulevar Teuta
Ukupno	22	13

Godišnji plan rada za 2020. godinu

*Napomena: Odvojak Kamenari nije distribicioni odvojak već privremena lokacija isporuke vode opštini Herceg Novi

Neophodno je napomenuti i da je Regionalni vodovod, u prethodnom periodu na zahtjev lokalnih vodovodnih preduzeća, izdalo uslove za izgradnju tri nova odvojka i to: „Zaljevo“ u Baru i „Bigovo“ i „Radanovići“ u Kotoru, a od kojih je u 2019. godini izgrađen samo odvojak „Zaljevo“. Takođe, u ranijem periodu su izdati i uslovi za priključenje na dva već izgrađena odvojka i to: Gradionica u Tivtu i Dobre Vode u Baru.

Lokalna vodovodna preduzeća iz Bara, Kotora i Tivta su intenzivirala aktivnosti na rješavanju vodosnabdijevanja na područjima u kojim se uvode restrikcije u isporuci vode u ljetnjem periodu i u saradnji sa Regionalnim vodovodom su izrađena tehnička rješenja kojim će se obezbijediti dugoročno održivo vodosnabdijevanje. U tom smislu su u 2019. godini započete pojedine aktivnosti, od kojih je najznačajnija izgradnja i puštanje u rad odvojka „Zaljevo“, ali se značajnije aktivnosti očekuju u 2020. godini.

Posebni naponi će se uložiti na puštanje u funkciju već izgrađenih distribucionih odvojaka, ali u komunikaciji sa lokalnim samoupravama o potrebi izgradnje lokalnih distributivnih rezervoara i distribucione mreže. U okviru povećanja mogućnosti plasmana vode iz RVS-a, planira se saradnja sa lokalnim vodovodima na pripremi projektne dokumentacije i izvođenju potrebnih objekata za osposobljavanje lokalnih vodovoda za prihvatanje dodatnih količina vode iz RVS-a, a to se prije svega odnosi na opštine Kotor, Tivat i Bar.

Takođe, prilikom pripreme RVS za rad, posebna pažnja će se dati činjenici da se već duži niz godina sprovodi nenajavljena i neugovorena povećana isporuka vode opštinama Tivat i Kotor u periodima kada dolazi do zaslavljenja vode iz lokalnih izvorišta. Naime, povremeno se događa zaslavljenje lokalnih izvorišta, bez mogućnost predviđanja perioda kada se ova pojava dešava, i to na dva izvorišta u Kotoru (Škurda i Orahovac) i izvorištima u Tivtu (Plavda i Topliš). U tom smislu će se voditi računa da se pogonska spremnost dijela sistema kojim se vrši vodosnabdijevanje predmetnih opština drži u 100 % pogonskoj spremnosti u toku cijele kalendarske godine, bez obzira što se iskorišćenost sistema u zimskom periodu svodi na svega 15 %.

Očekuje se i dodatna izmjena režima isporuke vode na području opštine Tivat, a usljed intenziviranja radova na izgradnji turističkog naselja „Luštica bay“, kako je to bio slučaj i u prethodnim godinama. Vodosnabdijevanje područja poluostrva Luštica je u potpunosti zavisno od RVS, pa u tom smislu treba očekivati izvjesno povećanje isporuke vode u toku 2020. godine, pri čemu se mora uzeti u obzir i činjenica da na vodosnabdijevanje snažan uticaj imaju i hidrološki uslovi u datoj godini.

U tom smislu u narednom periodu će se u saradnji sa lokalnim vodovodnim preduzećima naročito voditi računa o sledećim aktivnostima, koje će značajno doprinijeti poboljšanju vodosnabdijevanja na njihovim teritorijama:

Godišnji plan rada za 2020. godinu

Opština Tivat

- Puštanje u rad odvojka „Gradiošnica“. Nakon više godina odlaganja izgradnja lokalnog distributivnog rezervoara „Gradiošnica“ se privodi kraju, pa je u tom smislu neophodno sprovesti i aktivnosti na priključenju ovog rezervoara na RVS. Aktivnosti podrazumijevaju izgradnju priključnog, ali i distributivnog cjevovoda, kao i spajanje odvojka na elektroenergetsku mrežu, uz manju nabavku opreme za regulaciju i mjerenje protoka vode. Kako su predmetne aktivnosti isključivo u nadležnosti Opštine Tivat, to će se intenzivirati komunikacija u ovom pravcu. Puštanjem u rad odvojka „Gradiošnica“, odnosno rezervoara „Gradiošnica“, će se uspostaviti održivo vodosnabdijevanje ovog područja opštine Tivat, dodatno će se poboljšati i uslovi za isporuku vode iz RVS.

Opština Kotor

- Izgradnja i puštanje u rad novoplaniranog odvojka „Bigovo“. Naselje Bigova, kao i planirani turistički risort i okolna naselja, će se snabdijevati vodom iz RVS. U prethodnom periodu je izrađen Glavni projekat izgradnje vodovodne infrastrukture kojom će se napajati ne samo novoplanirani turistički kompleks, već i rezidenti okolnih naselja. Kako su administrativne barijere, izazvane blokadom rada lokalnog parlamenta opštine Kotor, konačno uklonjene, to se očekuje za će se sa radovima započeti u prvom kvartalu 2020. godine. U tom smislu se može očekivati isporuka prvih količina vode krajem 2020. godine. Međutim, kako se radi o bezvodnom području, koje nema izgrađenu lokalnu hidrotehničku infrastrukturu, to se značajnije povećanje isporuke vode može očekivati tek od 2021. godine, odnosno nakon izgradnje predmetne infrastrukture i priključenja potrošača na istu.
- Izgradnja i puštanje u rad novog odvojka „Stara Fortica“. Lokalno vodovodno preduzeće iz Kotora je krajem 2018. godine podnijelo zahtjev za izdavanje uslova za izgradnju novog odvojka na RVS, a putem kojeg bi se vršilo vodosnabdijevanje Industrijske zone u Kotoru. Međutim, aktivnosti na projektovanju infrastrukture za priključenje rezervoara „Stara Fortica“ na RVS su započete u drugoj polovini 2019. godine. Formiranjem nove lokalne administracije u opštini Kotor je formirana Radna grupa, sastavljena od predstavnika Opštine Kotor, ViK Kotor i Regionalnog vodovoda, a koja ima za zadatak da predloži održiva rješenja za uspostavljanje vodosnabdijevanja na cijeloj teritoriji opštine Kotor. U tom smislu su intenzivirane aktivnosti na izradi projektne dokumentacije, koja će biti osnov za izvođenje radova. Opština Kotor je planirala završetak izvođenja radova do ljetnje sezone 2020. godine, pa u tom smislu se može očekivati značajno poboljšanje vodosnabdijevanja područja Industrijske zone.

Opština Bar

- Formiranjem nove lokalne administracije u opštini Bar je uspostavljena Radna grupa, sastavljena od predstavnika Opštine Bar, ViK Bar i Regionalnog vodovoda, a koja ima

Godišnji plan rada za 2020. godinu

za zadatak da predloži održiva rješenja za uspostavljanje vodosnabdijevanja na cijeloj teritoriji opštine Bar. Radna grupa je u tom smislu pripremila predlog niza aktivnosti koje su sprovedene u pripremi ljetnje sezone 2019. godine i koje su rezultirale značajnim poboljšanjem vodosnabdijevanja u opštini Bar, posebno na području Sutomora, Zaljeva i Tombe. Radna grupa je nastavila sa radom i nakon ljetnje sezone i dogovorene su mjere koje će dugoročno riješiti i vodosnabdijevanje područja Sveti Ivan, Đurmanska rijeka, Mišići i Čanj, ali i obezbijediti da stanovnici bezvodnog naselja Dobro Vode dobiju prve količine vode iz RVS. U tom smislu su pripremljena nova, pojednostavljena, tehnička rješenja, na osnovu kojih će se izvršiti izrada projektne dokumentacije i izgradnja planirane infrastrukture, i to:

- Puštanje u rad odvojka „Tunel“. Novim projektnim rješenjem je predviđena izgradnja lokalnog distributivnog rezervoara 2. zone, koji bi imao funkciju i za snabdijevanje 2. visinske zone Sutomora i za snabdijevanje naselja Đurmanska rijeka i Mišići. Takođe, iz predmetnog rezervoara bi se vršilo snabdijevanje vodom i naselja Čanj, povezivanjem sa postojećim distributivnim rezervoarom 1. zone. U trenutku pisanja ovog izvještaja su započete aktivnosti na izradi projektne dokumentacije, pa je realno očekivati početak izgradnje infrastrukture u prvom kvartalu 2020. godine. Međutim, kako u naseljima Mišići i Đurmanska rijeka ne postoji hidrotehnička infrastruktura, to je realno očekivati da će se značajniji efekti postići nakon 2020. godine, tj. nakon izgradnje predmetne infrastrukture.
- Puštanje u rad odvojka „Dubrava“. Novim projektnim rješenjem, koji je pripremila Radna grupa, je uzeta u obzir potreba za faznim rješavanjem vodosnabdijevanja ovog područja, imajući u vidu obim i vrijednost neophodne investicije, ali se vodilo računa da faznost ne utiče na održivost konačnog rješenja. U tom smislu je definisana nova pozicija rezervoara prve zone i način priključenja na RVS, pri čemu je kompletna infrastruktura planirana u državnom i opštinskom zemljištu, pa neće biti imovinsko-pravnih problema za realizaciju ove investicije. Shodno novom idejnom rješenju su izdati tehnički uslovi za izradu projektne dokumentacije za izgradnju rezervoara i priključnog cjevovoda. Opština Bar je paralelno raspisala tender za izgradnju hidrotehničke infrastrukture u glavnoj saobraćajnici u naselju, pa se u tom smislu očekuje da će prva količina vode biti isporučena u ljeto 2020. godine. Naravno, konačno rješenje vodosnabdijevanja ovog naselja će se implementirati nakon izrade projektne dokumentacije za kompletnu hidrotehničku infrastrukturu, zajedno sa postrojenjem za prečišćavanje otpadnih voda. Implementaciju izgradnje predmetne infrastrukture će sprovoditi Regionalni vodovod, na osnovu saradnje sa Opštinom Bar i uz podršku Vlade Crne Gore.

Neophodno je konstatovati da je južni krak RVS u tehničko-tehnološkom smislu, odnosno sa aspekta održivog funkcionisanja, u proteklih 9 godina funkcionisao sa izuzetno malim stepenom iskorišćenja. Naime, iako trasa RVS prolazi kroz cijelu opštinu Bar, od Kufina

Godišnji plan rada za 2020. godinu

(granica sa opštinom Budva) do mjesta Kunje (granica sa opštinom Ulcinj), te da se krajnja tačka nalazi u urbanom jezgru Ulcinja, na ovom dijelu Crnogorskog primorja postoji niz naselja bez vodovodne infrastrukture, a i dio urbanizovanih naselja ima neuredno vodosnabdijevanje. U opštini Bar, na južnom kraku RVS 2010. godine izgrađeno je 5 distribucionih odvojaka od kojih je na osnovu zahtjeva ViK Bar u funkciji samo jedan (Šušanj). Međutim, u 2019. godini je došlo do značajnog zamaha na poboljšanju vodosnabdijevanja u ovoj opštini, što je rezultiralo izgradnjom još jednog odvojka. Na teritoriji opštine Ulcinj izgrađeno je tri odvojka, od kojih je samo jedan u funkciji, shodno zahtjevu ViK Ulcinj.

Sa područja koje gravitira južnom kraku RVS, posebno sa teritorije opštine Bar, je na adresu Regionalnog vodovoda u prethodnim godinama stigao niz zahtjeva za direktnim priključenjem i preuzimanjem vode iz RVS. Zahtjevi su pristizali kako od građana i mjesnih zajednica (Sveti Ivan, Mandarići, Marovići, Gluhi do, Đurmanska rijeka, Mišići), tako i od privrednih subjekata koji su većim dijelom svoje poslovne aktivnosti usmjerili na turizam (Your home, Kristalni rt, Kalamper, Monteput, Možura, Montim...). Međutim, nakon sastanka koji je 10.08.2018. godine organizovan u prisustvu predsjednika Opštine Bar, direktora Regionalnog vodovoda, direktora ViK-a Bar i njihovih saradnika, je došlo do intenziviranja aktivnosti na rješavanju problema u vodosnabdijevanju. Tom prilikom, prisutni su informisani o razvojnim planovima Regionalnog vodovoda i o spremnosti preduzeća da se kreditno zaduži kod Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) u cilju kreiranja konačnog rješenja za vodosnabdijevanje i odvođenje otpadnih voda na području Dobrih Voda i Velikog Pijeska. S obzirom da je novi Zakon o regionalnom vodosnabdijevanju stvorio pretpostavke koje RV-u omogućavaju da osim vodovodnim preduzećima, vodu može da prodaje direktno i drugim potrošačima, preduzeće je izvršilo analizu svoje finansijske potentnosti i u razgovorima sa resornim Ministarstvom održivog razvoja i turizma, Ministarstvom finansija i visokim predstavnicima EBRD, dobilo odobrenje za kandidaturu projekta i plana rješenja problema vodosnabdijevanja i odvođenja otpadnih voda na ovom lokalitetu. Ova inicijativa je naišla na odobravanje predsjednika Opštine Bar Dušana Raičevića, koji je iskazao jasnu zainteresovanost i saglasnost da se učine potrebni koraci za njenu implementaciju. U tom smislu je sprovedena Due dilligance studija od strane danskog konsultanta SWECO, a koja je finansirana od strane EBRD. Studija je potvrdila izvodljivost i održivost planirane investicije, kao i sposobnost Regionalnog vodovoda da finansijski i kadrovski sprovede planirane aktivnosti.

Takođe, jedan od zaključaka na sastanku je bila i odluka o nastavku rada radne grupe, sastavljene od predstavnika Opštine Bar, ViK-a Bar i Regionalnog vodovoda, a koja će definisati i pratiti realizaciju prioriternih mjera neophodnih za uredno vodosnabdijevanje u narednom periodu. Rezultati rada Radne grupe su jasno vidljivi jer se konkretizacijom rješenja i sprovođenjem istih od strane Opštine Bar i ViK Bar došlo do značajno poboljšanog vodosnabdijevanja u ljetnjoj sezoni 2019. godine. Kako je ranije navedeno, Radna grupa je nastavila sa aktivnostima nakon ljetnje sezone i konkretizovala i poboljšala rješenja za vodosnabdijevanje bezvodnih područja i područja sa slabim kvalitetom vodosnabdijevanja. U tom smislu će su koncipirana nova rješenja za vodosnabdijevanja naselja Čanj, Đurmanska

Godišnji plan rada za 2020. godinu

rijeka, Mišići, Sutomore, Ilino, Tomba, Sveti Ivan i Dobra voda. Započete su aktivnosti na izradi neophodne projektne dokumentacije, pa se u toku 2020. godine može očekivati početak izgradnje značajne nove hidrotehničke infrastrukture.

Radna grupa je pripremila i Projektni zadatak za izradu Studije vodosnabdijevanja opštine Bar, kojom bi se uspostavila strategija vodosnabdijevanja na teritoriji opštine Bar, uz procjenu vrijednosti potrebnih investicija i prijedlog dinamike izvođenja istih. Predmetna studija će biti finansirana u saradnji Opštine Bar i Uprave za javne radove, a po prvi put će se sagledati na sveobuhvatan način cjelokupna teritorija opštine Bar, sa sistemskim pristupom, kako na primorskom dijelu opština, tako i u dijelu koji gravitira Skadarskom jezeru. Dosadašnji pristup koji je često predviđao parcijalna, ad hoc, rješenja je sistem vodosnabdijevanja u Baru učinio veoma kompleksnim za funkcionisanje. Na kraju, ovaj dokument će osim modela za rješavanje ovih izazova, ponuditi i procjenu vrijednosti potrebnih investicija koje je potrebno realizovati kako bi svi građani u Baru imali redovno vodosnabdijevanje. U toku je realizacija završnih procedura Uprave za javne radove Crne Gore na objavljivanju tendera, shodno navedenom Projektnom zadatku.

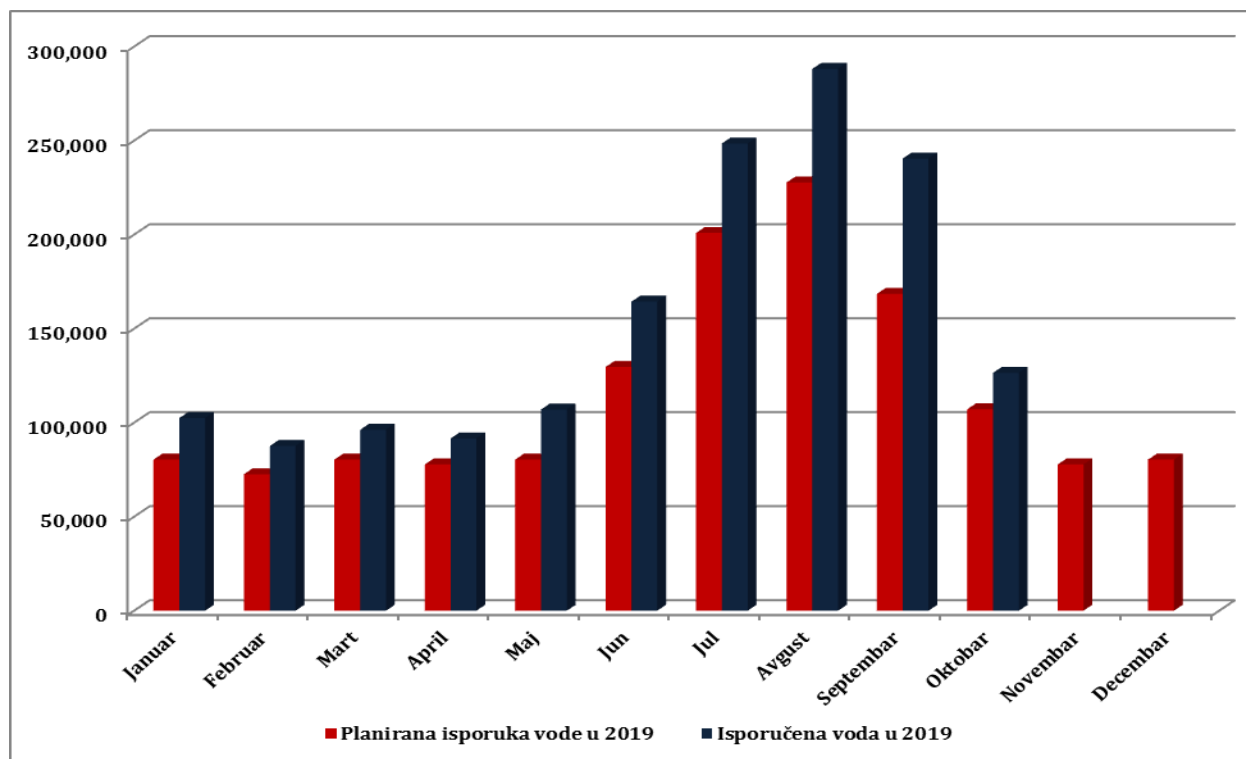
OPŠTINA	Jan	Feb	mart	april	maj	jun	Jul	avg	sept	Okt	nov	dec	Ukupno 2019
TIVAT	80,352	72,576	80,352	77,760	80,352	129,600	214,272	241,056	181,440	107,136	77,760	80,352	1,423,008
KOTOR	54,000	48,500	54,000	52,000	54,000	207,500	214,000	214,000	207,000	54,000	52,000	54,000	1,265,000
BUDVA	66,960	60,480	66,960	90,720	120,528	298,080	696,384	843,696	427,680	66,960	64,800	66,960	2,870,208
BAR	54,000	48,000	54,000	52,000	54,000	52,000	201,000	255,000	104,000	54,000	52,000	54,000	1,034,000
ULCINJ	41,000	37,000	41,000	39,000	41,000	39,000	67,000	107,000	39,000	41,000	39,000	41,000	572,000
H. NOVI													
UKUPNO	296,312	266,556	296,312	311,480	349,880	726,180	1,392,656	1,660,752	959,120	323,096	285,560	296,312	7,164,216

Tabela 2.3: Ugovorena potrošnja vode po opštinama Crnogorskog primorja u 2019. godini

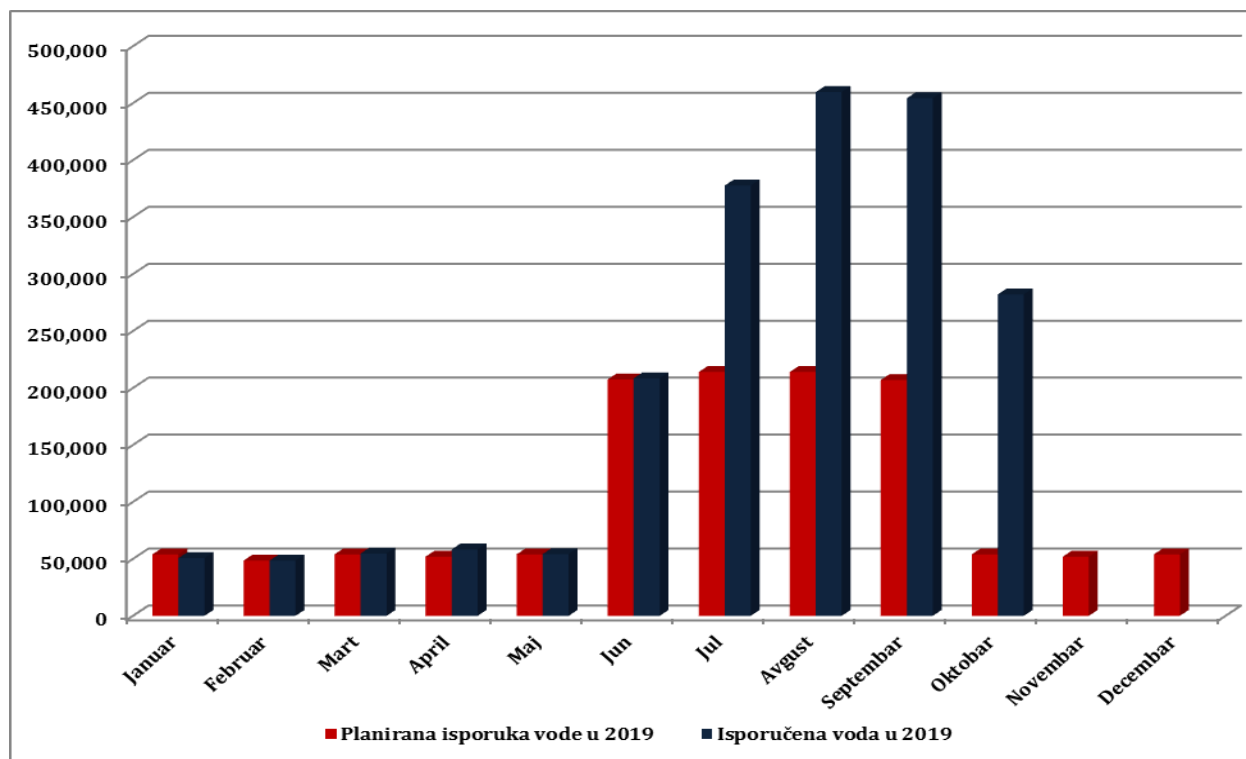
OPŠTINA	Jan	Feb	mart	april	maj	jun	jul	avg	sept	okt	nov	dec	Ukupno
													2019
TIVAT	102,463	87,573	96,247	91,617	106,975	164,327	248,467	288,132	240,466	126,520			1,552,787
KOTOR	50,698	48,312	54,720	58,293	54,236	208,495	377,673	459,720	454,321	282,177			2,048,845
BUDVA	81,178	74,041	83,292	96,682	135,932	329,697	731,556	851,471	531,015	209,851			3,124,715
BAR	54,230	48,027	54,022	52,025	54,036	52,748	202,643	267,230	178,931	97,093			1,060,985
ULCINJ	41,010	37,022	42,230	40,582	41,052	40,589	67,089	107,037	41,247	41,131			498,989
H. NOVI													
UKUPNO	329,579	295,175	330,511	339,199	392,231	795,856	1,627,428	1,973,590	1,445,980	756,772			8,286,321

Tabela 2.3: Ostvarena potrošnja vode po opštinama Crnogorskog primorja u 2019. godini

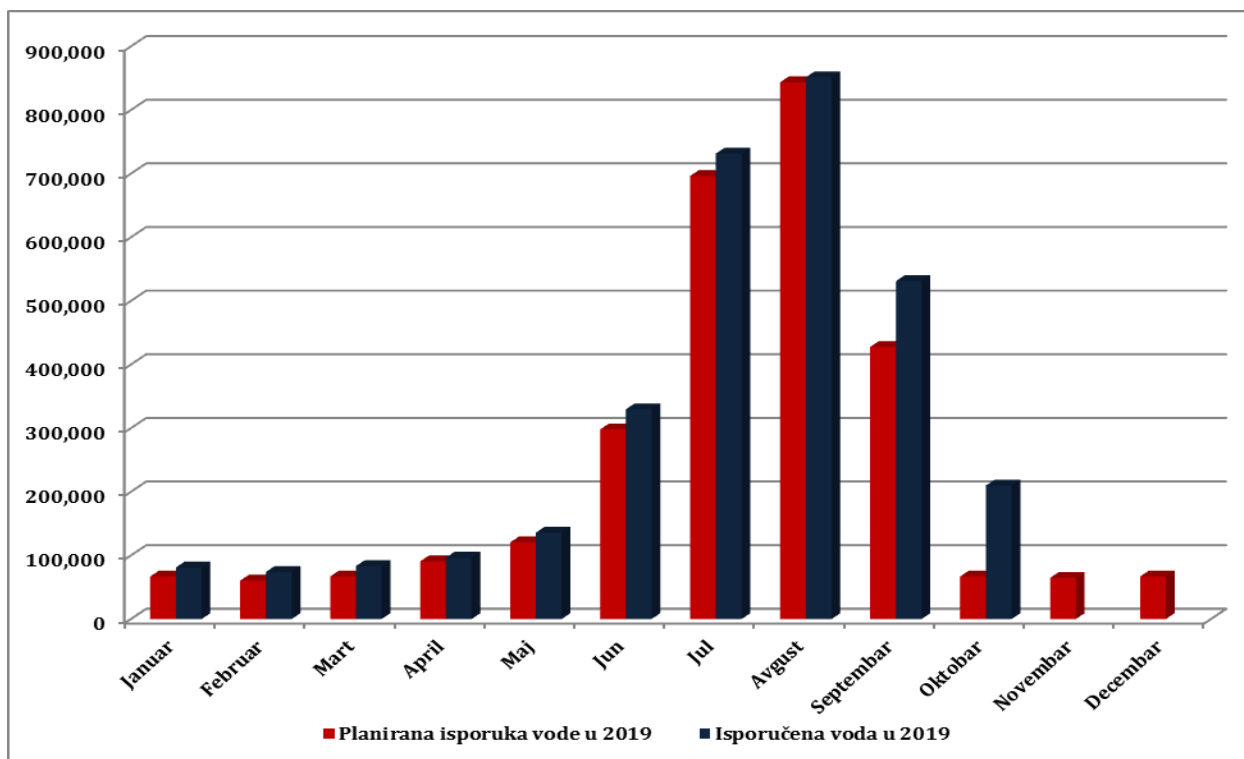
Slijedi pregled planirane i realizovane isporuke vode u 2019. godini, uz napomenu da je isporuka planirana na osnovu zahtjeva lokalnih vodovodnih preduzeća, formalizovanih u okviru Ugovora o isporuci vode:

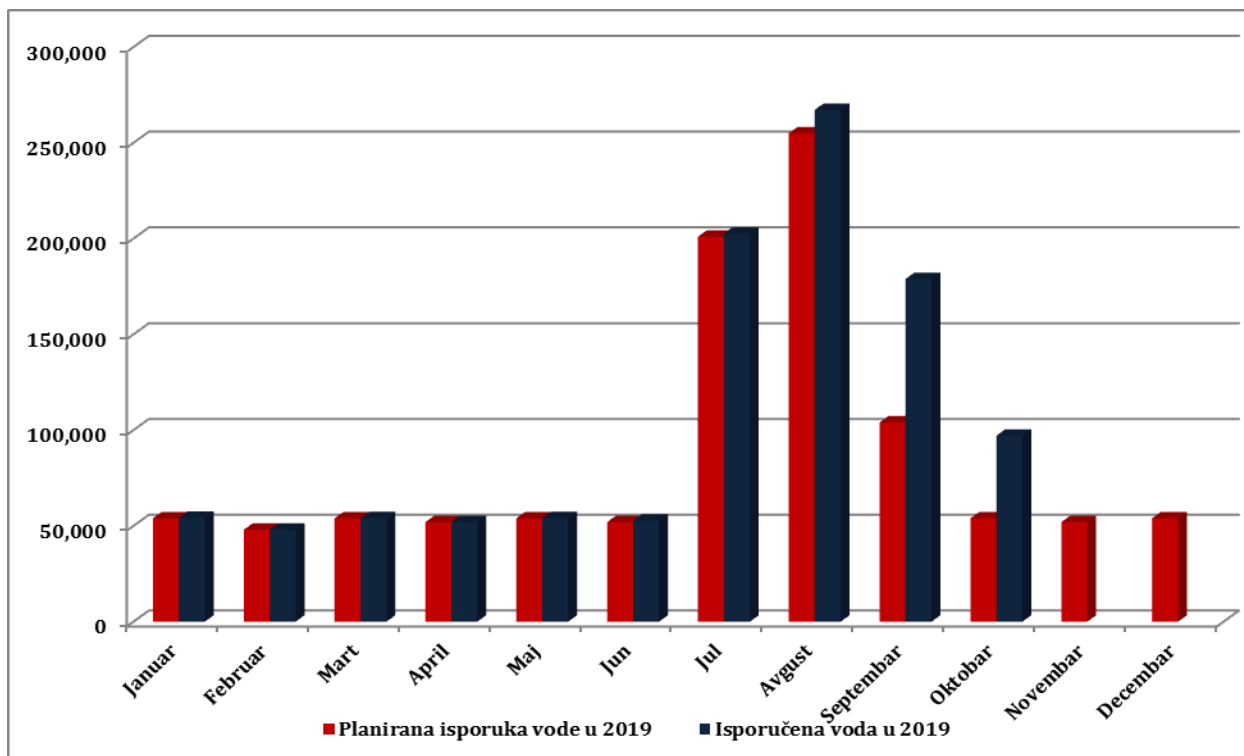
Dijagram 2.1. TIVAT-Planirana isporuka vode u 2019.g. i isporučena voda u 2019.g.

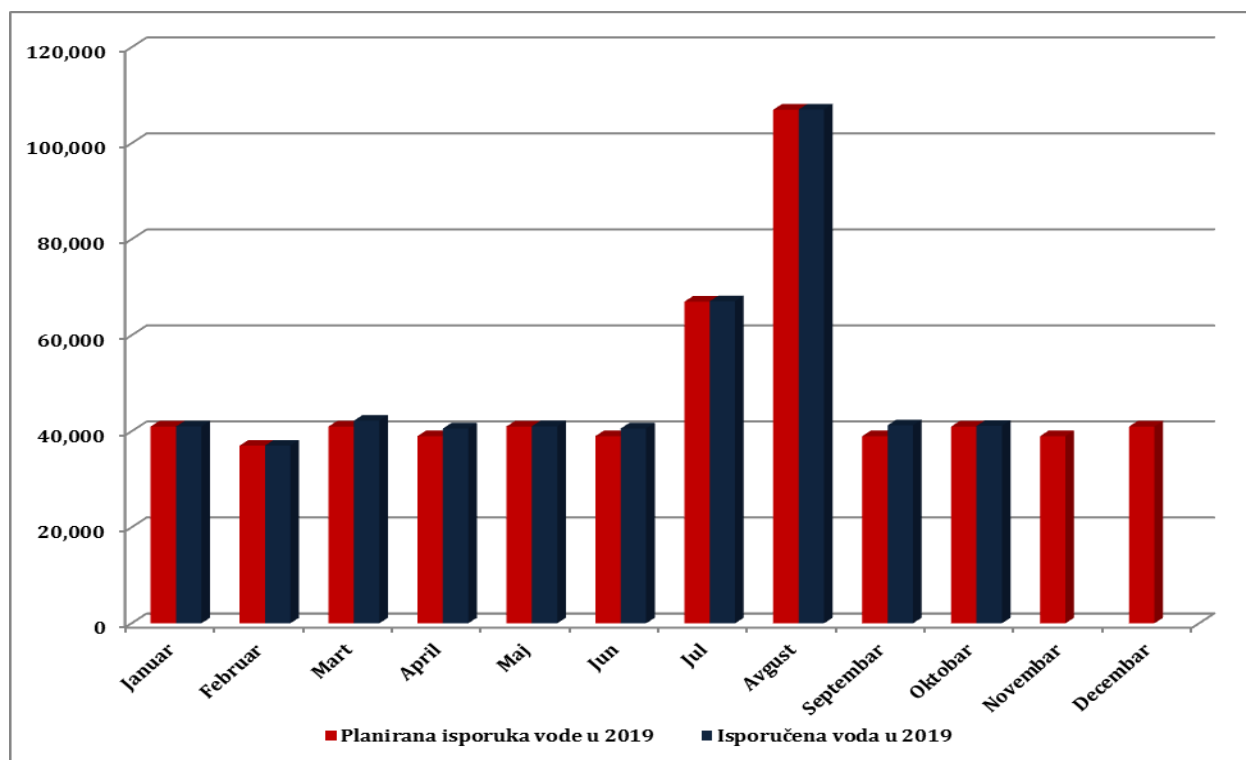
Dijagram 2.2. KOTOR-Planirana isporuka vode u 2019.g. i isporučena voda u 2019.g

Dijagram 2.3. BUDVA-Planirana isporuka vode u 2019.g. i isporučena voda u 2019.g

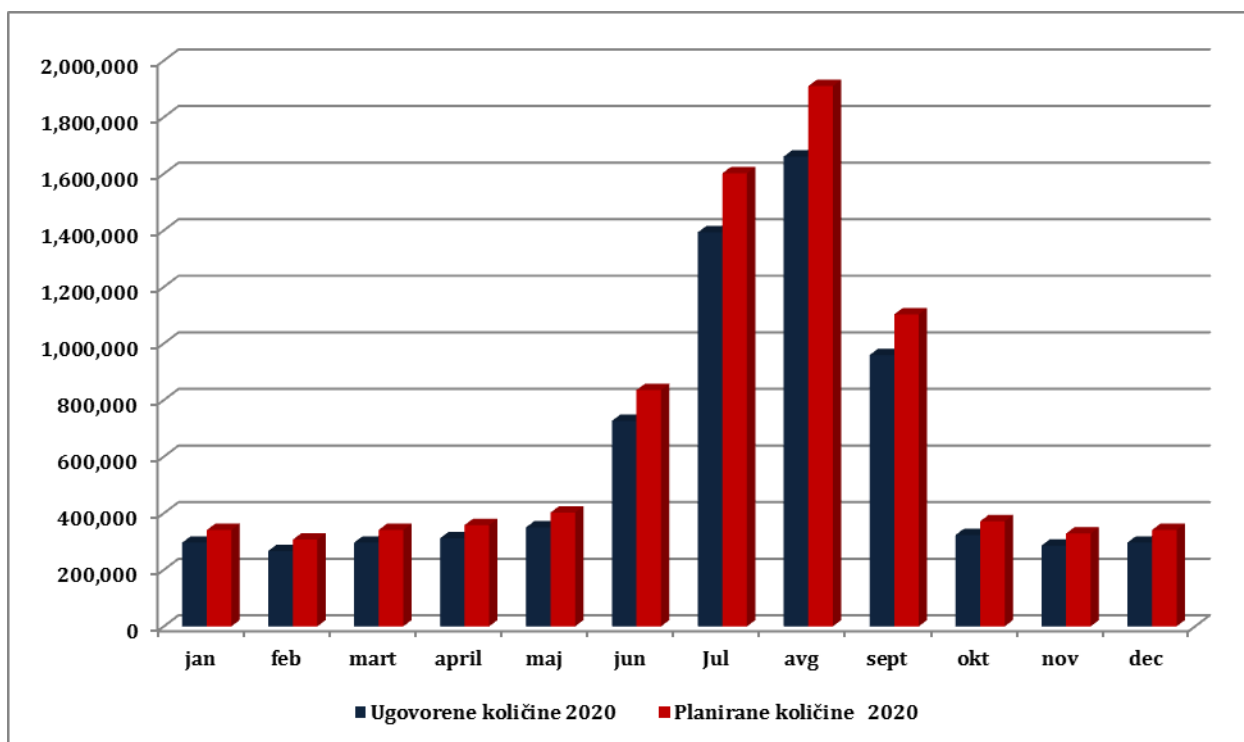

Dijagram 2.4:BAR - Planirana potrošnja vode u 2019. i isporučena voda u 2019.

Dijagram 2.5:ULCINJ - Planirana isporuka vode u 2019. isporučena voda u 2019.

Iz prehodnih tabela i dijagrama jasno se vidi da postoji nesklad između planiranih količina vode, koje su zasnovane na zahtjevima lokalnih vodovodnih preduzeća, i preuzetih količina vode, koje su rezultat stvarnih potreba za vodom opština Crnogorskog primorja. Činjenica da su ugovorene količine za 2020. godinu (tabela 2.2) bez sumnje manje od potrebnih značajno otežava i planiranje rada RVS u smislu preciznog određivanja količina vode koje će se isporučiti iz RVS, ali i u smislu planiranja prihoda po osnovu isporuke vode, troškova rada sistema i sl. (detaljnije objašnjeno u poglavlju 3.1). U toku 2019. godine je samo tivatsko lokalno vodovodno preduzeće zatražilo povećanje ugovorene količine vode, na osnovu kojeg je sklopljen aneks Ugovora o isporuci vode, ali je u ukupnom bilansu predmetno povećanje ugovorenih količina neznatno. U trenutnoj situaciji moguće je sa sigurnošću planirati samo isporuku minimalno ugovorenih količina vode, vodeći računa da će se, na osnovu iskustva iz prethodnih godina, najvjerovatnije isporučiti od 15-25 % veće količine. Imajući u vidu predmetne nepoznanice, Regionalni vodovod je primoran da usvoji konzervativni pristup pri planiranju, koji izvjesno obezbjeđuje planiranje na održivim osnovama. U tom smislu se za 2020. godinu planira isporuku vode za 15 % veću od ugovorene, kako je to prikazano u tabeli tabela 2.3.

Dijagram 2.6. - Planirana isporuka vode u 2020. Ugovorena isporuka vode u 2020.

Predmetna situacija značajno utiče i na plan utroška električne energije koja je najveći pojedinačni trošak prilikom isporuke vode, a što prouzrokuje značajne probleme prilikom sklapanja ugovora sa Crnogorskim elektrodistributivnim sistemom i Elektroprivredom Crne Gore kao snabdjevačem. Novom metodologijom za obračun cijene električne energije je neophodno ugovoriti snagu i količinu električne energije u novembar tekuće godine za sledeću godinu. Imajući u vidu da se ne mogu sa određenim stepenom sigurnosti planirati količina vode koja će se isporučiti, to je nije moguće adekvatno planirati i potrebnu snagu i količinu električne energije na mjesečnom nivou, kako se to zahtijeva novom metodologijom. Početkom 2019. godine su sklopljeni novi ugovori za snabdijevanje električnom energijom pumpnih stanica RVS, sa precizno definisanim mjesečnim količinama i vršnom snagom, ali u 2019. godini nije primjenjivana nova metodologija od strane Crnogorskim elektrodistributivnim sistemom.

Imajući u vidu navedeno, Regionalni vodovod se, usljed činjenice da lokalna vodovodna preduzeća planiraju da preuzmu minimalne količine vode, koje su kao takve specificirane u ugovorima o isporuci vode, izlaže riziku da plaća penale na nepreuzetu snagu i količinu električne energije ili pak za višak preuzimanja istih. Rizik se u određenoj mjeri ublažava izradom analiza na osnovu detaljnog vođenja podataka o isporučenoj količini vode i utrošku snage i količine električne energije u proteklih 9 godina i predviđanjem utroška istih.

U tom smislu će se izvršiti korekcija ugovora za 2020. godinu sa Crnogorskim elektrodistributivnim sistemom i Elektroprivredom Crne Gore kao snabdjevačem, posebno

imajući u vidu činjenicu da je sa ViK Ulcinj sklopljen aneks ugovora o isporuci vode kojim je dogovorena kontinualna isporuka vode tokom cijele kalendarske godine.

OPŠTINA	jan	feb	mart	april	maj	jun	Jul	avg	sept	okt	nov	dec	Ukupno 2020
TIVAT	80,352	72,576	80,352	77,760	80,352	129,600	214,272	241,056	181,440	107,136	77,760	80,352	1,423,008
KOTOR	54,000	48,500	54,000	52,000	54,000	207,500	214,000	214,000	207,000	54,000	52,000	54,000	1,265,000
BUDVA	66,960	60,480	66,960	90,720	120,528	298,080	696,384	843,696	427,680	66,960	64,800	66,960	2,870,208
BAR	54,000	48,000	54,000	52,000	54,000	52,000	201,000	255,000	104,000	54,000	52,000	54,000	1,034,000
ULCINJ	41,000	37,000	41,000	39,000	41,000	39,000	67,000	107,000	39,000	41,000	39,000	41,000	572,000
H. NOVI													
UKUPNO	296,312	266,556	296,312	311,480	349,880	726,180	1,392,656	1,660,752	959,120	323,096	285,560	296,312	7,164,216

Tabela 2.4: Ugovorena isporuka vode po opštinama Crnogorskog primorja za 2020. godini

OPŠTINA	jan	feb	mart	april	maj	jun	Jul	avg	sept	okt	nov	dec	Ukupno 2020
TIVAT	92,405	83,462	92,405	89,424	92,405	149,040	246,413	277,214	208,656	123,206	89,424	92,405	1,636,459
KOTOR	62,100	55,775	62,100	59,800	62,100	238,625	246,100	246,100	238,050	62,100	59,800	62,100	1,454,750
BUDVA	77,004	69,552	77,004	104,328	138,607	342,792	800,842	970,250	491,832	77,004	74,520	77,004	3,300,739
BAR	62,100	55,200	62,100	59,800	62,100	59,800	231,150	293,250	119,600	62,100	59,800	62,100	1,189,100
ULCINJ	47,150	42,550	47,150	44,850	47,150	44,850	77,050	123,050	44,850	47,150	44,850	47,150	657,800
H. NOVI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
UKUPNO	340,759	306,539	340,759	358,202	402,362	835,107	1,601,554	1,909,865	1,102,988	371,560	328,394	340,759	8,238,848

Tabela 2.5: Planirana potrošnja vode po opštinama Crnogorskog primorja za 2020. godini

2.2. Plan aktivnosti na održavanju sistema

Aktivnosti na održavanju RVS, tehničko-tehnološki kompleksnog sistema koji se prostire duž 130 km na teritoriji 7 opština, i u okviru kojeg se nalazi preko 400 većih i manjih objekata, su veoma zahtjevne i podrazumijevaju neophodna specijalizovanja znanja iz više oblasti (mašinstvo, jaka struja, visokonaponska postrojenja, slaba struja, programiranje, rad sa opasnim materijama -hlor- i sl.). Kako aktivnosti na popravci opreme ipak nijesu česte na nivou godine, to je formiranje službe za održavanje, sa kadrovima osposobljenim za intervencije u svim navedenim oblastima, ocijenjeno kao neracionalno. Shodno navedenom, sistem održavanja RVS se bazira na ugovorenim uslugama stručnih spoljnih saradnika, koji su angažovani raspisivanjem odgovarajućih tendera za održavanje opreme i objekata RVS. Stručni kadar JP je za potrebe održavanja opreme i objekata RVS angažovan na poslovima inicijalne defektaže kvarova, organizacije radova na popravci, kontroli kvaliteta izvedenih radova i praćenja radova, ali i na vršenju manjih radova na popravci, za koje nije potreban angažman spoljnih saradnika.

U 2020. godini će se, kao i do sada, posebna pažnja posvetiti tekućem (planskom) i investicionom održavanju RVS, uz posebnu pažnju na blagovremeno interventno održavanja usljed kvarova na sistemu.

Za potrebe tekućeg, redovnog, održavanja RVS će se sprovesti aktivnosti kojim će se održati visok stepen pogonske spremnosti sistema, obezbijediti planirani rok trajanja opreme, kao i obezbijediti funkcionisanje opreme u okviru projektovanih parametara.

2.2.1 Tekuće održavanje

Sprovešće se redovne manje aktivnosti na tekućem održavanju hidro-mašinske i elektro opreme RVS (zamjena ulja i maziva, ali i druge aktivnosti većeg obima kao:

- **Servis hlornog postrojenja.** Hlorisanje vode se obavlja upotrebom gasnog hlora, direktnim dodavanjem u cjevovod pomoću injekcione pumpe. Postrojenje za hlorisanje radi na principu poluautomatskog režima rada, uz kontinualnu, 24-ročasnju, kontrolu osposobljenog osoblja. Voda iz rezervoara „Đurmani“, se prije distribucije ka sjevernom i južnom kraku RVS, tretira gasnim hlorom u koncentracijama kojima se obezbjeđuju prisustvo reziduala hlora u vodi u skladu sa važećim propisima. Servis hlornog postrojenja će obuhvatiti ugradnju djelova i servisne opreme, testiranje na procurivanje hlora sa aktivizacijom sistema za neutralizaciju hlora i kalibraciju sonde za detekciju procurivanja hlora u vazduh. Takođe, od strane ovlašćenog predstavnika serviseri izvršiće se ponovna obuka operatera za rad na hlornom postrojenju. Takođe, tokom zamjene rezervoara sa hlorom, vrši se redovna provjera i atestiranje posude i pripadajućih ventila.

- **Periodično čišćenje rezervoarskih prostora.** Za potrebe održavanja visokog kvaliteta vode za piće, u okviru redovnih aktivnosti će se izvršiti ispiranje rezervoarskih prostora RVS (22.000 m³) od eventualnih natabženog materijala. Imajući u vidu da se radi o minimalnim količinama inertnog taloga od suspendovanih čestica, ispiranje će se vršiti ispuštanjem putem muljnih ispusta u prirodni recipijent.
- **Periodično geodetsko osmatranje objekata RVS,** u okviru kojeg će se provjeriti eventualno postojanje nedozvoljenih pomijeranja objekata. U prethodnom periodu je uspostavljena i fiksirana georeferencirana mreža i postavljeni su reperi na objektima rezervoara, ali i na pojedinačno najkompleksnijem objektu – hidrotehničkom tunelu „Sozina“. Dosadašnja mjerenja su pokazala da su svi praćeni objekti u dobrom stanju i da nema nedozvoljenih pomijeranja. Međutim, imajući u obzir značaj hidrotehničkog tunela, kao i složenost geoloških uslova u okolini tunela, Regionalni vodovod je posvetio posebnu pažnju praćenju stanja ovog objekta. U tom smislu se prate sugestije Studije stanja hidrotehničkog tunela, koju je izradio Građevinski fakultet Univerziteta Crne Gore, a kojom je preporučeno da se stanje i dalje prati sofisticiranom opremom kako je to rađeno i u prethodnom periodu. Takođe, planirano je i da se uvede geodetsko osmatranje anker blokova koji se nalaze na cjevovodu u Bečićkoj plaži, a u cilju evidentiranja i ocjene eventualnih pomijeranja cjevovoda usljed uticaja mora i loše nosivosti pješčanog tla.
- **Periodična kontrola elektro motora,** u okviru koje će se sprovesti testiranje specijalizovanom opremom, a za potrebe preventivne ocjene stanja opreme. Imajući u vidu da je proteklo 9 godina od puštanja u rad RVS, za potrebe prevencije eventualnih većih oštećenja na opremi, neophodno je izvršiti testiranje parametara elektro motora, čija se snaga kreće od 315 do 710 kW, čime će se utvrditi presjek stanja, odnosno pogonske spremnosti, navedene elektro opreme i utvrditi sve eventualne preventivne radnje koje je potrebno sprovesti u cilju sprječavanja većih oštećenja.
- **Periodična kontrola elektro transformatora,** u okviru koje će se sprovesti kontrola 35 kV transformatora koji funkcionišu u okviru elektro energetskih postojenja regionalnog vodovodnog sistema. Predmetnu aktivnost će sprovesti ovlašćeni serviseri proizvođača opreme. Takođe, izvršiće se po potrebi i zamjena ulja u uljnim transformatorima u PS „Budva“, pri čemu će se sprovesti procedure propisane uvedenim standardom ISO 14000.
- **Periodična kontrola rada katodnih zaštita,** u okviru koje će se izvršiti provjera ispravnosti rada stanica koje su neophodne za sprečavanje korozije na čeličnim cjevovodima. Takođe, u okviru ove aktivnosti će se izvršiti i fino podešavanje parametara rada stanica za koje se utvrdi da je to neophodno.
- **Periodična kontrola kapaciteta industrijskih stacionarnih akumulatorskih baterija,** u okviru koje će se ispitati stanje baterija koje se koriste za napajanje srednjenaponskih postrojenja u slučaju nedostatka napajanja električnom

energijom. Na osnovu rezultata ispitivanja će se pripremiti eventualni plan zamjene baterija.

2.2.2 Investiciono održavanje

U okviru investicionog održavanja će se izvršiti aktivnosti na zamjeni dotrajale opreme, ali i opreme koju je neophodno periodično zamijeniti shodno zakonskim propisima. U tom smislu se izvajaju sledeće aktivnosti:

- **Izgradnja mjerno-regulacionog bloka kod PS „Budva“.** Za potrebe poboljšanja upravljanja sjevernog kraja regionalnog vodovodnog sistema na dionici od PK „Sveti Stefan“ do PS „Budva“ će se izgraditi mjerno regulacioni blok na cjevovodu kojim se napaja crpni rezervoar PS „Budva“. Predmetnim aktivnostima će se omogućiti dodatna sigurnost prilikom upravljanja, smanjila mogućnost eventualnih kvarova usljed dinamičkog opterećenja izazvanog upravljanjem ventilima koji nijesu projektovani za tu funkciju, ali i unaprijedila mjerljivost sistema, odnosno unaprijedila tačnost bilansa protoka na osnovu kojih se prate eventualni tehnički gubici u sistemu. Kako se radi o investiciji vrijednosti cca 70.000 Eura, to je predmetna aktivnost kandidovana kroz IPA INTERREG CBC Italija - Albanija - Crna Gora program, čiji se početak očekuje krajem 2019.
- **Zamjena mjerne opreme RVS koja se koristi za interne potrebe.** U okviru predmetne aktivnosti će se sprovesti zamjena internih elektromagnetnih mjerača protoka, mjerača i davača pritiska i mjerača nivoa vode u rezervoaru. Predmetna oprema je instalirana u toku izgradnje RVS, pri čemu se vršila redovna zamjena ili opravka neispravne opreme. Međutim, nakon 9 godina rada je poželjno izvršiti zamjenu mjerne opreme, jer se prilikom izrade bilansa protoka, koji se redovno sprovodi zbog praćenja tehničkih gubitaka na sistemu, dešavaju manja odstupanja koja se jedino mogu pripisati isključivo greškama u mjerenju uređaja. Kako se radi o mjernim uređajima koji su instalirani na cjevovodima od 700 do 900 mm, odnosno o uređajima čija je vrijednost cca 100.000 Eura, to je predmetna aktivnost kandidovana kroz IPA INTERREG CBC Italija - Albanija - Crna Gora program, čiji se početak očekuje krajem 2019. godine. U toku 2020. godine će se sprovesti predmetna aktivnost, čime će se poboljšati tačnost u proračunu bilansa voda u RVS, ali i obezbijediti neophodna rezervna oprema za koju je u redovnom postupku period nabavke 60-90 dana.
- **Nabavka opreme za detekciju i mjerenje gubitaka.** RVS se u toku devetogodišnjeg rada pokazao kao siguran sistem, koji će uz adekvatno održavanje ispunio osnovni cilj, odnosno uspostavljanje infrastrukturne pretpostavke za dugoročno održivo vodosnabdijevanje na Crnogorskom primorju. Sasvim je jasno da je nakon devet godina rada sistema sve izraženija potreba za interventnim održavanjem, posebno u dijelu održavanja gubitaka u sistemu na prihvatljiv nivo. U cilju što boljeg upravljanja ovim rizikom Regionalni vodovod će u narednom periodu pojačati aktivnosti na

stvaranju pretpostavki za blagovremeno uočavanje i uspješno otklanjanje tehničkih gubitaka u RVS. U tom smislu je u okviru IPA programa podnesen zahtjev i za finansiranje nabavka opreme za detekciju gubitaka (korelator, geofon, metal detektor itd.), kao i za terensko mjerenje protoka u sistemu (mobilni ultrazvučni mjerач protoka za cjevovode od DN 200 do DN 1100). Takođe, planirana je i nabavka terenskog vozila za transport navedene opreme.

- **Zamjena elektromagnetnih mjerачa na osnovu kojih se mjeri isporučena količina vode.** Shodno zakonskoj obavezi, promjene ili kalibracije mjerne opreme koja služi za mjerenje isporuke vode se vrši najmanje jednom u pet godina. Obzirom da su troškovi kalibracije i zamjene elektromagnetnih mjerачa protoka promjera od 150 – 300 mm na sličnom nivou, te da bi isporuka vode u periodu dok se vrši kalibracija kod proizvođača opreme u Velikoj Britaniji mogla biti formalno osporena, to se odlučilo za zamjenu postojećih mjerачa novim, kalibrisanim mjerачima. Predmetnu aktivnost je neophodno periodično ponavljati, na kraju isteka petogodišnjeg roka validnosti kalibracije uređaja. U toku 2020. godine će se izvršiti zamjena mjernih uređaja na južnom kraku RVS, dionica od Čafa do Ucinja.
- **Zamjena računarske opreme za SCADA sistem.** Za potrebe upravljanja i kontrole rada RVS je instaliran SCADA sistem, koji omogućava da se navedeni procesi obavljaju daljinski. Arhitektura sistema omogućava da se upravljanje i kontrola vrše sa dvije lokacije koje se nalaze na suprotnim krajevima RVS, i to PS „Bolje sestre i PS Budva. Na ovaj način je postignuta sigurnost u radu sistema, stoprocentnom radnom rezervom, ali i omogućeno upravljanje sistemom i u slučaju prekida komunikacije u nekom dijelu sistema, tako što će se jednim dijelom sistema upravljati iz PS „Budva“, a drugim iz PS „Bolje sestre“. Nakon osmogodišnjeg, skoro besprekornog, rada neophodno je izvršiti zamjenu računarske opreme na koju se oslanja SCADA sistem, ali i ažurirati softver. U tom smislu je u 2019. godini, shodno raspoloživim sredstvima, izvršena nabavka dijela računarske opreme (servera). Kako se radi o opremi koja je vrijedna više desetina hiljada eura, te kako je preduzeće bilo u blokadi usljed presude Apelacionog suda u sporu sa firmom Strabag AD, to je donesena odluka da se sa nabavkom preostale računarske opreme i sa neophodnim ažuriranjem softvera nastavi u 2020. godini. U cilju optimizacije troškova donesena je odluka da se u ovoj fazi ne sprovodi nabavka radnih stanica za kontrolu i upravljanje sistemom, već da se postojeći računari za servere, nakon zamjene novim, iskoriste kao radna rezerva za postojeće radne stanice.
- **Unapređenje sistema za video nadzor i bezbjednost RVS.** U 2019. godini su usljed blokade računa po osnovu presude Apelacionog suda Crne Gore u sporu sa firmom Strabag AG obustavljene aktivnosti na nadogradnji ovog sistema, pa je donesena odluka da se u toku godine vrši samo tekuće održavanje sistema. Međutim, kako se radi o značajnom segmentu u radu sistema, koji omogućava kontrolu u realnom vremenu, to će se u 2020. godini dati poseban akcenat na predmetnu aktivnost. Takođe, u 2019. godini je ostvarena saradnja sa Upravom policije Crne Gore i planirano je da se u 2020. godini video nadzor na objektu rezervoara „Đurmani“, u

okviru kojeg se nalazi hlorna stanica, poveže sa nadzornim centrom u opštini Bar, čime će značajno unaprijediti sistem bezbjednosti jednog od najvažnijih objekata u RVS. Ova aktivnost bi se sprovela u okviru projekta koji sprovodi Uprava policije.

- **Izgradnja prostorije za smještaj servera SCADA sistema na PS „Bolje Sestre“.** Za potrebe poboljšanja uslova za rad servera za SCADA sistem će se sagledati mogućnost izgradnje zasebne prostorije u kojoj bi se održavali idealni temperaturni uslovi za rad računarske opreme, što trenutno nije slučaj. U ljetnjem periodu dolazi do blagog povećanja temperatura iznad 20 C, pa će se u tom smislu pripremiti arhitektonsko rješenje za obezbjeđenje konstantnih ambijentalnih temperaturnih uslova.

2.2.3 Interventno održavanje

U toku 2019. godine se nastavilo sa aktivnostima na **interventnom održavanju**, pri čemu su aktivnosti, usljed višemjesečne blokade računa po osnovu presude Apelacionog suda u sporu sa firmom Strabag AG, bile ograničene i sprovedene sa značajnim zakašnjenjem. Naime, do maja mjeseca došlo je do zastoja svih aktivnosti na popravci poznatih kvarova na RVS. U tom smislu je nakon ukidanja blokade računa poseban napor usmjeren na otklanjanje evidentiranih kvarova, kako bi se RVS vratio u stanje pune pogonske spremnosti pred početak ljetnje turističke sezone. U rekordnom roku je sistem doveden u punu pogonsku spremnost i tokom sezone su zadovoljeni svi zahtjevi za isporukom vode, bez zastoja i bez ograničenja.

Međutim, kako se radi o tehnički i tehnološki kompleksnom sistemu, za očekivati da će se i u 2020. godini dešavati neplanirani kvarovi na opremi, koji se redovnim sprovođenjem tekućeg održavanja neće moći spriječiti.

Takođe, već sada je jasno da će možda i najznačajnija interventna aktivnost biti sanacija, odnosno zamjena, cjevovoda koji je početkom godine oštećen usljed aktiviranja klizišta kod naselja Svinjiste u Budvi. Pomijeranja tla u dužini od oko 60 m je bilo značajnijeg intenziteta, što se može vidjeti na osnovu oštećenja koje je pretrpila saobraćajnica, oštećenja čeličnog cjevovoda, prečnika 550 mm, pomjerenog iz ose za cijelih 1,5 m.

Hitnom popravkom procurivanja na cjevovodu je problem samo privremeno riješen, do konačnog saniranja klizišta. Nadležni organi Opštine Budva, koji upravljaju lokalnom saobraćajnicom, su po hitnom postupku angažovali projektantski tim za izradu tehničke dokumentacije sanacije klizišta.

Slika 2.1 Oštećenje cjevovoda usljed aktiviranja klizišta (08.03.2019. godine)

Međutim, kako do dana podnošenja ovog dokumenta radovi na sanaciji klizišta nisu izvedeni, to je sasvim realno da će se radovi na zamjeni oštećenog dijela cjevovoda odložiti za 2020. godinu, odnosno za period nakon završetka sanacije samog klizišta. Imperativno je da se predmetni radovi sprovedu u djelo do početka ljetnje sezone 2020. godine, pa će se u tom smislu intenzivirati saradnja sa Opštinom Budva.

Takođe, slijede i neke od planiranih finansijski značajnijih aktivnosti koje će se sprovesti u narednom periodu:

- sprovedeće se nabavka i ugradnja nove katodne zaštite na južnom kraku RVS, dionica Dobre Vode - Belveder. Naime, kako je došlo do uništenja požarom stanice katodne zaštite koja je služila za zaštitu čeličnog cjevovoda od korozije, neodgovornim postupanjem NN lica koja su u više navrata izazivala požar na obližnjem odlagalištu komunalnog otpada, to je neophodno izvršiti nabavku, ugradnju i puštanje u rad nove stanice katodne zaštite,
- sprovedeće se nabavka i ugradnja kompenzatora u okviru softstartera u PS „Reljići“, a kako bi se pumpni agregat doveo u pogonsku spremnost. Kako se radi o djelovima koji se nabavljaju iz Sjedinjenih Američkih Država, to će se nabavka pokrenuti u prvom kvartalu 2020. godine, kako bi pumpni agregat bio spreman za korišćenje u ljetnjoj sezoni.
- sprovedeće se nabavka i ugradnja mehaničkih dihtunga na tri pumpna agregata, na kojima je primijećeno procurivanje, usljed koje je jedan pumpni agregat stavljen van funkcije. Kako se radi o specijalizovanim rezervnim djelovima, to će se sa ovom aktivnošću započeti već u prvom kvartalu 2020. godine.

2.2.4 Asset management

Regionalni vodovod je, u okviru saradnje sa Međunarodnom asocijacijom vodovodnih preduzeća dunavskog sliva (IAWD), potpisalo Pismo o namjerama, kojim je uključeno u pilot projekat Upravljanje podacima u vodovodnim i kanalizacionim preduzećima. Kroz pilot projekat je ostvarena saradnja i sa Njemačkim društvom za međunarodnu saradnju – GIZ, Hydro-Comp Enterprises Ltd. – HCE sa Kipra i udruženjem za tehnologiju voda i sanitarno inženjerstvo – UTVSI iz Beograda, pri čemu je obezbijedena podrška za korišćenje programskog paketa EDAMS Integrated Asset Management. Cilj projekta je da se učesnici upoznaju sa softverskim rješenjima koja na integralan način obuhvataju temu upravljanja infrastrukturom, opremom, ali i bazama podataka iste. Trajanje pilot projekta je okvirno 3 godine. Takođe, godišnja članarina od 3.500 EUR podrazumijeva obuke za korišćenje programa, troškove smještaja i dijela putnih troškova. Finansijska korist u okviru ovog programa se može procijeniti na više desetina hiljada eura, obzirom da kupovina softvera za asset management ili licenca za korišćenje i održavanje programa ima vrijednost od više desetina hiljada eura. U toku 2018. godine se **nastavilo sa aktivnostima na uvođenju i sprovođenju Asset managementa putem EDAMS softvera** i obuke zaposlenih za korišćenje istog. Izvršena je interaktivna obuka modula koji podrazumijevaju unošenje podataka o prijavi kvara, izdavanje radnih naloga, zatvaranje radnih naloga, linkovanje sa GIS platformom itd. U toku 2019. godine je, usljed gore pomenute blokade računa, došlo do značajnog pada dinamike sprovođenja predmetnih aktivnosti, ali se za 2020. godinu planira poseban angažman kako bi se nadoknadilo propušteno. Planira se uspostavljanje prakse praćenja aktivnosti kroz radne naloge kao i započinjanje treće – završne faze pilot projekta koja podrazumijeva analizu baze potrošača, upravljanje kvalitetom vode, upravljanje neprihodovanom vodom, izradu plana održavanja i rekonstrukcije i infrastrukturno planiranje. U tom smislu je neophodno izvršiti više snimanja izvedenog stanja na terenu putem GPS uređaja za geodetsko snimanje. Kako će predmetne aktivnosti rezultirati poboljšanjem kontinualnog praćenja stanja na terenu i ažurnim unošenjem svih izmjena, to će se u okviru gore pomenutog IPA INTERREG CBC Italija - Albanija - Crna Gora programa izvršiti nabavka GPS uređaja i izvršiti obuka zaposlenih za korišćenje istog.

Takođe, planira se uvođenje mjesečnog standardizovanog izvještavanja sa postrojenja, kako bi se formirala detaljna baza pogonskih parametara u toku godine, ali i ostalih informacija koje su važne za praćenje kvaliteta rada postrojenja, radnih naloga itd.

2.3 Plan mjera energetske efikasnosti

Kontrola kvaliteta isporučene energije i optimizacija potrošnje električne energije predstavlja jednu od mjera energetske efikasnosti. U 2020. godini se očekuje stabilno napajanje objekata RVS u granicama koje su predviđene zakonom o energetici, što će obezbijediti normalan rad pumpnih postrojenja. Kontrola napajanja preko SCADA sistema omogućava blagovremenu intervenciju i mogućnost upozorenja dispečerskog centra

Elektroprenosnog sistema Crne Gore o svim prekidima napajanja kao i o nepravilnostima koji negativno utiču na rad opreme RVS.

Imajući u vidu novu metodologiju tarifiranja električne energije, iako u toku 2019. godine nije primijenjena, nastaviće se sa praksom izrade godišnjeg plana uključenja pumpi na mjesečnom nivou. Angažovanje prenosnih i distributivnih kapaciteta (vršno opterećenje) je maksimalna izmjerena srednja vrijednost aktivne snage u vremenu od 15 minuta u toku mjeseca i mjeri se maksimetrom. U dosadašnjoj praksi troškovi vršne snage su iznosili između 30%-35% ukupnog računa za utrošenu električnu energiju, a neplanskim uključenjem pumpi može se desiti da cijena obračunske snage premaši iznos utrošene električne energije. Novim zakonskim mjerama koje su usvojene, obračun u slučaju prekoračenja vršnog opterećenja će biti uvećan za 100%, pa je neophodno na osnovu ugovorenih količina isporučene vode planirati rad pumpnih postrojenja. Iz navedenog je jasno da se mora analizirati mogućnost smanjenja troškova koje dobijamo na osnovu obračunske snage. Upravljanje vršnim opterećenjem se ostvaruje kontrolisanjem radnih režima najvećih potrošača. U cilju racionalizacije potrošnje električne energije, a u zavisnosti od potreba lokalnih vodovoda, uspostavljen je režim rada svih pumpnih stanica, uz jasne instrukcije o načinu i terminima uključenja/isključenja pumpnih agregata.

Kompenzacija reaktivne energije je jedna od bitnih mjera u sferi energetske efikasnosti, odnosno u uštedi energije. Izvori reaktivne energije u pogonu su: motori, transformatori, fluo izvori svjetlosti itd. Posljedica navedenog su gubici i povećanje mjesečnog računa za električnu energiju. U objektima RVS-a urađena je kompenzacija opšte potrošnje, kao i pojedinačna kompenzacija motora koji se pokreću softstarterima. Frekventna regulacija motornih pogona u PS „Bolje Sestre” i PS „Reljići” omogućava mekan start motora kao i mogućnost regulacije brzine obrtaja vratila elektromotora, što je jedna od najvažnijih mjera u uštedi energije, gdje postoji potreba za promjenljivom brzinom. I u 2020. godini će se nastaviti sa planiranjem što većeg korišćenja pumpnih agregata sa frekventnim regulatorom, kako bi se ostvarila što veća ušteda u utrošku električne energije.

U drugoj polovini 2019. godine se pristupilo izradi Studije energetske efikasnosti RVS, koja je finansirana u okviru grant šeme sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj. Konsultantska firma LDK Consultants iz Grčke je potvrdila da je preduzeće kroz gore navedene mjere sprovedo sve raspoložive mjere energetske efikasnosti. Takođe, na osnovu Projektnog zadatka kojeg je izradio Regionalni vodovod, Konsultant je izvršio i procjenu potencijala RVS za proizvodnju električne energije ugradnjom solarnih panela na objektima RVS, ali i korišćenjem hidro energije u cjevovodima RVS. Predmetnom studijom se obradila održivost i isplativost investicija u proizvodnju električne energije. Imajući i vidu da je predmetna studija pokazala isplativost ulaganja u više manjih projekata, to će se u 2020. godini, shodno ranije uspostavljenoj praksi, ažurno aplicirati u okviru IPA programa koji su namijenjeni za energetske efikasnost.

2.4 Plan sprovođenja kontrole kvaliteta vode

Voda iz javnih vodovoda koristi se za različite svrhe: za piće, pripremu hrane, održavanje lične higijene i za druge potrebe u domaćinstvima, za komunalne i industrijske potrebe i dr. Potrošnja vode za piće i pripremu hrane je mala u odnosu na ostale potrebe, ali to je voda za koju se mora obezbijediti najbolji kvalitet, izuzimajući neke industrije koje zahtijevaju isti takav ili čak bolji kvalitet. Međutim, brojnost potrošača vode za piće i mogući uticaj sastava vode na njihovo zdravlje jesu razlozi zbog kojih se moraju postavljati uslovi za kvalitet vode u vodovodu u odnosu na zdravstvene efekte. Veliki je broj sastojaka vode čije se koncentracije ograničavaju propisima. Neka od ovih ograničenja vezana su neposredno za nepovoljan uticaj na zdravlje. Drugi parametri mogu biti znak za podozrenje, čak i u koncentracijama nižim od dozvoljenih.

Zbog očuvanja zdravlja ljudi i obveza koje nalaže zakonska regulativa, Regionalni vodovod sprovodi redovne fizičko-hemijske i bakteriološke analize vode koja se distribuira.

Higijenska ispravnost vode za piće mora da odgovara standardima kvaliteta shodno Zakonu o obezbjeđivanju zdravstveno ispravne vode za ljudsku upotrebu („Službeni list Crne Gore“ broj 80/17 od 1.12.2017. godine) i Pravilniku o parametrima, provjeri usaglašenosti, metodama, načinu, obimu analiza i sprovođenju monitoringa zdravstvene ispravnosti vode za ljudsku upotrebu („Službeni list Crne Gore“, br. 064/18 od 04.10.2018), u pogledu mikrobioloških i fizičko-hemijskih osobina.

Obaveza Regionalnog vodovoda, kao davaoca usluga vodosnabdijevanja je da do potrošača stigne kvalitetna i higijenski ispravna voda za piće. To nameće potrebu uzimanja uzoraka i izradu potrebnih analiza duž čitavog sistema od preko 130 km. U skladu sa planom sprovođenja kvaliteta vode kontroliše se zdravstvena ispravnost vode iz prekidnih komora, rezervoara i sa tačaka isporuke vode lokalnim vodovodnim preduzećima na Crnogorskom primorju. Programska šema se pravi tako da se pokrije cjelokupni RVS. Osim ispitivanja od strane interne laboratorije, ispitivanja hlorisane vode, pripremljene za konačnu upotrebu radi se najmanje jedanput sedmično i od strane ovlašćenih medicinskih laboratorija, a kontroliše se i sirova voda na izvoru iako je Zakonom uređeno da je te analize potrebno raditi samo u slučaju direktne isporuke sa izvorišta (bez tretmana) ili nakon početnog ili ponovnog puštanja izvorišta u rad. Frekvencija uzorkovanja zavisi od isporučenih količina vode. Prema planu sistemskog i planskog uzorkovanja, vrše se osnovni i periodični pregledi vode, na fizičko-hemijske i mikrobiološke parametre kvaliteta. U novembru 2019. godine potpisan je Ugovor o vršenju poslova ispitivanja kvaliteta vode sa JZU Dom zdravlja Bar, koja ima akreditovanu i ovlašćenu laboratoriju za ovu vrstu ispitivanja. Ugovor je sklopljen na period od godinu dana nakon čega će se sprovesti novi postupak javne nabavke.

U internoj laboratoriji Regionalnog vodovoda svakodnevno se kontrolišu fizičko-hemijski parametri vode u vodozahvatu (sirova voda) i nakon dezinfekcije ultravioletnim zracima (polu-tretirana voda). Dezinfekcija ultravioletnim zracima predstavlja prvi stepen

dezinfekcije vode i ovaj način dezinfekcije se za sada u Crnoj Gori (kada su vodovodi u pitanju) primjenjuje samo u RVS.

Od momenta osnivanja, sistemski i planski se sprovodi stabilan razvoj laboratorije uz stalnu implementaciju novih ideja i tehničkih inovacija, a sve sa ciljem unapređenja kontrole kvaliteta. Dakle, Regionalni vodovod je orijentisan na povećanje pouzdanosti u pružanju usluga.

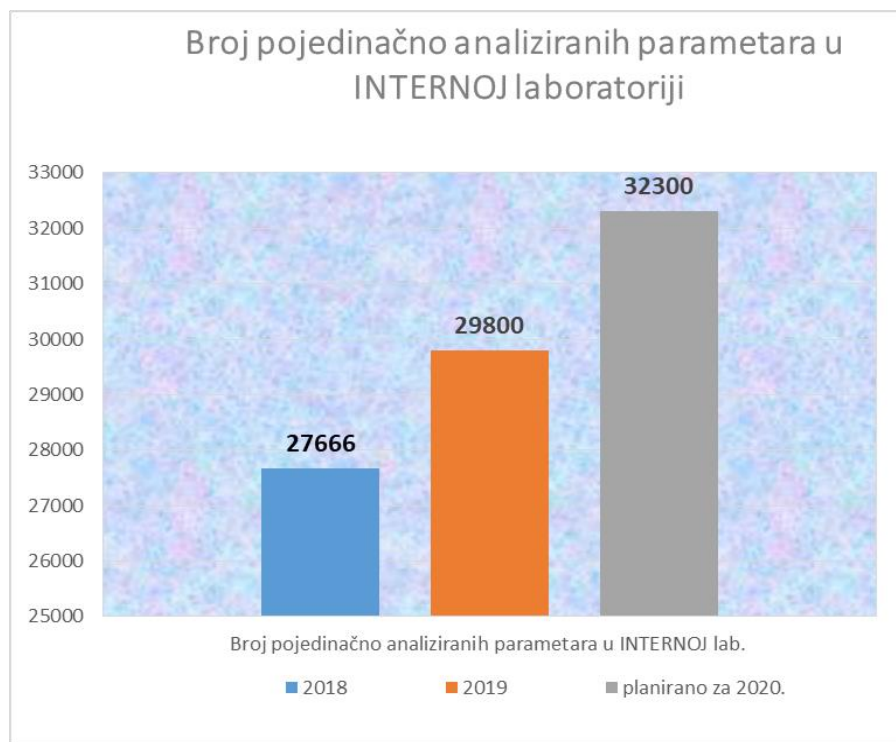
2.4.1 Plan dinamike uzorkovanja i analiziranja

Dinamika kontrole, naročito eksterne, zavisi od količine vode koja se isporučuje. Tako su važećim propisima definisani broj uzoraka i frekvencija vršenja uzorkovanja u zavisnosti od količina isporučene vode.

Tokom 2020. godine planirano je da dinamika uzorkovanja i analiziranja bude najmanje na nivou 2019. godine u kojoj je značajno povećan broj analiziranih uzoraka u odnosu na prethodne godine, ali i u odnosu na obim i frekvenciju propisane zakonom.

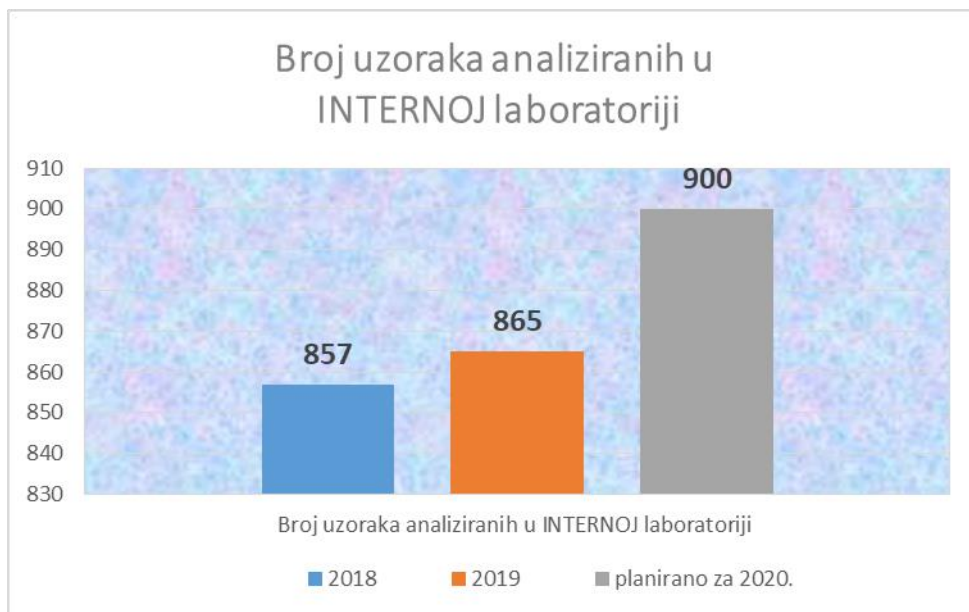
2.4.1.1 Dinamika analiziranja u internoj laboratoriji

Sadašnji broj analiza pojedinačnih parametara u internoj laboratoriji RVS tokom 2019.godine je 29.800. Što je za 8% više analiziranih parametara nego u 2018.godini. U narednoj godini broj pojedinačno analiziranih parametara planiramo da povećamo za oko 2.000 analiza.

Grafik 2.6: Uporedni prikaz analiza pojedinačnih parametara u 2018, 2019. i planiranih analiza u 2020. godini u internoj laboratoriji

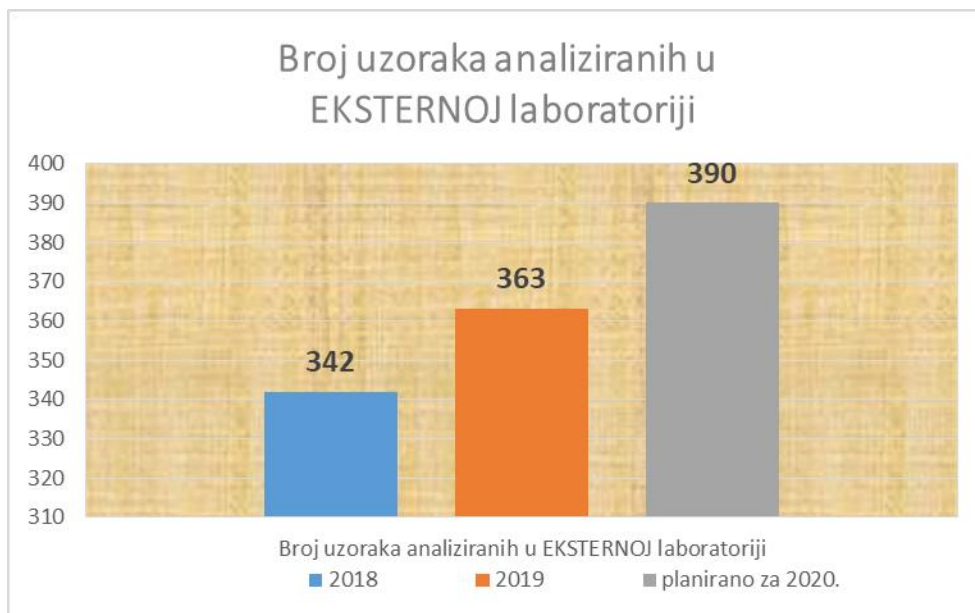
Broj planiranih uzoraka za analizu u 2020. godinu iznosi oko 900, dok su 2019. godini analizirana 865 različita uzorka vode sa izvorišta i iz sistema.

Grafik 2.7: Uporedni prikaz analiziranih uzoraka u 2018, 2019. i planiranih analiza u 2020. godini u internoj laboratoriji

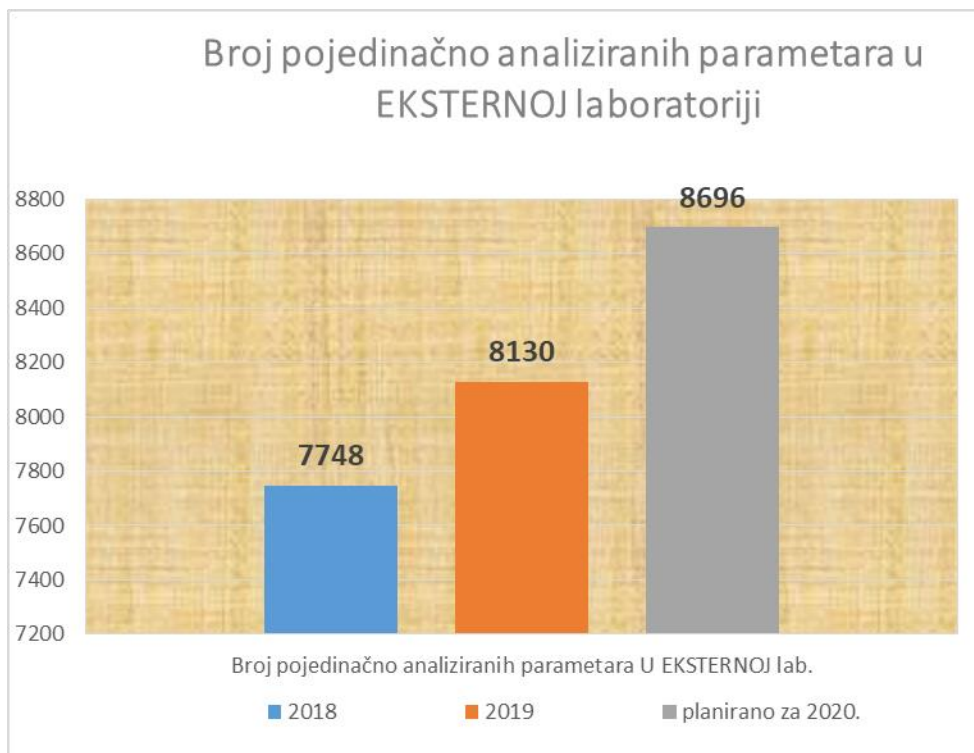
2.4.1.2. Dinamika analiziranja u eksternoj laboratoriji

Ukoliko se uzme u obzir dosadašnji trend u isporuci može se planirati da će eksterna laboratorija analizirati oko 390 različitih uzoraka, odnosno izvršiti 8.696 analiza pojedinačnih parametara. Shodno važećim pravilnicima vršiće se osnovni i periodični (prošireni) pregledi vode, ali i kompletna analiza iako nije obavezna za kontrolu svake godine.

Grafik 2.8: Uporedni prikaz analiziranih uzoraka u 2018,2019. i planiranih analiza u 2020. godini u eksternoj laboratoriji

U eksternoj laboratoriji Doma zdravlja iz Bara je tokom 2019. godine analizirano je 363 različita uzorka, odnosno 8.130 analiza pojedinačnih parametara.

Grafik 2.9: Uporedni prikaz analiza pojedinačnih parametara u 2018,2019 i planiranih analiza u 2020. godini u eksternoj laboratoriji

2.4.2 Unapređenje laboratorijskog rada

Značaj analitičke hemije za monitoring vode je velik. Pravilno izabrana metoda obezbeđuje pouzdane rezultate monitoringa koji su od presudnog značaja za identifikaciju i sagledavanje nedoumica koje se tiču eventualne promjene kvaliteta vode koja se ispituje. Analitičke metode se neprestano razvijaju, unapređuju im se dizajn, performanse, proširuje broj i količina jedinjenja za detekciju. Iako je analitička hemija veoma složena, dobrom obukom kadra i neprestanim usavršavanjem istog moguće je konstantno unapređivati kvalitet i obim rada interne laboratorije.

Sve aktivnosti u laboratorijskom radu obavljaće se prema oformljenim i kroz narednu godinu dopunjenim standardnim operativnim postupcima. Standardizacija laboratorijskog rada je neprestan dinamičan proces, koji se uvijek može dopuniti i nadograditi, kako bi se i najjednostavnija laboratorijska akcija sprovodila na propisani način.

U 2020.godini uporedo sa redovnom, još frekventnijom provjerom kvaliteta vode planira se podizanje nivoa tehničke opremljenosti i unapređenje metoda i postupaka ispitivanja. Sve navedeno sprovodi se u cilju primjene dobre laboratorijske prakse koja nam obezbeđuje pouzdanost laboratorijskih ispitivanja.

Navedeno će u pratiti i edukacija kadra koja je vrlo bitna kako bi se stečena znanja iskoristila za unapređenje rada, da bi se ostalo u toku s najnovijim promjenama na području mjerne tehnologije, propisa i primjene uređaja.

2.4.3 Servis i etaloniranje instrumentalne opreme

Preventivno održavanje postojećeg instrumentalne opreme uredno se obavlja uz poštovanje planova preventivnog održavanja, gdje svaki zaposleni svojim potpisom verifikuje aktivnost koja se tiče dnevnog, sedmičnog ili mjesečnog održavanja svakog instrumenta u laboratoriji. To je razlog uspješnog dosadašnjeg funkcionisanja svih laboratorijskih mjernih instrumenata. Da bi nastavili s takvom praksom, a imajući u vidu da se pojedini instrumenti već desetu godinu za redom neprestano koriste, moramo preventivno postupati. Naredne godine u planu je redovan godišnji servis koji će podrazumijevati precizno, stručno pročišćavanja i dekontaminaciju unutrašnjosti pojedinih optičkih i drugih aparata. Od strane ovlašćenih servisera, godišnji servis će podrazumijevati i zamjenu dotrajalih lampi sa različitim područjima davanja talasnih dužina, jer se njihovim svakodnevnim korišćenjem iscrpljuje broj radnih sati koji je fabrički normiran.

Etaloniranjem instrumentalne opreme obezbjeđuje se validnost rezultata mjerenja, ponovljivosti i reproduktivnosti. Kao i prethodnih godina, uz ustaljenu i propisanu dinamiku etaloniranja od strane ovlašćenih laboratorija, odradiće se metrološka mjerenja i pribaviti odgovarajuća Uvjerenja o etaloniranju, sa neophodnim izvještajem o mjernoj nesigurnosti. Nakon dobijanja Uvjerenja o etaloniranju, sve relevantne mjerene veličine se unose u matični karton instrumenta i pohranjuju u odgovarajuću arhivu za svaki instrument pojedinačno.

U 2020. godini u skladu sa Uredbom o zakonskim mjerilima planirano je :

- etaloniranje analitičke i tehničke vage;
- etaloniranje volumetrijskog posuđa (staklene pipete, birete, odmjerne tikvice), digitalnih bireta, mikro i makro pipeta;
- etaloniranje mjerila temperature;
- etaloniranje mjerila u hemiji (pH-metar, konduktometar, turbidimetar);
- verifikacija performansi spektrofotometara i kolorimetara;
- etaloniranje aparata za proizvodnju dejonizovane vode;
- etaloniranje plamenog fotometra;
- etaloniranje temperaturnih komora sa kontrolom temperature (sušnice, peći za žarenje i inkubatora).

2.4.4 Validacija mjernih instrumenata

Uspostavljanje, primjena i održavanje tehničke kompetentnosti laboratorije je od najvećeg prioriteta, a to se postiže redovnim, dnevnim pregledom svih varijabli koje mogu uticati na mjereni rezultat.

Oprema za mjerenje i ispitivanje se redovno podvrgava periodičnim pregledima i po potrebi (ali svakako u normiranim vremenskim periodima za svaki instrument pojedinačno) kalibracionim podešavanjima radi obezbjeđenja funkcionalnog i ispravnog rada. Provjere se sprovode svakodnevno, odnosno prije svakog puštanja u rad, korišćenjem ovjerenih referentnih materijala ili etalona. Način, postupak i dinamika provjera i kalibrisanja je temeljno opisana za svaki mjerni instrument u odgovarajućoj dokumentaciji tog instrumenta.

Sa istom praksom nastaviće se u narednoj godini, a sve kako bi se osiguralo da nakon završene analize dobijeni rezultat bude pouzdan. Ovo je posebno istaknuto, jer je za valjanu kontrolu bitan način odnosno kvalitet rada.

2.4.5 Nabavka opreme i reagensa

Planom javnih nabavki za 2020. godinu biće planirana nabavku neophodnog pribora i reagensa za ispitivanje vode za piće. Sastavljanju tehničke specifikacije nabavke prilazi se odgovorno, sve sa ciljem da konačni proizvodi koji se nabavljaju na svaki način osiguraju kvalitet rada, da ga poboljšaju i učine ekonomičnijim.

Od većih ulaganja, zavisno od sredstava raspoređenih budžetom, planira se nabavka: jonskog hromatografa, analizatora ukupnog organskog ugljenika, kolorimetara za određivanje rezidualnog i ukupnog hlora i turbidimetra, uz napomenu da neće biti izvršena nabavka svih navedenih instrumenata već će se isti nabavljati sukcesivni zavisno od sredstava, što znači da će nabavka nekog od navedenih svakako biti prenesena za narednu (2021.) godinu.

Slika 2.2: Jonski hromatograf

Slika 2.3: Analizator ukupnog organskog kiseonika

Slika 2.4: Laboratorijsko posuđe

2.4.6 Kontinualno mjerenje parametara kvaliteta vode

Uspostavljanjem automatskih stanica za kontinualno mjerenje određenih parametara kvaliteta vode u narednom periodu unaprijedio bi se i broj mjernih mjesta i frekvencija provjere kvaliteta vode, koja je I trenutno na nivou višem od zakonski propisanog.

U toku je projekat , između Univerziteta Donja Gorica i Regionalnog vodovoda, koji za cilj ima uspostavljanje platforme za praćenje parametara kvaliteta vode u realnom vremenu kroz njihovo očitavanje, prenos, skladištenje i tumačenje. Na bazi dostupne, u finansijskom smislu izuzetno dostupne, senzoričke i mikrokontrolerske opreme, cilj je napraviti mjerne stanice koje bi kroz učestalija mjerenja ostvarivale tačnost mnogo skupljih rješenja (više informacija u poglavlju br. 9).

Dakle, pored zahtjeva za pouzdanošću i tačnošću laboratorijskih analitičkih rezultata mjerenja, potrebno je uvažiti zahtjev za brzo mjerenje i obradu rezultata. U uslovima nepredviđenih incidenata, ovakav način mjerenja bi omogućio registrovanje promjene u

kvalitetu vode u najkraćem vremenskom roku. Setovanjem graničnih vrijednosti , njihovo prekoračenje u vidu alarma bi bio pokretač brze akcije za otklanjanje uzroka eventualnog poremećaja kvaliteta vode. Takav način preventivno - posljedičnog djelovanja je moguć, jer se izmjereni podaci trenutno mogu prenositi upotrebom standardnih komunikacionih interfejs uređaja, a mi u našem sistemu već imamo instalisan SCADA sistem za prenos podataka.

2.5. Plan sprovođenja sistema kvaliteta

Regionalni vodovod od 2017. godine uvodi postupke i procedure standardizacije proizvodnih i drugih procesa, ali i u poslovanju preduzeća. U tom smislu su aktivnosti na uvođenju standarda u poslovanju započete sa uvođenjem procedura Analiza Opasnosti i Kritične Kontrolne Tačke (Hazard Analysis Critical Control Point), popularno nazvanog HACCP. ZUsvojena je strategija postepenog uvođenja standarda, usvajanjem procedura u vremenskom okviru koji neće negativno uticati na redovne aktivnosti u preduzeću, na način da od strane zaposlenih budu prihvaćene kao postepena nadogradnja prethodnih znanja i praksi. Tako je početkom 2017. godine započeto uvođenje HACCP sistema za bezbjednost vode, dok je krajem 2018 započeto uvođenje ISO 14 000 standarda za zaštitu životne sredine. Na ovaj način su i formalizovane striktne politike Regionalnog vodovoda u oblastima zaštite i očuvanja zdravlja potrošača i zaštite životne sredine.

2.5.1. Analiza Opasnosti i Kritične Kontrolne Tačke (HACCP)

Regionalni vodovod je tokom 2017. godine u redovno poslovanje uveo HACCP sistem za bezbjednost vode koja se proizvodi i distribuira RVS, a sertifikacija ovog sistema izvršena je u julu 2017. godine. Nakon sertifikacije u naredne dvije godine (2018. i 2019.) rađene su nadzorne provjere u smislu kontrole izdatog sertifikata. Pored toga, u Regionalnom vodovodu redovno se vrše interne provjere i kontrole sprovođenja propisanih procedura, a sve u cilju obezbijedenja adekvatnih uslova za isporuku bezbjedne vode za piće.

Imenovani HACCP tim ima obavezu da neprestano radi na:

- razvoju HACCP sistema i unapriđenju HACCP planova;
- na validaciji cjelokupnog sistema;
- na održavanju sertifikovanog sistema i na sistematskom unaprijeđenju njegovih performansi;
- na pripremi sistema za redovne nadzore i reocjenjivanje

Razvoj, implementacija i održavanje HACCP sistema zahtijevaju dodatne resurse u pogledu vremena, stručnosti i angažovanja osoblja. Takođe, neophodna su dodatna materijalna

sredstva i za dopunske građevinsko-tehničke zahvate, za nabavku sredstava i opreme neophodne za održavanje sistema, za angažovanje "outsources" - ugovoreni procesi koje, za račun preduzeća, obavljaju ovlaštene i/ili kompetentne institucije i/ili lica sa strane (npr. kontrolisanje i ispitivanje bezbjednosti kvaliteta vode, sanitarni pregledi, dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija i sl.).

U okviru programa uvođenja sistema preventivne zaštite našeg krajnjeg proizvoda – vode za piće shodno godišnjem Planu obuke, biće i dalje održavane interne obuke za zaposlene u firmi, a težiće se i pohađanju eksterno organizovanih obuka za članove HACCP tima. Tokom internih obuka i dalje će akcenat biti na podizanju svijesti i savjesti zaposlenih o značaju održavanja i unapređivanja lične higijene, higijene radnog prostora i objekata, sve sa krajnjim ciljem prevencije unakrsne kontaminacije krajnjeg proizvoda. Zaposleni će ponovo biti upoznati sa svojim odgovornostima u svijetlu HACCP-a i biće im ponovljena obuka koja se tiče kvalitetnog popunjavanja novih i starih zapisa. Ovo su kontinualne aktivnosti koje su uglavnom predviđene za svaku narednu godinu sprovođenja odnosno rada po HACCP principima.

U 2020. godini s obzirom da je to godina nakon navršene tri godine sprovođenja usvojenog HACCP sistema za potrebe Regionalnog vodovoda, biće sprovedena resertifikacija. Resertifikacija podrazumjeva isti postupak kao i inicijalno ocjenjivanje, dakle ponovno detaljno preispitivanje dokumentacije i ocjenjivanje.

2.5.2 Standard zaštite životne sredine (ISO 14001)

Zbog odgovornosti prema životnoj sredini, Regionalni vodovod je u prethodnom periodu odnosno tokom 2018 i 2019. godine počeo sa implementacijom sistema za upravljanje zaštitom životne sredine ISO 14001 u redovno poslovanje. Konsultant na ovim poslovima, shodno memorandumu o saradnji između Regionalnog vodovoda i Univerziteta Crne Gore iz 2016. godine, je Centar za kvalitet Mašinskog fakulteta.

Tokom 2018. godine izrađena je neophodna dokumentacija koja podrazumjeva procedure, uputstva i zapise usklađene sa zahtjevima standarda, dok je sertifikacija bila predviđena za prvu polovinu naredne 2019. godine. Međutim, zbog više puta pomenute situacije u kojoj se Regionalni vodovod našao tokom 2018 i 2019. godine, ove aktivnosti su bile zaustavljene do izlaska preduzeća iz blokade transakcionih računa. Nakon toga prioritarno se radilo na aktivnostima koje su neophodne za obezbijedenje redovnog rada RVS, te je sertifikacija ovog sistema kvaliteta odložena. Ipak, očekuje se da će ista biti sprovedena na samom početku 2020. godine.

Iako Regionalni vodovod vodi računa o društveno odgovornom poslovanju kroz koje se oslikava i odnos prema životnoj sredini, usklađivanje rada sa zahtjevima koji podrazumjevaju dodatnu brigu o životnoj sredini i uslovima sredine u kojima se obavljaju svakodnevni procesi rada dokaz je odgovornog upravljanja sistemom i primjene definisanih standarda kvaliteta. Uvođenjem ISO 14001, postiže se smanjenje eventualnih

negativnih učinaka na životnu sredinu, smanjenje rizika od ekoloških katastrofa, povećanje sposobnosti brze i efikasne intervencije, poboljšani ugled i stvaranje povjerenja kod društvene zajednice.

Regionalni vodovod je prepoznat kao firma koja proaktivno djeluje, a implementiranjem ISO 14001 ćemo pokazati sinergiju sa djelovanjem naše države u procesu implementacije pravnih tekovina Evropske unije, i to primarno u Poglavlju 27 koje se odnosi na zaštitu životne sredine.

2.5.2.1 Odvoz i odlaganje opasnog otpada

Otpad koji nastaje prilikom ispitivanja vode u internoj laboratoriji se već godinama sakuplja, čuva i uklanja van neposredne sanitarne zone od strane komunalnih preduzeća, koji ga izmještaju na za to predviđene lokacije. Naredne godine će se, osim ove vrste opasnog otpada koji se generiše u laboratorijskim uslovima, izborom odgovarajuće ovlaštene firme koja se bavi prikupljanjem i uklanjanjem opasnog otpada, sakupljati i odstraniti opasan otpad i sa ostalih vodnih objekata, kao i iz Upravne zgrade Regionalnog vodovoda.

Tokom 2019. godine zaljučen je Ugovor o zbrinjavanju otpada sa dobavljačem koji je u obavezi da se pridržava, odnosno postupa u svemu u skladu sa odredbama člana 81 Zakona o upravljanju otpadom („Sl.list CG“, br. 64/11 i 39/16) kao i odredbama Pravilnika o bližem sadržaju dokumentacije koja se podnosi uz zahtjev za izdavanje dozvole za uvoz, izvoz i tranzit otpada, kao i listi klasifikacije otpada („Sl.list CG“, br.71/10).

S obzirom na to da je Crna Gora potpisnica Bazelske konvencije o kontroli prekograničnog kretanja opasnih otpada i njihovom odlaganju, ponuđača smo obavezali da nam dostavlja potvrde o uništenju otpada, po Bazelskoj konvenciji, nakon izvršenog uništenja. Napominjemo da sem otpada koji nastaje kao rezultat laboratorijskog rada ne postoje drugi produkti proizvodnje u ovom smislu, a zbrinjavanje drugog otpada se mahom odnosi na ulja za podazivanje pumpi, baterija, ketridža i slično.

3. PLAN AKTIVNOSTI FINANSIJSKOG SEKTORA

Finansijski plan poslovanja za 2020. godinu urađen je na bazi finansijskih parametara iz 2018. godine, procjene realizacije plana za 2019. godinu, kao i na osnovu planiranih investicionih aktivnosti Regionalnog vodovoda i aktivnosti na planu tekućeg i investicionog održavanja.

U Finansijskom planu za 2020. godinu izvršeno je grupisanje troškova po funkcionalnom principu (bezbjednost i zaštita, održavanje, komunikacije i sl.), što omogućava da se jasnije i preciznije identifikuju osnovni pravci i aktivnosti u poslovanju Regionalnog vodovoda.

Prihodi su planirani na osnovu ugovorenih količina isporuke vode uvećanih za cca 26,35%, te na osnovu prosječne vrijednosti prihoda po osnovu posebne naknade za izgradnju objekata na području Crnogorskog primorja, a koja se plaća shodno Zakonu o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja. Na pad procjene prihoda od posebne naknade u odnosu na prethodne godine posebno utiče novo zakonsko rješenje, uvedeno 1. januara 2018. godine, kojim se ukida u cjelosti obaveza plaćanja naknade za hotele sa 5* i smanjuje za 50% za hotele sa 4*. Navedeno potvrđuje i činjenica da je po ovom osnovu manje naplaćeno cca 1,5 miliona eura, odnosno da su za ovaj iznos oslobođene investicije u izgradnju hotela visoke kategorije od dana donošenja navedenog zakonskog rješenja. U tom smislu, prihodi po ovom osnovu planirani su na nivou 2019. godine. Učešće prihoda od posebne naknade u planiranom ukupnom prihodu iznosi cca 47%.

Regionalni vodovod se, pored problema u planiranju vezanog za nepredvidivost hidrološkog stanja u narednoj godini koje snažno utiče na količine vode koje će biti isporučene, i dalje susreće sa nerealnim planiranjem ViK-ova koje se zasniva na minimalnim količinama vode koje će preuzeti, iako se iz statističke podloge u posljednjih sedam godina jasno pokazuje da će ViK-ovi i u 2020. godini najvjerovatnije preuzeti veće količine vode od onih koje su precizirane u ugovorima. Pored ove vrste problema, ta poslovna praksa ViK-ova negativno utiče i na mogućnost realnog planiranja prihoda i izdataka po osnovu isporučene vode. Posebno je planiranje otežano nepredvidivim zaslanjenjem lokalnih izvora u Kotoru i Tivtu, koje se povremeno dešava i zbog kojeg dolazi do značajno veće isporuke vode iz RVS. Takođe, u prethodnom periodu je više puta najavljivano povećanje potražnje vode usljed aktiviranja već izgrađenih ili novih odvojaka, a za potrebe vodosnabdijevanja naselja sa neurednim vodosnabdijevanjem, ali te najave nisu ostvarene. Međutim, kako se za 2020. godinu očekuju intenzivnije aktivnosti u ovom pogledu, te imajući u vidu višegodišnje iskustvo sa isporukom veće količine vode u odnosu na ugovorenu, odlučeno je da se prihodi po ovom osnovu planiraju sa uvećanjem od 26,35 % u odnosu na ugovorene, dok je u prethodnim godinama planiralo sa 10 % uvećanja.

Potrebno je naglasiti da su na finansijski plan značajno uticale i posljedice odluke Apelacionog suda Crne Gore Pž.br. 637/17 od 28.03.2018. godine, kojom je priznata odluka nenadležnog Arbitražnog vijeća Međunarodne Trgovinske Komore u Parizu, uprkos činjenici da u Ugovoru zaključenom dana 01.04.2008. godine između JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ i „Strabag“ AG, Austrija (dalje: Strabag), nije bila definisana institucija tj. ugovorena arbitraža pred kojom bi se vodio arbitražni spor, a što je precizno definisano Zakonom o arbitraži Crne Gore i Konvenciji UN o priznanju i izvršenju međunarodnih arbitraža. Regionalnom vodovodu je naložena isplata 11,9 miliona eura i pripadajuća kamata, što je i izvršeno prinudnom naplatom nakon 268 dana duge blokade transakcionih računa preduzeća, i to nakon sklapanja kreditnog aranžmana od 10.000.000 Eura za potrebe ukidanja blokade i obnavljanja likvidnosti koja je bila ugrožena nakon prinudne naplate sredstava. U tom smislu je kreditno zaduženje preduzeća značajno podignuto, ali će se troškovi otplate kredita servisirati bez povećanja jedinične cijene vode, odnosno bez povećanja prihoda putem poskupljenja vode.

Dakle, na strani prihoda koji će dominantno opredjeljivati finansijski rezultat i u 2020. godini, su prihodi od prodaje vode lokalnim vodovodnim preduzećima i prihodi od posebne naknade na investicije za izgradnju objekata na teritoriji opština Crnogorskog primorja. Stoga, prilikom izrade Finansijskog plana, kao osnov su uzeti potpisani ugovori sa šest vodovodnih preduzeća uvećani za cca 26,35% i procjena svih prihoda i troškova poslovanja uz analizu efekata novih zakonskih rješenja koja utiču na prihode, ali i troškove poslovanja.

Sa druge strane, kao što je već i naglašeno, postoji realna mogućnost da će vodovodna preduzeća na Crnogorskom primorju u toku 2020. godine preuzeti veće količine čak i od planiranih 26,35% prekoračenja, što će vjerovatno dovesti i do povećanja prihoda i drugačijeg poslovnog rezultata u odnosu na planirani. Međutim, u postupku planiranja je neophodno zadržati konzervativan pristup, jer se na taj način obezbjeđuje održivost planiranih aktivnosti.

3.1. Prihodi

3.1.1. Prihodi od prodaje vode

Planirani prihodi po osnovu isporuke vode kvantifikovani su na osnovu važećih ugovora sa lokalnim vodovodnim preduzećima u kojima su definisane minimalne količine vode uvećane za 26,35% koje će VIK-ovi preuzimati iz RVS-a u 2020. godini i prikazani su u tabeli koja slijedi.

Opis	Ostvareni prihodi	Procjena ostvarenja	Plan za 2020.g.	Index
	2018. g.	2019. g.		(4/3)
1	2	3	4	5
JP „Vodovod“ Budva	1,286,071.00	1,210,000.00	1,220,000.00	1.01
JP „Vodovod“ Kotor	777,812.00	820,000.00	840,000.00	1.02
JP „Vodovod“ Tivat	675,762.00	630,000.00	630,000.00	1.00
JP „Vodovod“ Bar	411,660.00	420,000.00	420,000.00	1.00
JP „Vodovod“ Ulcinj	174,811.00	220,000.00	240,000.00	1.09
JP „Vodovod“ Herceg Novi	103,599.00	0.00	0.00	0.00
Ukupno:	3,429,715.00	3,300,000.00	3,350,000.00	1.02

Tabela 3.1: Planirani prihodi od isporuke vode za 2020 godinu

Prihodi od isporuke vode su planirani na osnovu zaključenih Ugovora o isporuci vode iz 2016. godine sa Vik-ovima Kotora, Tivta, Budve, zatim Ugovora zaključenim sa Vik Bara iz 2017.godine kao i Aneksa br. 1 i 2 na Ugovor sa Vik- Tivat, kojim su povećane minimalne ugovorene količine, i Aneksa br.1 Ugovora zaključenim sa Vik Ulcinj iz 2018. godine .

Fakturisanje za isporučene količine vode vrši se po Odluci Vlade Crne Gore iz 2016. godine po sljedećim cijenama: 0,37€/m³ za isporuku vode koja se vrši kontinuirano, tj. bez prekida u toku cijele godine, 0,52 €/m³ za periodičnu isporuku vode koja se vrši neprekidno najmanje šest mjeseci u toku kalendarske godine i 0,74€/m³ za periodičnu isporuku vode koja se vrši neprekidno u periodu kraćem od šest mjeseci, ali ne i kraćem od tri mjeseca. Kako je već navedeno, Regionalni vodovod u 2020. godini ne planira podnošenje zahtjeva za povećanje jedinične cijene vode, bez obzira na činjenicu da je kroz kreditno zaduženje od 10.000.000 Eura u 2019. godini izvršena isplata obaveza po osnovu presude Apelacionog suda u sporu sa Strabag AG.

Neophodno je podsjetiti na činjenicu se u toku 2020. godine očekuje priključenje opštine Herceg Novi na RVS. Regionalni vodovod je do sada, iz sopstvenih izvora investirao cca 300.000 eura za rekonstrukciju dijela starog cjevovoda u dužini od oko 720 m, neophodnog za realizaciju projekta povezivanja opštine Herceg Novi, dok je u oktobru 2019. godine raspisan i međunarodni tender za izvođenje radova na priključenju opštine Herceg Novi na RVS. U tom smislu će se inicirati novi razgovori sa lokalnim vodovodnim preduzećem iz Herceg Novog, po pitanju preuzimanja vode iz RVS, ali u ovom trenutku nije moguće sa potrebnom dozom sigurnosti planirati eventualne prihode od isporuke vode po ovom osnovu. U prethodnom periodu je bilo disonantnih tonova iz opštine Herceg Novi o načinu i potrebi preuzimanja vode iz RVS, pa je u tom smislu potrebno zauzeti konzervativan stav u planiranju isporuke vode ovoj opštini.

3.1.2. Prihodi od posebne naknade na investicije za izgradnju objekata na teritoriji opština Crnogorskog primorja

Prihodi po osnovu posebne naknade na investicije za izgradnju objekata na teritoriji opština Crnogorskog primorja, koji su tokom prethodnog perioda predstavljali oko 50% ukupnih prihoda preduzeća, prevashodno zavise od spoljnih faktora, tj. faktora koji su pod minimalnim uticajem Regionalnog vodovoda.

Imajući u vidu da su izmjene zakonske regulative u dijelu ukidanja prihoda od naknade za hotele sa pet i više zvjezdica, kao i smanjenja naknade za hotele sa 4 zvjezdice na 50%, već do momenta pisanja ovog dokumenta uticale na oslobađanje od obaveze plaćanja naknade za iznos od oko 1,5 miliona eura, to je neophodno usvojiti konzervativan pristup planiranju prihoda po ovom osnovu.

U organizacionom dijelu posla na praćenju obaveza koje se odnose na obračun naknade za izgradnju regionalnog vodovoda, u 2020. godini nastaviće se sa trendom digitalizacije, kako izvršenih obračuna, tako i kontrole naplate, pri čemu se planira dodatno unapređenje sistema uvezivanjem sa računovodstvenim softverom. Dakle, i u 2020. godini će se nastaviti sa kontinualnim aktivnostima na uvođenju integralnog informacionog sistema, pri čemu će se i dalje voditi računa da unapređenja budu postupna, a u cilju održivosti istih.

U cilju maksimiziranja prihoda po ovom osnovu, nastaviće se započete aktivnosti na poboljšanju naplate predmetne naknade za investitore svih izgrađenih objekata koji nijesu realizovali ovu obavezu, što podrazumijeva nastavak intenzivne komunikacije sa lokalnim sekretarijatima za urbanizam, Ministarstvom održivog razvoja i turizma, kao i Upravom za inspekcijske poslove. Posebnu pažnju treba posvetiti objektima koji su dobili građevinske dozvole u periodu 2008-2011. godine, kada nije postojala obaveza investitora da plate posebnu naknadu, već se pomenuta naknada morala izmirivati pri podnošenju zahtjeva za izdavanje upotrebne dozvole.

Takođe, činjenica je da je značajan broj objekata za koje su izdate građevinske dozvole u pomenutom periodu, davno izgrađen, da su ti objekti već u upotrebi, ali da investitori nijesu izmirili sve obaveze, što se ne odnosi samo na posebnu naknadu, već i na naknadu za komunalno opremanje građevinskog zemljišta koja pripada lokalnim samoupravama. U proteklom periodu, shodno potpisanom Protokolu o saradnji sa Upravom za inspekcijske poslove vršena je kontrola izdatih građevinskih dozvola u periodu 2008 - 2011. godine i protiv investitora koji su započeli upotrebu objekta bez prethodno pribavljene upotrebne dozvole, sprovedene su zakonski propisane kaznene mjere. U 2020. godini, intenzivno će se nastaviti sa kontrolom i ostalih objekata, jer se na ovaj način u značajnoj mjeri može poboljšati popunjavanje ne samo budžeta Regionalnog vodovoda i lokalnih samouprava, već, preko kaznenih odredbi Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, i državnog budžeta.

Kako je to gore navedeno, kao jedan od spoljnih faktora koji značajno mogu uticati na obim obračuna naknade je, već pomenuti, zakonodavni okvir. Na osnovu Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata je u 2019. godini sproveden postupak legalizacija neformalnih objekata. Treba napomenuti da je, shodno Zakonu, predviđeno da investitori neformalnih objekata imaju rok od 10 do 20 godina za uplatu svojih obaveza prema lokalnim samoupravama tj. državi, dok će se prema Regionalnom vodovodu plaćanje vršiti u 36 mjesečnih rata. Međutim, u toku 2019. godine nije bilo značajnih prihoda po ovom osnovu, jer je procedura kod nadležnih organa za legalizaciju trajala veoma dugo usljed značajnog broja zahtjeva (cca 50.000). Takođe, veći dio objekata se nalazi van zahvata planske dokumentacije, pa će se sa legalizacijom istih sačekati do donošenja Plana regulacije, čije je donošenje predviđeno tri godine nakon usvajanja Zakona o planiranju. Dakle, u toku 2020. godine treba očekivati izvjestan prihod po ovom osnovu, ali ne u mjeri koja će značajno uticati na ukupne prihode preduzeća.

Svi ovi faktori zajedno, ipak upućuju na činjenicu da se u 2020. godini može očekivati prihod po osnovu naknade na investicije na Crnogorskom primorju u iznosu od 3.350.000,00 eura, uključujući i prihode od posebne naknade po osnovu legalizacije objekata, jer u trenutku izrade ovog plana nema jasnih pokazatelja o očekivanom broju objekata na teritoriji Crnogorskog primorja koji će biti legalizovani.

Ostvareni i planirani prihodi od posebne naknade na investicije dati su u narednoj tabeli:

OPŠTINE	Ostvareno 31.12.2018. god (eura)	Procjena ostvarenja za 2019.god (eura)	Plan za 2020. god. (eur)
Tivat	1,335,023.00	288,600.00	350,000.00
Kotor	117,785.00	183,400.00	200,000.00
Herceg Novi	504,720.00	553,110.00	540,000.00
Budva	1,255,740.00	1,236,060.00	1,150,000.00
Bar	426,760.00	410,130.00	430,000.00

Ulcinj	398,450.00	478,700.00	480,000.00
Ukupno:	4,038,478.00	3,080,000.00	3,000,000.00

Tabela 3.2: Ostvareni i planirani prihodi od posebne naknade

3.2. Rashodi

Plan rashoda bazira se na procjeni troškova koji će biti ostvareni u 2019 godini, planiranim programskim aktivnostima, kao i realno očekivanim troškovima neophodnim za poslovanje Regionalnog vodovoda. Učešće pojedinačnih troškova u ukupnim rashodima u Finansijskom planu dato je i u poređenju sa procjenom u 2019. godini i kroz procentualno učešće pojedinačnih troškova u ukupnim rashodima u 2020. godini.

U strukturi troškova najveća stavka se odnosi na troškove amortizacije koji čine 31 % ukupnih planiranih troškova, zatim slijede troškovi zarada, naknada i ostalih ličnih prihoda koji u ukupno planiranim rashodima za 2020. učestvuju sa 25%.

Zbog povećanog obima planirane proizvodnje vode u 2020. godini u odnosu na procjenu ostvarenja fizičkog obima proizvodnje vode u 2019. godini, troškovi naknade za korišćenje voda planirani su na veći iznos u odnosu na procjenu ostvarenja u 2019. godini i, sljedstveno tome, nose i veće učešće u ukupnim rashodima.

Troškovi za rješavanje stambenih potreba planirani su u 2020. godini u iznosu od 150.000,00 eura, s obzirom da je riječ o jubilarnoj godini, a zasluge zaposlenih u ostvarenju postignutih uspjeha su više nego očigledne.

U grupi finansijskih rashoda za 2020. godinu obuhvaćeni su troškovi kamata koje je Regionalni vodovod u obavezi da plati po osnovu četiri dugoročna kredita, i to: kredita dobijenog od Evropske banke za obnovu i razvoj, Svjetske banke, Erste banke i klupskog kredita Erste banke i Prve banke Crne Gore. Predmetna obaveza ukupno iznosi cca 420.000,00 EUR (na većem je nivou kao i procjena ostvarenja rashoda po tom osnovu u 2020. godini, zbog novog dugoročnog klupskog kredita sa Erste bankom i Prvom bankom, dok relativno učešće tih rashoda u ukupno projektovanim rashodima za 2020. godinu iznosi cca 7 %).

Neophodno je napomenuti da će finansijski rashodi, prvenstveno troškovi kamata biti veći iz razloga jer se, do kraja 2019.godine, planira zaključenje ugovora o kreditiranju sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj u iznosu od 12 miliona €, a uz obezbjeđenje bezuslovnog i neopozivog jemstva izdatog od strane Vlade Crne Gore, planirana je realizacija sljedećih projekata:

1. spajanje opštine Herceg Novi na regionalni vodovodni sistem izgradnjom 3,2 km cjevovoda na teritoriji opštine Tivat;
2. početak izgradnje 2. faze regionalnog vodovodnog sistema postavljanjem novog cjevovoda od Budve ka Tivtu u dužini od oko 14 km, čime će se kapacitet za opštine

Tivat, Kotor i Herceg Novi povećati sa sada raspoloživih 330 na do 750 litara u sekundi;

U okviru druge tranše kredita, takođe u iznosu od 12 miliona € planirana je realizacija projekta:

1. rješavanje višedecenijskog problema izazvanog nepostojanjem sekundarne vodovodne i kanalizacione mreže u opštini Bar na prostoru Dobrih Voda i Velikog Pijeska gdje postoji oko 20.000 objekata za individualno stanovanje koji nemaju vodu za piće u svojim domovima.

Svi ostali indikatori jasno ukazuju da se u 2020.godini planira veći obim aktivnosti na održavanju sistema, dodatnoj obuci i stručnom usavršavanju kadrova, intenzivnijim aktivnostima na benčmarkingu i uvođenju viših standarda poslovanja, kao i snažnijem promotivnom nastupu i jačanju intenziteta aktivnosti u odnosima sa javnošću.

Zbog dobrih poslovnih rezultata i veoma povoljnog gotovinskog toka, Regionalni vodovod će nastaviti sa urednim otplatama glavnice kredita i sa izvršavanjem drugih obaveza.

3.3. Kreditne obaveze

Kako je poznato, izgradnja RVS je finansirana sredstvima iz domaćih izvora, ali i kredita međunarodnih finansijskih institucija.

Regionalni vodovod je za potrebe izgradnje RVS kreditno zaduženo u ukupnom iznosu od oko **36,4** miliona eura glavnice za koje je garanciju izdala Vlada Crne Gore (navedeni iznos varira u odnosu na valutna kretanja). Blokada transakcionih računa Regionalnog vodovoda trajala je 268 dana, odnosno od 14.08.2018.godine do 09.05.2019.godine, usljed pravosnažne odluke Apelacionog suda Crne Gore Pž.br. 637/17 od 28.03.2018. godine, kojom je priznata odluka nenadležnog Arbitražnog vijeća Međunarodne Trgovinske Komore u Parizu, uprkos činjenici da u Ugovoru zaključenom dana 01.04.2008. godine između JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ i „Strabag“ AG, Austrija, nije bila definisana institucija tj. ugovorena arbitraža pred kojom bi se vodio arbitražni spor. Regionalnom vodovodu je naložena isplata 11,9 miliona eura i pripadajuća kamata.

Kako bi se otklonila blokada transakcionih računa koja je počela 14.08.2018.godine, po postupku izvršenja arbitražne odluke, po rješenju o izvršenju Privrednog suda Crne Gore od 17.7.2018.godine donesenom po predlogu Strabag-a i 14.8.2018. godine počela prinudna naplata cca 12.000.000 €, prenosom sredstava sa računa Regionalnog vodovoda na račun Strabag-a, Regionalni vodovod se kreditno zadužio kod Erste banke i Prve banke Crne Gore u iznosu od 10 miliona eura.

Struktura obaveza po izvorima kreditiranja (glavnica) u toku 2020. godine daje se u narednom tabelarnom pregledu:

R.B.	Opis	Glavnica 24.02.2020 (eur)	Glavnica 15.04.2020. (eur)	Glavnica 30.04.2020.(eur)	Glavnica 24.08.2020.(eur)	Glavnica 15.10.2020 (eur)	Glavnica 31.10.2020 (eur)	Glavnica svakog 09-tog u mjesecu počev od 09.01.do 09.12.2020
1	Evropska banka za obnovu i razvoj	750,000.00			750,000.00			
2	Svjetska banka		350,000.00			350,000.00		
3	Erste banka			130,538.71			130,538.71	
4	Erste banka & Prva banka Crne Gore							874,998.28
Ukupno:		750,000.00	350,000.00	130,538.71	750,000.00	350,000.00	130,538.71	874,998.28

Tabela 3.3: Obaveze po osnovu otplate glavnice u 2020. godini

U toku 2020. godine na naplatu dolaze dvije rate kredita Evropske banke za obnovu i razvoj, i to 24. februara i 24. avgusta, u iznosu od po 750.000,00 eura, na ime glavnice duga. Navedenom iznosu treba dodati i troškove kamate u iznosu od cca 50.000,00 eura.

U toku 2020. godine, na naplatu dolaze dvije rate kredita dobijenog od Svjetske banke, i to 15. aprila i 15. oktobra u iznosu od po cca 350.000,00 eura.

Na naplatu dolaze i dvije rate kredita Erste banke i to 30. aprila i 30. oktobra 2020 godine od po 130.538,71 eura i kamata u ukupnom iznosu od 65.791,52 eura, a koja se plaća mjesečno.

Na naplatu dolazi svakog devetog u mjesecu anuitet klupskog kredita Erste banke i Prve banke Crne Gore po 97.950,02, a koji se plaća mjesečno.

Regionalni vodovod će zaključno sa 2019. godinom platiti iznos od 26,778,817.26 eura po osnovu obaveza po navedenim kreditima, što je po godinama dato u tabeli koja slijedi:

Godina	Iznos otplaćenih kreditnih obaveza (eur)
2011	1,490,004.59
2012	1,925,598.12
2013	2,777,450.24
2014	2,713,884.98
2015	2,854,796.52
2016	2,754,488.75
2017	2,085,663.48
2018	6,879,350.38

2019	3,297,580.20
UKUPNO	26,778,817.26

Tabela 3.4: Izmirene obaveze po osnovu kredita zaključno sa 2019.godinom

Dakle, Regionalni vodovod je zadužen po osnovu četiri kredita dobijenih od: Svjetske banke, Evropske banke za obnovu i razvoj, Erste banke i klupskog kredita Erste banke i Prve banke Crne Gore.

Obaveze (glavnica i kamata) po kreditu Evropske banke za obnovu i razvoj broj 36875, koje očekujemo u toku 2020 godine, iznose cca **1.550.000,00€**.

Obaveze po kreditu Svjetske banke broj 4322 - MOT, planirane za 2020 godinu, iznose cca **700.000,00€**.

Obaveze (glavnica i kamata) po kreditu Erste banke planirane za 2020 godinu, iznose **326.868,94€**.

Obaveze (glavnica i kamata) po klupskom kreditu Erste banke i Prve banke Crne Gore planirane za 2020 godinu, iznose **1.175.400,24€**.

3.4 Projekcije finansijskih parametara za 2020. godinu

3.4.1 Procjena prihoda iz tekućeg poslovanja 2020.godinu

KLASA/RB	ELEMENTI	Procjena ostvarenja u 2019.g (€)	Planirano za 2020.g. (€)	Index 2020/19	% učešća u ukupnim prihodima /2020
I	PRIHODI (6)	6,520,000.00	6,570,000.00	1.01	
1	POSLOVNI PRIHODI (60)	6,450,000.00	6,500,000.00	1.01	0.99
1.1	Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu (prodaja vode)	3,300,000.00	3,350,000.00	1.02	0.51
1.2.	Prihodi od subvencija, dotacija (prihodi od naknade za investicije)	3,150,000.00	3,150,000.00	1.00	0.48
2.	Finansijski prihodi	50,000.00	50,000.00	1.00	0.01
3.	Ostali prihodi	20,000.00	20,000.00	1.00	0.00

3.4.2 Procjena rashodi iz tekućeg poslovanja za 2020.godinu

KLASA/RB	ELEMENTI	Procjena ostvarenja u 2019	Planirano za 2020.g.	Index 2020/19	% učešća u ukupnim rashodima /2020
II	RASHODI (5)	6,497,900.00	6,415,400.00	0.99	
1	POSLOVNI RASHODI	5,747,900.00	5,595,400.00	0.97	0.87
	TROŠKOVI(51, 52, 53, 54, 55)				
1.1	Troškovi električne energije	590,000.00	650,000.00	1.10	0.10
1.2	Troškovi goriva, ulja i maziva (Plan JN 22.000)	16,500.00	22,000.00	1.33	0.00
1.3	Troškovi nabavke HTZ opreme (Plan JN 5.000)	3,500.00	5,000.00	1.43	0.00
1.4	Troškovi nabavke hlora (baždarenje boca za hlor), servis hlorne stanice na R. Đurmani i nabavka laboratorijske opreme (Plan JN 10.000+25.000+14.500)	44,900.00	49,500.00	1.10	0.01
1.5	Troškovi nabavke kaustične sode i servis laboratorijske opreme (Plan JN 10.000+7.000)	3,500.00	17,000.00	4.86	0.00
1.6	Troškovi materijala (potrepština) za potrebe preduzeća (dozatori za piće, sokovi, čaj, higijena i sl, kafa) (Plan JN 13.000+2.000)	15,000.00	15,000.00	1.00	0.00
1.7	Troškovi kancelarijskog materijala (Plan JN 14.500)	15,000.00	14,500.00	0.97	0.00
1.8	Troškovi nabavke alata (ručni, električni, vodinstalaterski itd) (Plan JN 3.000)	2,000.00	3,000.00	1.50	0.00
1.9	Troškovi usluga bezbjedonosnog nadzora (Plan JN 20.000)	0.00	20,000.00		0.00
1.10	Troškovi održavanja računara i održavanje fotokopira (Plan JN 14.000)	14,500.00	14,000.00	0.97	0.00
1.11	Troškovi održavanja i servisa i registracije i osiguranja putničkih vozila (Plan JN 12.500+5.000)	16,000.00	17,500.00	1.09	0.00

KLASA/RB	ELEMENTI	Procjena ostvarenja u 2019	Planirano za 2020.g.	Index 2020/19	% učešća u ukupnim rashodima /2020
1.12	Troškovi održavanja hidro-mašinske i elektro opreme i elekt.motora, lifta, sistema klimatizacije, PP aparata, interventno održavanje i usluge DDD (Plan JN 65.000+65.000+7.000+3.000+12.500+3.000+28.500+6.000)	98,000.00	190,000.00	1.94	0.03
1.13	Troškovi poštanskih usluga (Plan JN 4.000)	2,000.00	4,000.00	2.00	0.00
1.14	Troškovi čišćenja i mjerenja izdašnosti izvorišta (Plan JN 9.000+7.400)	15,000.00	16,400.00	1.09	0.00
1.15	Troškovi geodetskog osmatranja i snimanje objekata (Plan JN 10.000+7.000)	10,000.00	17,000.00	1.70	0.00
1.16	Troškovi usluga ispitivanja kvaliteta vode / laboratorijske analize (Plan JN 40.000)	40,000.00	40,000.00	1.00	0.01
1.17	Troškovi transportnih usluga (avio karte), usluga putničkih agencija, hotelskog smještaja, restoranske usluge (Plan JN 45.000)	40,000.00	45,000.00	1.13	0.01
1.18	Troškovi štampe, izrada reklamnog materijala (Plan JN 30.000+2.000)	22,000.00	32,000.00	1.45	0.00
1.19	Troškovi ekspertskih usluga: ispitivanje uslova radne sredine,uknjižba imovine, uvođenje standarda poslovanja, zdravstveni i sanitarni pregled zaposlenih,procjena imovine, (Plan JN 4.000+14.500+10.000+5.000+2.000+5.000)	45,000.00	45,000.00	1.00	0.01
1.20	Troškovi advokatskih usluga	10,000.00	30,000.00	3.00	0.00
1.21	Troškovi nabavke dnevne štampe, usluge marketinga,snimanje i distribucija video i foto priloga, izrada pormotivnih filmova, izrada monografije (Plan JN 5.000+14.000+14.000+7.000+35.000)	33,000.00	75,000.00	2.27	0.01

KLASA/RB	ELEMENTI	Procjena ostvarenja u 2019	Planirano za 2020.g.	Index 2020/19	% učešća u ukupnim rashodima /2020
1.22	Troškovi usluga organizovanja konferencije i prevodilačke usluge (Plan JN 25.000+14.000)	20,000.00	39,000.00	1.95	0.01
1.23	Troškovi fiksne i mobilne telefonije, održavanje softverskih paketa, usluge održavanja internet stranice (Plan JN 6.500+12.500+6.000+4.500)	20,000.00	29,500.00	1.48	0.00
1.24	Troškovi naknade za korišćenje voda	130,000.00	140,000.00	1.08	0.02
1.25	Troškovi bankarskih provizija	80,000.00	15,000.00	0.19	0.00
1.26	Troškovi rezervisanja za sudske sporove	10,000.00	10,000.00	1.00	0.00
1.27	Troškovi za rješavanje stambenih potreba	0.00	150,000.00		0.02
1.28	Troškovi stipendija	5,000.00	5,000.00	1.00	0.00
1.29	Troškovi kolektivnog osiguranja zaposlenih (obavezno i DZO) (Plan JN 5.000)	2,000.00	5,000.00	2.50	0.00
1.30	Sudski troškovi, sudske i administrativne takse, vještačenja i izvršne sudske odluke	10,000.00	20,000.00	2.00	0.00
1.31	Troškovi društveno odgovornog poslovanja (Sponzorstva, donacije, pomoći itd.)	70,000.00	90,000.00	1.29	0.01
1.32	Troškovi amortizacije	1,950,000.00	1,980,000.00	1.02	0.31
1.33	Troškovi zarada sa porezima i doprinosima	1,575,000.00	1,580,000.00	1.00	0.25
1.34	Troškovi naknada upravnom i revizorskom odboru	65,000.00	70,000.00	1.08	0.01
1.35	Troškovi agencije za zapošljavanje i ugovor o djelu (Plan JN 40.000)	35,000.00	40,000.00	1.14	0.01
1.36	Ostali troškovi	740,000.00	100,000.00	0.14	0.02
2	FINANSIJSKI RASHODI(56)	470,000.00	520,000.00	1.11	0.08
2.1	Troškovi kamata	380,000.00	420,000.00	1.11	0.07
2.2	Ostali finansijski rashodi	90,000.00	100,000.00	1.11	0.02
3	ODLOŽENI PORESKI RASHODI	280,000.00	300,000.00	1.07	0.05
III	NETO REZULTAT (99)	22,100.00	154,600.00	7.00	

4. PLAN AKTIVNOSTI SEKTORA ZA PRAVNE I ADMINISTRATIVNE POSLOVE

4.1. Transformacija JP u DOO

Sektor za pravne i administrativne poslove će u 2020. godini nastaviti aktivnosti na transformaciji JP "Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" u privredno društvo u skladu sa Zakonom o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja („Službeni list CG“ broj 56/16) i Odlukom o osnivanju društva sa ograničenom odgovornošću „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ ("Službeni list CG", broj 79/17).

Na osnovu člana 68 Zakona o privrednim društvima („Sl. list RCG“, broj 6/02 i „Sl. list CG“, br. 17/07, 80/08 i 36/11) i člana 9 stav 1 tačka 1 Odluke o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ („Sl. list CG“, broj 79/17), Vlada Crne Gore, na sjednici od 18.07.2019. godine, donijela je Statut društva sa ograničenom odgovornošću „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“.

Nakon stupanja na snagu Statuta privrednog društva, imenovanja odbora direktora sprovede se konkurs i izbor izvršnog direktora i upis društva u Centralni registar privrednih subjekata Poreske uprave Crne Gore. Sektor za pravne i administrativne poslove će pripremiti dokumentaciju za registraciju društva.

Sektor za pravne i administrativne poslove će izraditi ugovore o radu koje društvo treba da zaključi sa zaposlenima nakon registracije.

U sklopu predstojeće transformacije treba izraditi i donijeti:

- Pravilnik o organizaciji privrednog društva, kojim će se funkcionalna organizacija prilagoditi potrebama procesa rada i razvoja;
- Pravilnik o sistematizaciji radnih mjesta;
- Kolektivni ugovor kod poslodavca;
- Pravilnik o rješavanju stambenih potreba;
- Kodeks ponašanja zaposlenih;
- Vodič za pristup informacijama u posjedu privrednog društva;
- Pravila o kancelarijskom poslovanju (o evidentiranju, raspoređivanju i arhiviranju akata i predmeta, čuvanju i izlučivanju arhivske građe i dr.);
- Pravila obrade i zaštite podataka o ličnosti;
- Pravila o tajnosti podataka (poslovnoj tajni);
- Pravila za sprovođenje javnih nabavki;
- Pravilnik o stručnom usavršavanju;
- Pravila o reprezentaciji;
- Pravila o službenom putovanju;
- Pravila o korišćenju službenih vozila;

- Pravila o korišćenju mobilnih telefona;
- Pravilnik o radu portparola;
- Pravila za rad Finansijskog sektora (o obračunu i isplati zarada, evidentiranju neizmirenih obaveza, proceduri za plaćanje faktura, blagajničkom poslovanju, trebovanju i evidenciji kancelarijskog i potrošnog materijala i dr.)
- Druge opšte akte od značaja za privredno društvo;
- Uputstvo o kontroli pristupa i elektronskoj evidenciji radnog vremena itd.
- Sektor za pravne i administrativne poslove će nastaviti započete aktivnosti na izradi tih opštih akata društva.
- Pojedinačne akte za zaposlene, kojima će se izvršiti njihovo raspoređivanje na radna mjesta utvrđena novim aktom o sistematizaciji, itd.(ugovori o radu i dr.).

4.2 Aktivnosti na izradi propisa

Sektor za pravne i administrativne poslove će pripremati radni materijal za donošenje propisa od značaja za poslovanje Regionalnog vodovoda.

Nastaviće se aktivnosti na usaglašavanju Zakona o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja i Uredbe o načinu obračuna posebne naknade na investicije za izgradnju ili rekonstrukciju objekata na Crnogorskom primorju ("Službeni list CG" broj 16/17) sa novim Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18).

Takođe će se nastaviti aktivnosti na izradi podzakonskih akata za sprovođenje Zakona o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja koje treba da donese Ministarstvo održivog razvoja i turizma, tj. na izradi:

- Pravilnika kojim treba razraditi elemente za određivanje cijena usluga regionalnog vodosnabdijevanja, odnosno cijena vode koja se isporučuje iz RVS i utvrditi metodologiju za određivanje tih cijena;
- Pravilnika kojim treba propisati sadržaj i način vođenja evidencije o korišćenju izvorišta i količinama zahvaćene vode iz izvorišta, kao i o količinama isporučene vode iz RVS, način i rokove čuvanja te evidencije i dokumentacije, te sadržaj informacionog sistema regionalnog vodosnabdijevanja.

Zakonom o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja predviđeno je propisivanje Opštih uslova isporuke vode u roku od 30 dana od dana početka rada privrednog društva. Imajući u vidu kratak zakonski rok, Regionalni vodovod je već pripremljio nacrt teksta Opštih uslova, pa će se nakon početka rada novog privrednog društva isti dostaviti na saglasnost Vladi Crne Gore, shodno zakonskoj obavezi.

.

4.3 Sudski postupci

U 2020. godini, Regionalni vodovod će u sudskim postupcima, postupcima izvršenja kod javnih izvršitelja, upravnim postupcima kod organa državne i lokalne uprave, itd. zastupati advokatska kancelarija sa kojom je Regionalni vodovod zaključio Ugovor o pružanju pravne pomoći i advokatskom zastupanju dana 09.10.2019. godine. Nakon sklapanja ugovora, advokatskoj kancelariji je ustupljeno 7 predmeta na dalje postupanje, dok će se za ostatak postupaka donositi odluke o ustupanju naknadno, shodno potrebama i mogućnostima preduzeća.

Kako je u Vansudskim poravnanjem okončana parnica P.br. 127/19-14 pokrenuta u 2014. godini pred Privrednim sudom Crne Gore između Regionalnog vodovoda kao tužioca i DOO "Vodovod i kanalizacija" Bar kao tuženog, na način što je DOO "Vodovod i kanalizacija" Bar priznao tužbeni zahtjev uz uslov plaćanja spornog iznosa od 137.574.13 eura u 12 jednakih mjesečnih rata od po 11.464.51 eura, počev od 15.11.2019. godine, zaključno sa 15.10.2020. godine.

Do početka 2020. godine nije pravosnažno završeno 9 sudskih postupaka u kojima je Regionalni vodovod bio stranka i to:

- dvije parnice kod Privrednog suda Crne Gore (parnica pokrenuta 1999. godine – „Lovćeninvest“ AD protiv Regionalnog vodovoda, parnica pokrenuta 2019. godine – Navigator Finance Limited protiv Regionalnog vodovoda);
- dva postupka kod Osnovnog suda u Podgorici (parnica pokrenuta u 2015. godini – Šiševići protiv Regionalnog vodovoda, vanparnični postupak pokrenut 2010. godine – Mirotići i Radinovići protiv Regionalnog vodovoda);
- jedna parnica kod Osnovnog suda u Baru (parnica pokrenuta 2019. godine - Seferović Adnan i dr. protiv Regionalnog vodovoda).
- četiri parnice kod Osnovnog suda u Kotoru (parnica pokrenuta u 2011. godini – Jokić Branko protiv Regionalnog vodovoda, parnica pokrenuta u 2017. godini – Opština Kotor protiv Regionalni vodovod, parnica pokrenuta u 2019. godini – Ivan Kuzman protiv Regionalnog vodovoda i parnica pokrenuta 2014. godine - „JR-ROCKS“ doo Budva protiv Regionalnog vodovoda i dr.);

U sudskom sporu između Opštine Kotor i Regionalnog vodovoda, pred Osnovnim sudom u Kotoru, je tužba povučena Rješenjem P.br. 1285/17/17 od 02.09.2019. godine, budući da na zakazanu raspravu dana 02.09.2019.godine nije pristupio tužilac, odnosno njegov zastupnik, i ako je bio uredno obavješten, a što se potvrdilo iz zapisnika od 25.06.2019. godine. Na navedeno Rješenje tužilac je putem zastupnika dana 06.09.2019.godine, blagovremeno podnio predlog za povraćaj u predašnje stanje, zbog propuštanja navedenog ročišta, sa obrazloženjem da je došlo do propusta u revidenciji i da nije upisano ročište na navedeni datum i vrijeme. Osnovni sud u Kotoru je dana 03.10.2019.godine donio Rješenje P.br. 1285/17/17, kojim je prihvatio predlog zastupnika tužioca i dozvolio povraćaj u predašnje stanje zbog propuštanja navedenog ročišta. Na navedeno Rješenje punomoćnik Regionalnog vodovoda je uložio Žalbu dana

24.10.2019.godine. U tom smislu se očekuje nastavak postupka u toku 2020. godine, pri čemu će interese Regionalnog vodovoda zastupati advokatska kancelarija.

Pretpostavka je da će u 2020. godini biti u radu najmanje 10 sudskih predmeta, s obzirom da se očekuje uobičajeni godišnji priliv novih sudskih predmeta (za najmanje 10 % broja nezavršenih predmeta na početku tekuće godine).

Do početka 2020. godine završeni su svi postupci izvršenja kod javnog izvršitelja..

Takođe je u toku 5 upravnih postupaka.

4.4 Uknjižba imovine

U toku izgradnje RVS izgrađeno je više od 400 građevinskih objekata i preko 130 km cjevovoda, na oko 1000 katastarskih parcela, u više desetina katastarskih opština u sedam administrativnih opština i u prethodnom periodu je izvršeno niz aktivnosti na upisu izgrađene infrastrukture i pripadajućeg zemljišta, kao i upisu službenosti na parcelama koje su bile predmet nepotpune eksproprijacije u katastar nepokretnosti. Do donošenja ovog plana dana sprovedeno je više od 90 % postupaka za uknjižbu nepokretnosti, a pokrenuti su i postupci za uređenje listova nepokretnosti u skladu sa Zakonom o državnoj imovini. Takođe, ponovo su pokrenuti i o određenoj mjeri i završeni postupci uknjižbe imovine koja je izgrađena 80-tih i 90-tih godina prošlog vijeka, a koja usljed procesnih nedostataka nije završena prilikom izgradnje.

U 2020. godini će se nastaviti aktivnosti na upisu nepokretnosti i službenosti i sprovedeće se radnje koje su uslov za uknjižbu nepokretnosti (parcelacija zemljišta, geodetsko snimanje zemljišta i objekata, itd.). Posebna pažnja će se posvetiti što bržem sprovođenju postupaka za upis prava službenosti u dijelu katastarskih parcela u kojima je položen elektro energetski kabl, kako bi se ažurno sprovodio postupak otkupa elektroinfrastrukture od strane CEDIS-a.

4.5 Ostali poslovi

U okviru djelokruga aktivnosti za koje je zadužen Sektor za pravne i administrativne poslove, u 2020. godini će se obavljati i sledeći redovni poslovi:

- poslovi iz oblasti rada - priprema pojedinačnih akata za zaposlene, prijavljivanje i odjavljivanje zaposlenih kod Poreske uprave Crne Gore, vođenje evidencija iz oblasti rada, itd;
- pravno-administrativni poslovi za upravni odbor (izrada odluka, zapisnika sa sjednica i službenih zabilješki o donošenju odluka upravnog odbora elektronskim putem, priprema materijala za sjednice, itd);

- aktivnosti u upravnim postupcima koje sprovodi Regionalni vodovod (postupci po zahtjevima za slobodan pristup informacijama, postupci javnih nabavki, itd.);
- aktivnosti na izradi opštih akata, planova i izvještaja, ugovorne dokumentacije i drugih dokumenata Regionalnog vodovoda;
- aktivnosti na upisu nepokretnosti i službenosti u katastar nepokretnosti;
- poslovi odabira arhivske građe i izlučivanje bezvrijednog registraturskog materijala;
- aktivnosti na rješavanju imovinsko-pravnih odnosa u vezi sa realizacijom razvojnih projekata Regionalnog vodovoda;
- aktivnosti na valorizaciji infrastrukture Regionalnog vodovoda koja je ustupljena drugim pravnim licima na korišćenje bez naknade - hidrotehničkog tunela „Sozina“ koji koristi doo „Monteput“, vodovodne infrastrukture koju koriste lokalna vodovodna preduzeća itd;
- drugi poslovi iz djelokruga Sektora za pravne i administrativne poslove.

U ovom dijelu treba posebno izdvojiti predstojeće aktivnosti na formalno-pravnom uređenju odnosa sa Crnogorskim elektrodistributivnim sistemom (CEDIS), po pitanju otkupa elektro infrastrukture Regionalnog vodovoda, na osnovu Inicijative za zaključenje Ugovora o otkupu koja je dostavljena 11.11.2019. godine. Za potrebe zaključenja predmetnog ugovora je neophodno sprovesti prethodne radnje, u smislu uspostavljanja prava službenosti u dijelu katastarskih parcela u kojima su položeni elektro energetske kablovi, a koje se ne nalaze u vlasništvu Regionalnog vodovoda.

5. PLAN RADA SLUŽBE ZAŠTITE

U prethodnom periodu urađen je obiman posao na formiranju i uspostavljanju funkcionalne i efikasne službe zaštite. U skladu sa važećom zakonskom regulativnom Izrađen je i usvojen Plan zaštite u 15 knjiga, koje detaljno obrađuju sve objekte u okviru RVS, a na koji je Ministarstvo unutrašnjih poslova dalo saglasnost.

Planom zaštite je detaljno obrađeno sadašnje stanje i data procjena ugroženosti. Planom su predviđene mjere poboljšanja koje se odnose na:

1. unapređenje tehničke zaštite objekata,
2. uvođenje patrolne službe,
3. osnivanje Operativnog centra na objektu kod izvorišta Bolje Sestre.

Formirana je i radna grupa zadužena za praćenje sprovođenja aktivnosti iz plana zaštite koja redovno izrađuje izvještaje o realizovanim aktivnostima. Planom zaštite RVS je predviđeno formiranje operativnog centra sa video nadzorom RVS, u okviru kojeg bi se 24 časa vršio nadzor sistema. Takođe, predviđeno je i formiranje patrolne službe koja bi po uspostavljenom planu vršila obilazak i kontrolu izmještenih objekata RVS koji su u ovom trenutku pokriveni mjerama tehničke zaštite. Kao alternativa osnivanju operativnog centra i patrolne službe razrađena je i druga varijanta koja podrazumijeva angažovanje profesionalne zaštitarske firme, koja bi obavljala predmetne poslove. Mišljenje radne grupe je da je opcija angažovanja profesionalne zaštitarske firme prihvatljiva, uz uslov da se nadzor nad operativnim centrom vrši i u sklopu Regionalnog vodovoda, obzirom na važnost ovih aktivnosti.

Sprovođenjem gore navedenih aktivnosti, bez obzira na odabranu varijantu, bi se značajno podigao nivo bezbjednosti RVS, pri čemu procijenjeni nivo godišnjih troškova iznosi oko 70.000 Eura. Takođe, Planom rada za 2018. godinu je bila planirana i investicija na poboljšanju tehničkih mjera obezbjeđenja RVS, ugradnjom nove opreme za nadzor, u okvirnom iznosu od 50.000 Eura. U cilju sprovođenja aktivnosti definisanih Planom zaštite Regionalni vodovod je kod Ministarstva unutrašnjih poslova iniciralo i početak saradnje u smislu nabavke Tetra sistema kojim bi se omogućila sigurna komunikacija između vitalnih djelova RVS i u periodima prirodnih nepogoda i više sile. Za ovu aktivnost je bilo neophodno izvršiti nabavku opreme u vrijednosti od oko 25.000 Eura. Međutim, aktivnosti na sprovođenju predmetnih aktivnosti su obustavljene usljed finansijske neizvjesnosti prouzrokovane odlukom Apelacionog suda Crne Gore, kojom je poništena odluka Privrednog suda i usvojena odluka vijeća Međunarodne trgovinske komore u Parizu. Nakon pravosnažnosti predmetne odluke su obustavljene sve aktivnosti koje su predviđale značajnija finansijska sredstva za realizaciju, pa samim tim aktivnost na unapređenju mjera zaštite RVS su odložene za početak 2020. godine, kada se očekuje ponovno uspostavljanje redovnog funkcionisanja.

Krajem 2019. godine je, shodno zakonskim propisima, izvršena i revizija Plana zaštite,. Revizijom je detaljno obrađeno sadašnje stanje i data procjena ugroženosti, a takođe su predviđene dodatne mjere koje je neophodno sprovesti. Tehnička zaštita objekata bi bila poboljšana na način da se objekti dodatno opreme potrebnom opremom video nadzora, alarmnim sistemima, kontrolom pristupa i sistemom tagova. Revizijom Plana zaštite RVS je ponovljena potreba formiranja operativnog centra sa video nadzorom RVS, u okviru kojeg je potrebno zaposliti zaštitare tehničare, koji bi neprekidno obavljali 24 satni nadzor, kao i potreba formiranja patrolne službe. Nakon usvajanja revizije Plana zaštite od strane Ministarstva unutrašnjih poslova će se donijeti odluka koja od predloženih varijanti više odgovara sa aspekta poboljšanja stepena bezbjednosti RVS. U reviziji je dat pregled aktivnosti koje je potrebno realizovati, a u koje spadaju obezbijedenje finansijskih sredstva za poboljšanje opreme za fizičku zaštitu objekata (pojačanje ograde - na desnoj strani oko Vodoizvorišta zona zaštitne ograde mora biti pomjerena minimum 10m, ako je moguće, zaštitnih vrata, sefova, protivprovalnih i protivpožarnih alarma, povezivanje sistema i sl.)

U toku 2020 godine se planira ponovno pokretanje i intenziviranje aktivnosti koje su bile predviđene za 2019. godinu, ali su obustavljene iz gore navedenih razloga koje je izazvao sudski postupak koji je 2009. godine pokrenuo Strabag Ag.

Regionalni vodovod je već u ovom trenutku obezbijedio značajan stepen mjera fizičke i tehničke zaštite RVS, pri čemu će i u narednom periodu ostati posvećen unapređenju istih, sa uvjerenjem da će se u narednom periodu sve više subjekata koji se bave poslovima javnog vodosnabdijevanja značajnije uključiti u sprovođenje mjera bezbjednosti u jednom od najznačajnijih sektora po zaštitu zdravlja građana.

6. PLAN NABAVKI

6.1 Plan javnih nabavki

Tokom 2019. godine, usljed blokade transakcionih računa preduzeća, koja je okončana 09.05.2019. godine, nije bilo moguće realizovati postupke javnih nabavki u redovnoj proceduri, već je praktično za samo 7 mjeseci trebalo realizovati plan koji se odnosio na čitavu godinu i uz to, u određenoj mjeri, redukovati obaveze, koje su samim tim prenijete za naredni period. Tokom predstojeće 2020. godine, za očekivati je ulazak u regularnu fazu poslovanja, kada će se postupci nabavki, pored procedura definisanih odredbama Zakona o javnim nabavkama, realizovati i u skladu sa pravilima nabavki Evropske banke za obnovu i razvoj i Evropske unije.

Plan javnih nabavki se u velikoj mjeri oslanja na stepen realizacije finansijskog plana, te su odgovarajući iznosi projektovani u nivou osnovnih potreba za regularnim funkcionisanjem sistema, dok je razvojna komponenta u određenoj mjeri izdiferencirana, imajući u vidu izvjesnost realizacije razvojnih projekata u saradnji sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj, kao i određeno finansiranje iz pretpristupnih fondova Evropske unije (IPA). Naime, shodno ustaljenoj praksi međunarodnih finansijskih institucija, postupci nabavke koji se sprovode na osnovu međunarodnog sporazuma ili međunarodnog ugovora se realizuju po uputstvima navedenih institucija, što je i prepoznato crnogorskim Zakonom o javnim nabavkama. Stoga, poseban dio ovog poglavlja se odnosi na plan nabavki za projekat sa EBRD, odnosno projekte pod IPA programom saradnje.

Analogno uspostavljenoj praksi iz prethodnih godina, preduzeće će i tokom 2020. godine u najvećoj mogućoj mjeri postupke nabavki male vrijednosti razrađivati Planom javnih nabavki, što će Plan činiti detaljnijim i opširnijim, ali, u isto vrijeme, i cjelokupno poslovanje preduzeća transparentnijim. Zakon o javnim nabavkama u dijelu koji se tiče nabavki male vrijednosti, odnosno nabavki čija je procijenjena vrijednost za nabavku roba i usluga manja od 15.000 Eura, tj. nabavki radova čija je procijenjena vrijednost manja od 30.000 Eura, propisuje da naručioci regulišu ove postupke internim Pravilnikom koji se objavljuje na internet stranici preduzeća.

Operativnu komponentu plana javnih nabavki Regionalnog vodovoda za 2020. godinu čine svi oni postupci čija realizacija omogućava normalno funkcionisanje preduzeća tokom poslovne godine i kod kojih je već ustaljena praksa obezbjeđivanja dobavljača roba, radova i usluga putem tenderskih procedura. Plan uključuje otvorene postupke javne nabavke za održavanje elektro i hidro-mašinske opreme, kao i optičkog kabla postavljenog uz cjevovode Regionalnog vodovoda. Ove komponente zajedno čine tehničko jezgro sistema RVS i njihova permanentna funkcionalnost ne smije biti dovedena u pitanje. Postupcima izbora izvođača radova na održavanju sistema se stiču uslovi da preduzeće ima odabrane dobavljače koji će u prvoj fazi nabaviti trenutno nedostajuće rezervne djelove i opraviti uočene nedostatke kroz redovno održavanje

sistema, ali, i što je najvažnije, u drugoj fazi vršiti interventno održavanje sistema. Ova posljednja aktivnost podrazumijeva uspostavljanje tzv. 24-časovne „hitne linije“ gdje izvođač ima obavezu da u najkraćem roku po prijavi eventualnog kvara odmah angažuje svoje kapacitete i započne sa opravkom. Na ovaj način postići će se značajno unaprijeđenje sigurnosti sistema, koje je obezbijeđeno jasno definisanim ugovornim obavezama i postojanjem čvrstih ugovornih garancija. Takođe, u Planu je predviđena i nabavka radova na interventnom održavanju infrastrukture u vlasništvu preduzeća, a koja bi bila realizovana u slučaju nepredviđenih havarijskih situacija koje ne mogu biti sanirane iz postojećih ugovora.

Pored navedenog, posebna pažnja je posvećena i tehničkoj, odnosno bezbjedonosnoj zaštiti objekata Regionalnog vodovoda, gdje je predviđena nabavka i održavanje više sistema tehničke zaštite. Imajući u vidu da se ove aktivnosti, iz objektivnih razloga nijesu mogle realizovati u 2018. i 2019. godini, te važnost ovog pitanja koje je visoko na listi prioriteta, plan javnih nabavki za 2020. godinu uključuje više postupaka kojima će se osigurati adekvatna zaštita objekata regionalnog vodovodnog sistema, kao obavezno štićenih objekata od opšteg interesa, a što je nastavak realizacije obaveza po usvojenim Planovima zaštite. U tom smislu, treba napomenuti i plan izrade Glavnog projekta natkrivanja vodoizvorišta Bolje Sestre, koji pored bezbjedonosnog aspekta, ima i aspekt povećanja energetske efikasnosti sistema, kroz planiranu ugradnju solarnih panela. Kada je u pitanju energetska efikasnost, planirana je izrada i dva projekta kod PS „Reljići“ (mini hidro-elektрана na dovodnom cjevovodu i solarni paneli), kojima se kroz proizvodnju električne energije za sopstvene potrebe, srednjoročno, mogu ostvariti značajne uštede.

Preventivne mjere na zaštiti sistema se odražavaju i na planiranje nabavke radova koji se odnose na geodetsko snimanje objekata, uključujući i užu zonu sanitarne zaštite vodoizvorišta Bolje Sestre, kao i usluge geodetskog osmatranja slijeganja i pomjeranja objekata u prostoru (oskultacija), gdje će se naročita pažnja posvetiti hidro-tehničkom tunelu „Sozina“.

Pored tenderskih postupaka za održavanje „većih“ komponenti sistema, u 2020. godini su predviđene redovne aktivnosti na održavanju manjih funkcionalnih cjelina, kao što su hlorna stanica, sistemi klimatizacije, lift, računarska oprema, nabavka opreme za laboratoriju, nabavka hlora i baždarenje boca za hlor, čišćenje vodoizvorišta, preventivne usluge dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije, ispitivanje gromobranskih instalacija, elektroinstalacija, dizalica i sudova pod pritiskom, usluge ispitivanja kvaliteta vode i sl. Takođe predviđena je nabavka goriva, ulja i maziva, servis vozila, osiguranja zaposlenih i vozila, održavanja i nabavka kancelarijske opreme, nabavke usluga mobilne telefonije, nabavke usluga štampanja, manji građevinski radovi, nabavka i postavljanje bova-plutača za obilježavanje podvodne infrastrukture itd.

Sa druge strane, Plan javnih nabavki čini i razvojna komponenta preduzeća, koja je zasnovana na strateškim pravcima djelovanja u smislu razvoja osnovne i sporednih djelatnosti. Razvojna komponenta Plana javnih nabavki zahtijeva pažljivije planiranje, i često može biti podložna izmjenama u zavisnosti od više faktora, kao što su varijabilni vremenski okviri sprovođenja, realizacija određenih nepredviđenih preduslova od kojih zavisi izvršenje projekta, promjenljivi finansijski parametri, izmjena legislative itd. Stoga su u Planu javnih nabavki za 2020. godinu predloženi samo postupci nabavki za

definisanje inicijalnih preduslova za pokretanje pojedinih razvojnih projekata koji nisu obuhvaćeni projektom sa EBRD i pod IPA programom saradnje, dok će dalja razrada ovih razvojnih projekata kroz Plan nabavki biti definisana u skladu sa dinamikom realizacije.

Kako je izrađenom Studijom valorizacije lokacije „Karuč“ predviđena fazna izrada dokumentacije neophodne za realizaciju projekta izgradnje kamp naselja visoke kategorije „Iskreno zeleno“ na zemljištu Regionalnog vodovoda, to Plan javnih nabavki predviđa nastavak realizacije više komponenti neophodnih za realizaciju ove razvojne ideje.

6.2 Plan nabavki za projekte sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj i u okviru Interreg – IPA CBC programa

Kako je i navedeno u poglavlju koje se tiče planiranih razvojnih projekata koji će se realizovati u saradnji sa EBRD, prioritet predstavljaju tri aktivnosti na kojima Regionalni vodovod radi već duži vremenski period, a to su povezivanje opštine Herceg Novi na regionalni vodovodni sistem, početak izgradnje 2. faze regionalnog vodovodnog sistema postavljanjem novog cjevovoda od Budve ka Tivtu u dužini od oko 16 km i početak realizacije rješavanja pitanja izgradnje nedostajuće komunalne infrastrukture u naseljima na južnom dijelu opštine Bar. Detaljan Plan nabavki cjelokupnog projekta je dat na kraju ovog poglavlja i ukupne je procijenjene vrijednosti od preko 26 miliona eura, od čega će se od kredita EBRD obezbijediti najmanje 24 miliona eura koje će se realizovati u dvije tranše od po 12 miliona eura, uz što je obezbijeđena i dodatna podrška u vidu bespovratnih sredstava.

Povezivanje opštine Herceg Novi na regionalni vodovodni sistem, pored izbora izvođača radova na cjevovodu koji je teritorijalno lociran u opštini Tivat, podrazumijeva i odabir stručnog nadzora nad radovima i rendgensku kontrolu zavarenih spojeva. U cilju pripreme za ovaj projekat, Regionalni vodovod je obezbijedio izradu Glavnog projekta, riješio imovinsko-pravne odnose, pribavio građevinsku dozvolu i izvršio sanaciju dijela postojećeg cjevovoda u opštini Tivat. Ukupna vrijednost do sada realizovanih investicija u ovaj dio sistema iznosi oko 400.000 eura koji su obezbijeđeni iz sopstvenih prihoda. Ovaj projekat predstavlja prioritetnu razvojnu djelatnost preduzeća, kojom će se omogućiti trajno povezivanje hercegnovske rivijere na Regionalni vodovod, uključujući obezbjeđenje neophodnih količina vode i za budući vodovodni sistem dijela poluostrva Luštica koji pripada opštini Herceg Novi. Imajući u vidu da su svi preduslovi za otpočinjanje tenderske procedure po pravilima nabavke EBRD, bili zadovoljeni i prije formalnog zaključenja ugovora o kreditu planiranog za decembar 2019. godine, na Dan Regionalnog vodovoda, 29.09.2019. godine, raspisan je tender za realizaciju ovog projekta, pri čemu je otvaranje ponuda zakazano za kraj novembra 2019. godine.

Razvoj turističke privrede, porast broja stanovnika i sve lošija hidrološka situacija tokom ljetnjih mjeseci su prouzrokovali da se dio regionalnog vodovodnog sistema za opštine Tivat, Kotor i Herceg Novi tokom dužeg perioda koristi u punom kapacitetu. S tim u vezi pristupilo se početku realizacije 2. faze izgradnje dijela sistema za navedene opštine kroz izradu Glavnog projekta cjevovoda na dionici Lastva Grbaljska – kružni tok

Kotor – Tivat – Radovići, kao i Glavnog projekta cjevovoda od prekidne komore „Prijevor“ do Lastve Grbaljske. Nastavak aktivnosti na realizaciji ove investicije je obuhvaćen projektom sa EBRD i podrazumijeva otpočinjanje građevinskih radova na dijelu sistema od PK „Prijevor“ do Lastve Grbaljske, dok će radovi na izgradnji preostale dionice cjevovoda biti obuhvaćeni izgradnjom bulevara od raskrsnice za plažu Jaz do Aerodroma „Tivat“. Izgradnja saobraćajnog bulevara je dio projekta Uprave za saobraćaj sa EBRD, a komponenta izgradnje cjevovoda paralelno sa izgradnjom bulevara će Regionalnom vodovodu omogućiti uštedu od oko 2 do 3 miliona eura.

Ne manje značajna je i komponenta projekta sa EBRD koja podrazumijeva početak rješavanja problema nedostatka vodovodne i kanizacione infrastrukture u naseljima opštine Bar kroz koja prolazi magistralni cjevovod regionalnog vodovodnog sistema. U 2020. godini su planirane inicijalne aktivnosti na izradi dokumentacione osnove – idejnog projekta, za početak realizacije ovog projekta koja treba da obuhvati kompletnu vodovodnu infrastrukturu (rezervoar, sekundarna i tercijalna mreža), kanizacionu infrastrukturu, kao i lokalno postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda.

Što se tiče nabavki u okviru Interreg – IPA CBC programa, nabavke će se vršiti u trogodišnjem periodu, shodno planu implementacije koji je podnesen u okviru aplikacije. Imajući u vidu navedeno, u 2020. godini se planira vršenje nabavke opreme za detekciju gubitaka i za vršenje geodetskih mjerenja, nabavka radova na izgradnji mjerno-regulacionog bloka PS „Budva“, kao i nabavka konsultantskih usluga za ispitivanje mogućnosti zahvata dodatnih izvorišta za potrebe proširenja kapaciteta RVS.

Za potrebe vršenja predmetnih nabavki će se izvršiti selekcija konsultanta koji će biti zadužen za sprovođenje postupaka nabavki shodno pravilima i procedurama Evropske unije, takozvanih PRAG procedura, a uz kontrolu i saglasnost Regionalnog vodovoda.

Plan nabavki za projekat sa EBRD

Valuta: EUR u milionima													
									Rok				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Br. Tender	Opis	Procijenjena vrijednost Ugovora	Finansiranje od strane	Finansiranje ostali		Ugovor	Metode	Podliježe selektivnoj provjeri	Pretkval.	Pretkv.	Poziv	Dodijela	Završetak
		mln	EBRD-ja	Finansijer	Iznos	Vrsta	nabavki		poziv	rezultati	na dost. pon.	ugovora	ugovora uklj. DNP
TRANŠA I													
	CapEx:												
1	Dio A – Priključenje Herceg Novog na regionalni sistem vodosnabdijevanja	1.50	1.50			Radovi, Kat B ESP, Crvena knjiga FIDIC	Otvorena-jednokratna	N/A			Nov-19	Feb-20	Oct-20
2	Dio B – Proširenje cjevovoda Budva – Tivat	10.64	10.26	Klijent	0.38	Radovi, Kat B ESP, Roze knjiga FIDIC	Otvorena jednokratna sa PQQ	N/A	Jan-20	Mar-20	May-20	Jul-20	Aug-23
	Tehnička saradnja:												
3	Nadzor nad zavarivanjem cijevi – Dijelovi A & B	0.12	0.12			Savjetovanje	Otvorena-jednokratna	N/A			Jan-20	Jun-20	Aug-23
	Ukupno Tranša I	12.26	11.88										
TRANŠA II													
	CapEx:												
4	Dio C – Dobra Voda i Veliki Pijesak vodosnabdijevanje, kanalizaciona mreža i postrojenje za tretman otpadnih voda Radovi	12.02	11.04	Klijent	0.98	Radovi, Kat B ESP, Žuta knjiga FIDIC	Otvorena Dvije faze sa PQQ	N/A	Feb-20	May-20	May-20	Feb-21	Feb-24
	Tehnička saradnja:												
5	Nadzor radova – Dio C	0.84	0.84			Savjetovanje	Otvorena – Dvije faze	N/A	Feb-20	Apr-20	Jun-20	Feb-21	Mar-24
	Ukupno Tranša II	12.86	11.88		0.54								

Valuta: EUR u milionima													
									Rok				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Br. Tender	Opis	Procijenjena vrijednost Ugovora	Finansiranje od strane	Finansiranje ostali		Ugovor	Metode	Podliježe selektivnoj provjeri	Pretkval.	Pretkv.	Poziv	Dodijela	Završetak
		mln	EBRD-ja	Finansijer	Iznos	Vrsta	nabavki		poziv	rezultati	na dost. pon.	ugovora	ugovora uklj. DNP
	Tehnička saradnja:												
6	Sposobnost u smislu tehničke, za nabavke i za implementaciju i <i>due diligence</i> studija procjene uticaja na živ. sred, i društ. zajednice	0.25		SSF	0.25	Savjetovanje	Otvorena-jednokratna	N/A			Oct-18	Dec-18	Jun-20
7	Podrška implementaciji: revizija projekta, tend. dok., TER, izvršenje praćenja, nadzor dijela A, itd	0.35		SSF	0.35	Savjetovanje	Otvorena-jednokratna	N/A			Dec-19	Feb-20	Feb-22
8	Studija održivosti EE rješenja	0.05		DRIVE	0.05	Savjetovanje	Direct	N/A			May-19	Jun-19	Nov-19
9	Plan upravljanja vodnim resursima (otpornost na klimatske promjene)	0.18		Potvrdiće se	0.18	Savjetovanje	Otvorena-jednokratna	N/A			Jan-20	May-20	May-21
10	Program za implementaciju finans. i operativnog učinka (FOPIP)	0.20		Potvrdiće se	0.20	Savjetovanje	Otvorena-jednokratna	N/A			Feb-20	Jun-20	Jun-21
11	Revizije finans. izvještaja	0.07		Klijent	0.07	Savjetovanje	Direktna	N/A				Sep-19	Jun-23
	Ukupno tehnička saradnja	1.10			1.10								
12	Pristupna provizija	0.24	0.24										
	Ukupno:	26.46	24.42		2.02								
Napomene:	Opšte obavještenje o nabavci je objavljeno je 4. juna 2019. na veb stranici Banke <i>Mogućnosti za nabavke (ECEPP)</i>												
	Svi ugovori će se nabavljati putem EBRD-jevog Portala za e-nabavke (ECEPP)												
	Procjene troškova radova uključuju 10% rezervnih sredstava za nepredviđene izdatke												
	Klijent ne očekuje nikakva dodatna plaćanja za bilo koju dionicu, osim naknade za zemljište za koje je najavljeno da će se isplatiti. Nakon što se objelodani javni interes projekta, radovi mogu započeti.												
	Uključena je pristupna provizija (FEF) i iznosu od 220 hiljada € (120 hiljada € za Tranšu I i 100 hiljada € za Tranšu II)												
	PDV u iznosu od 21% je uključen finansijski dio klijenta. Očekuje se da će Vlada odobriti oslobađanje od plaćanja PDV-a.												
	Vremenski okvir za Tranšu II će zavisiti od rokova u projektu rekonstrukcije saobraćajnice Tivat - Jaz												
	Svi vremenski rokovi ugovora za izvođenje radova uključuju rok od 365 dana za prijavljivanja nedostataka.												

7. SARADNJA SA MEĐUNARODNIM INSTITUCIJAMA ZA POTREBE NABAVKE RADOVA I USLUGA

7.1 Aplikacija u okviru prekograničnog Interreg – IPA CBC Italija-Albanija-Crna Gora programa

Regionalni vodovod je u prethodnim godinama dalo poseban značaj kvalitetu vode za piće, a voda iz izvorište Bolje sestre je najvišeg kvaliteta, kao i pitanju očuvanja kvaliteta vode. U tom smislu se sprovodi redovni monitoring fizičko-hemijskih parametara vode, kao i mikrobiološke analize. Predmetna ispitivanja se vrše od strane interne laboratorije, ali se shodno zakonu vrše i eksterne kontrole kvaliteta vode od strane Instituta za javno zdravlje Crne Gore. U okviru svojih ingerencija, Regionalni vodovod vrši nadzor i obezbjeđenje Neposredne zone sanitarne zaštite izvorišta, nadzor Uže zone sanitarne zaštite izvorišta i u skladu sa svojim obavezama i odgovornostima sprovodi aktivnosti na zaštiti izvorišta Bolje sestre. Takođe, sprovodi se i niz preventivnih aktivnosti, od redovnog čišćenja vodozahvata, do instaliranja automatskih stanica za praćenje pojedinih parametara koji daju indicije o kvalitetu vode.

U narednom periodu su planirane dodatne aktivnosti za praćenje, kontrolu i zaštitu izvorišta od eventualnih loših uticaja, odnosno zagađenja podzemnih voda koje gravitiraju regionalnom izvorištu Bolje sestre. U tom smislu je neophodno naučno utvrditi i potvrditi Širu zonu sanitarne zaštite izvorišta, unaprijediti način praćenja parametara kvaliteta podzemnih voda i vode koja se transportuje potrošačima na Crnogorskom primorju, unaprijediti način upravljanja sistemom u vanrednim okolnostima, unaprijediti praćenje i analizu parametara sistema, detekcija i sanacija gubitaka vode u sistemu. Sve navedene aktivnosti će u konačnom omogućiti značajno poboljšanje praćenja, kontrole i upravljanja rizicima po zagađenje podzemnih voda, za koje još uvijek nije utvrđeno konačno slivno područje, a koje može biti i prekogranično (s obzirom da se planinski vijenac sa kojeg dolazi do slivanja oborinskih voda prostire kroz Crnu Goru i Albaniju), ali će se poboljšati efikasnost i način korišćenja podzemnih voda (posebno u smislu racionalnosti u vidu smanjenja gubitaka vode), ali i povećanja energetske efikasnosti prilikom transporta vode duž 130 km dugog sistema.

Imajući u vidu sve navedeno Regionalni vodovod je u okviru Projekta Interreg – IPA CBC, a na inicijativu generalnog direktora Direktorata za vodoprivredu Momčila Blagojevića apliciralo za implementaciju aktivnosti koje će značajno unaprijediti upravljanje rizicima u oblasti kvaliteta podzemnih voda i zaštiti izvorišta Bolje sestre, ali i omogućiti unapređenje GIS sistema RVS i bolje praćenje parametara rada RVS. Aplikacija je u saradnji sa partnerima iz Italije (Regione Puglia - Dipartimento dell'Agricoltura e dello Sviluppo Rurale

Godišnji plan rada za 2020. godinu

ed Ambientale – Sezione Risorse Idriche, Acquedotto Pugliese S.p.A. i Regione Molise) i iz Albanije (Bashkia Tirane) podnesena i u načelu prihvaćena od strane Zajedničkog sekretarijata. Predviđeni okvirni budžet za planirane aktivnosti ovog preduzeća iznosi 1.157.560,37 Eura, od čega se 85 % refundira nakon uspješnog sprovedena planiranih aktivnosti.

Važno je istaći da je Regionalni vodovod imao presudnu podršku Kancelarije za evropske integracije pri Vladi Crne Gore i Zamjenice glavnog pregovarača Ivane Glišević Đurović, uz čiju pomoć je proces pregovaranja sa partnerima iz Italije i Albanije završen uspješno podnesenom aplikacijom, čime je Regionalni vodovod po prvi put dobio grant u okviru IPA programa, i to u ovako značajnom iznosu.

U okviru Projekta Interreg – IPA CBC Italija-Albanija-Crna Gora su predložene sledeće aktivnosti:

7.1.1 Aktivnosti za praćenje, kontrolu i zaštitu regionalnog izvorišta Bolje Sestre

Utvrđivanje granica III zone zaštite izvorišta Bolje Sestre

Regionalni vodovod je u fazi planiranja izgradnje vodozahvata Bolje Sestre, a za potrebe korišćenja izvorišta Bolje Sestre za vodosnabdijevanje područja Crnogorskog primorja, finansiralo izradu Elaborata o utvrđivanju zona sanitarne zaštite izvorišta. Na osnovu predmetnog elaborata i Pravilnika o određivanju i održavanju zona i pojaseva sanitarne zaštite i ograničenjima u tim zonama („Službeni list CG“, broj 66/09) Uprava za vode je Rješenjem, br. 060-327/08-02014-249 od 12.12.2008. godine odredila I i II, odnosno Neposrednu i Užu zonu sanitarne zaštite izvorišta Bolje Sestre, ali i za pojaseve sanitarne zaštite cjevovoda RVS.

Šira zona sanitarne zaštite, odnosno III zona sanitarne zaštite, zbog specifičnog karstnog terena, obuhvata teritoriju slivnog područja izvorišta, tj. zonu hidrološkog sliva. Ova zona se nastavlja na užu zonu zaštite i obuhvata dio slivnog područja Morače uzvodno od Vukovačkog mosta, uključujući i karstne terene Lješanske nahije, iz kojih dio izdanskih voda gravitira ka Malom blatu. Posebnu pažnju u okviru ove zone treba posvetiti ponorskim zonama duž vodotoka Morače, Zete, Sušice, Sitnice i Cijevne. U široj zoni sanitarne zaštite izvorišta zabranjena je izgradnja industrijskih i drugih objekata čije otpadne vode i druge materije iz tehnološkog procesa proizvodnje mogu zagaditi površinske i podzemne vode, osim objekata od posebnog značenja za odbranu zemlje. Međutim, imajući u vidu da je III zona sanitarne zaštite samo opisno definisana, bez jasnih granica i bez decidno utvrđenog slivnog područja, te bez vršenja adekvatnih mjerenja i ispitivanja, to je neophodno izvršiti hidro-geološka ispitivanja, kartiranje terena i ostale aktivnosti na utvrđivanju granica III zone sanitarne zaštite izvorišta Bolje Sestre, jedinog regionalnog izvorišta u Crnoj Gori.

Izgradnja monitoring stanica sa daljinskom očitavanjem

Za potrebe kontinualnog praćenja parametara kvaliteta vode za piće izvorišta Bolje Sestre, parametara kvaliteta podzemnih voda u užoj zoni (II zoni) zaštite izvorišta Bolje Sestre, kao i na odvojcima na kojima se vrši isporuka vode lokalnim vodovodima, planirana je ugradnja monitoring stanica sa daljinskim očitavanjem. Dugotrajnim praćenjem parametara će se vršiti preventivni monitoring kvaliteta vode koja se koristi u okviru vodosnabdijevanja Crnogorskog primorja, ali i formirati značajna dokumentacijska osnova za procjenu eventualnog uticaja podzemnih voda iz II zone sanitarne zaštite na izvorište Bolje Sestre.

7.1.2 Aktivnosti na unaprijeđenju načina upravljanja sistemom u vanrednim okolnostima

Ispitivanje mogućnosti zahvata dodatnih izvorišta za potrebe proširenja kapaciteta RVS

U prethodnim godinama je zabilježen značajan pad izdašnosti svih izvorišta na području Crne Gore, prouzrokovan najvećim dijelom zbog globalnog uticaja promjene klime, ali i usljed nekontrolisanih privrednih aktivnosti koje ugrađavaju stabilnost i održivost vodnih resursa. Predmetna situacija je zabilježena i u svim zemljama regiona, pri čemu sva istraživanja ukazuju na činjenicu da se radi o globalnom problemu. Regionalni vodovod je, prepoznajući potencijalni problem u ranoj fazi, u posljednje 4 godine vršio redovna mjerenja izdašnosti izvorišta Bolje Sestre. U posljednje dvije godine, frekvencija mjerenja je čak i pojačana, pa se u tom smislu vrši veći broj mjerenja u toku sezone niskih voda, kako bi se obezbijedio veći stepen pouzdanosti podataka koji ulaze u analizu trenda izdašnosti izvorišta. Na osnovu predmetnih mjerenja, koje izvodi Hidrometeorološki zavod Crne Gore, je pripremljena i Analiza trenutnog stanja izdašnosti izvorišta Bolje Sestre, sa opisom potencijalnih rizika. Predmetna analiza je ukazala, kako je i očekivano, da uticaj globalne promjene klime nije zaobišao ni izvorište Bolje Sestre, ali i da je izdašnost izvorišta i dalje značajno veća od potreba za nedostajućom vodom na području Crnogorskog primorja. Međutim, usljed sve većih potreba naselja duž Crnogorskog primorja za kvalitetnom pijaćom vodom, prouzrokovanih ubrzanim razvojem kao i zbog pomenutih klimatskih promjena, odnosno produžavanja sušnog perioda, nameće se potreba za sagledavanjem mogućnosti za proširivanjem kapaciteta izvorišta Bolje Sestre. Na osnovu dosadašnjih saznanja, sasvim je sigurno da se u bližoj zoni postojećeg izvorišta Bolje Sestre mogu obezbijediti dodatne količine kvalitetnih karstnih izdanskih voda. Da bi se sa sigurnošću definisali mikro lokaliteti, količine i kvalitet, potrebno je izvesti dodatna hidrogeološka istraživanja istočnog oboda Malog blata na potezu od izvorišta Bolje Sestre do Biotskog oka. Ova istraživanja treba izvesti po prethodno urađenom projektu u skladu sa Zakonom o geološkim istraživanjima („Sl. list RCG“, br. 28/93, 42/94 i 26/07 i „Sl. list CG“, br. 73/10 i 28/11) i Pravilnikom o izradi projekata geoloških istraživanja.

Godišnji plan rada za 2020. godinu

7.1.4 Nabavka i ugradnja opreme

Izgradnju mjerno-regulacionog bloka ispred pumpne stanice Budva

Za potrebe poboljšanja upravljanja sjevernog kraka regionalnog vodovodnog sistema na dionici od PK „Sveti Stefan“ do PS „Budva“ bi bilo potrebno izgraditi mjerno regulacioni blok na cjevovodu kojim se napaja crpni rezervoar PS „Budva“. Predmetnim aktivnostima bi se omogućila dodatna sigurnost prilikom upravljanja, smanjila mogućnost eventualnih kvarova usljed dinamičkog opterećenja izazvanog grubim upravljanjem ventilima koji nijesu projektovani za tu funkciju, ali i unaprijedila mjerljivost sistema, odnosno unaprijedila tačnost bilansa protoka na osnovu kojih se prate eventualni tehnički gubici u sistemu.

Nabavka GPS uređaja

Regionalni vodovod se putem saradnje sa Međunarodnim udruženjem vodovodnih preduzeća zemalja Dunavskog sliva (IAWD), a za potrebe sprovođenja projekta Upravljanja sredstvima RVS (Asset management), uključilo u međunarodni pilot projekat koji se sprovodi u Crnoj Gori, Srbiji, Bosni i Hercegovini i Makedoniji. U početnoj fazi se vrši implementacija geografskog informacionog sistema (GIS). Ova faza je trenutno u toku i veoma se uspješno sprovodi. Formiranje integralne baze podataka je već sada dalo rezultate u smislu identifikovanja redundantnih podataka, nepreciznih ili djelimično nepreciznih podataka, ali je primijećeno i da nedostaje manji procenat podataka. U tom smislu je neophodno izvršiti više snimanja izvedenog stanja na terenu putem GPS uređaja za geodetsko snimanje. Takođe, kako se radi o višemjesečnom projektu, a koji će u konačnom rezultirati kontinualnim praćenjem stanja na terenu i ažurnim unošenjem svih izmjena, to je neophodno izvršiti nabavku GPS uređaja i izvršiti obuku zaposlenih za korišćenje istog.

Nabavka opreme za detekciju i mjerenje gubitaka

RVS se u toku devetogodišnjeg rada pokazao kao siguran sistem, koji će uz adekvatno održavanje ispuniti viziju Vlade Crne Gore da se području Crnogorskog primorja obezbijedi dugoročno održiv resurs po pitanju urednog vodosnabdijevanja, a bez kojeg bi dalji razvoj ovog područja bio nemoguć. Sasvim je jasno da je nakon devet godina rada sistema sve izraženija potreba za interventnim održavanjem, posebno u dijelu održavanja gubitaka u sistemu na prihvatljiv nivo. U cilju što boljeg upravljanja ovim rizikom Regionalni vodovod će u narednom periodu pojačati aktivnosti na stvaranju pretpostavki za blagovremeno uočavanje i uspješno otklanjanje tehničkih gubitaka u RVS. U tom smislu je u okviru IPA programa podnesen zahtjev i za finansiranje nabavke opreme za detekciju gubitaka (korelator, geofon, metal detektor itd.), kao i za terensko mjerenje protoka u sistemu (mobilni ultrazvučni mjerač protoka za cjevovode od DN 200 do DN 1100), ali i nabavku terenskog vozila za transport navedene opreme.

Godišnji plan rada za 2020. godinu

7.2 Saradnja sa evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD)

Višegodišnja saradnja Regionalnog vodovoda sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj, koja je bila najveći međunarodni kreditor prilikom izgradnje dijela 1. faze regionalnog sistema vodosnabdijevanja u periodu 2008-2010. godine, sa 18 miliona eura, uključujući i naknadni grant ove banke usmjeren na izradu Studije reforme sektora vodosnabdijevanja na Crnogorskom primorju, je rezultovala iniciranjem novog velikog finansijskog aranžmana sa ovom Bankom koji predstavlja realizaciju predloženih razvojnih projekata Regionalnog vodovoda. Za 2020. godinu planirana je realizacija sljedećih projekata:

- 1 spajanje opštine Herceg Novi na regionalni vodovodni sistem izgradnjom 3,2 km cjevovoda na teritoriji opštine Tivat;
- 2 početak izgradnje 2. faze regionalnog vodovodnog sistema postavljanjem novog cjevovoda od Budve ka Tivtu u dužini od oko 14 km, čime će se kapacitet za opštine Tivat, Kotor i Herceg Novi povećati sa sada raspoloživih 330 na do 750 litara u sekundi;
- 3 početak rješavanje višedecenijskog problema izazvanog nepostojanjem sekundarne vodovodne i kanalizacione mreže u opštini Bar na prostoru Dobrih Voda i Velikog Pijeska gdje postoji više hiljada objekata za individualno stanovanje i turističku djelatnost.

Navedeni projekti se mogu realizovati kroz povoljan kreditni aranžman sa EBRD zbog činjenice da je do sada zaduženost Regionalnog vodovoda smanjena za 27 miliona eura, pri čemu je Vlada Crne Gore Zakonom o budžetu za 2019. godinu već obezbijedila državne garancije za 12 miliona eura. U tom smislu je kreditni aranžman podijeljen na dvije cjeline. Iz prve cjeline će se finansirati prve dvije aktivnosti, dok će se za treću aktivnost izraditi Idejni projekat izgradnje hidrotehničke infrastrukture.

U tom smislu je već u januaru 2019. godine intenzivirana komunikacija sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD). U okviru granta EBRD je započeta izrada Due dilligance studije, čiji je zadatak bio da se utvrdi kreditna sposobnost Regionalnog vodovoda, ali i spremnost i kapaciteti za sprovođenje zahtjevnih infrastrukturnih projekata. Nakon preliminarne rezultata predmetne studije, u julu 2019. godine je postalo jasno da Regionalni vodovod, bez obzira na novo zaduženje od 10 miliona eura za izmirenje obaveza po osnovu presude Apelacionog suda u sporu sa firmom Strabag AG, ima sve preduslove za početak pregovora o uslovima zaduženja kod EBRD.

Na osnovu rezultata Due dilligance studije su započeti pregovori sa EBRD po pitanju uslova ugovora o zajmu. U okviru predmetnih pregovora je poseban napor dat na usaglašavanje uslova za prvo povlačenje novca, posebno u dijelu uticaja na životnu sredinu i odnosa sa stanovništem na koje će uticati izvođenje planiranih radova. Takođe, dogovorene su i aktivnosti koje će EBRD finansirati kao donaciju za potrebe Regionalnog vodovoda, a koje će značajno podići kapacitet preduzeća i omogućiti stručnu pomoć od strane inostranih i domaćih eksperata. Dogovorena je grant šema finansiranja sledećih aktivnosti, ukupne vrijednosti 725.000 Eura:

Godišnji plan rada za 2020. godinu

- (1) izrada Studije energetske efikasnosti regionalnog vodovodnog sistema, u okviru koje će posebno razmotriti i mogućnost proizvodnje električne energije (cca 45.000 Eura);
- (2) izrada Plana upravljanja vodnim resursima regionalnog vodovodnog sistema, u okviru koje će se poseban akcenat dati na ispitivanje rezilijentnosti izvorišta Bolje Sestre (180.000 Eura);
- (3) tehnička pomoć za sprovođenje planiranih aktivnosti, u okviru koje se nalazi nadzor nad radovima na izgradnji cjevovoda za priključenje Herceg Novog na RVS i izrada Idejnog projekta za kompletnu hidrotehničku infrastrukturu za naselje Dobre Vode u Baru (300.000 Eura);
- (4) izrada programa za finansijsko i operativno poboljšanje performansi preduzeća (200.000 eura).

Uz već sprovedenu, gore pomenutu, Due dilligance studiju, čije je vrijednost 225.000 Eura, Regionalni vodovod će od strane EBRD dobiti cca 950.000 Eura donacija.

Neophodno je napomenuti i da je paralelno sa pregovorima o uslovima zajma vršeno i usaglašavanje posebnih uslova ugovora o izgradnji, koji je u osnovi FIDIC ugovor iz 1999. godine, pri čemu je, na zahtjev Regionalnog vodovoda, prihvaćeno od strane EBRD da se za arbitražno tijelo u okviru ugovora sporovi rješavaju u arbitražnom postupku u Podgorici u skladu sa pravilima Arbitražnog suda pri Privrednoj komori Crne Gore, uz primjenu materijalnog prava Crne Gore.

Takođe, uz razumijevanje i saglasnost EBRD, prijevremeno je objavljen tender za izvođenje radova na priključenju opštine Herceg Novi na regionalni vodovodni sistem, pri čemu je propisano da je uslov za sklapanje ugovora sa najpovoljnijim ponuđačem prethodno sklapanje Ugovora o zajmu sa EBRD. Na ovaj način je period sprovođenja tenderske procedure, dug 56 dana, sproveden na način da se obezbijedi blagovremeni angažman izvođača radova, a kako bi se svi radovi sproveli prije početka ljetnje sezone 2020. godine. Izgradnjom predmetnog cjevovoda će biti završena I faza izgradnje regionalnog vodovodnog sistema.

Implementacija predloženih razvojnih projekata će nakon realizacije poboljšati ne samo život lokalnog stanovništva i razvoj turističke privrede, već i povećati prihode Regionalnog vodovoda na osnovu isporučene vode krajnjim potrošačima. Time će se održati kontinuitet i još više učvrstiti postignuta finansijska održivost preduzeća, ali i Vlade Crne Gore, jer će rast prihoda osigurati da Regionalni vodovod i u narednom periodu uspijeva održivo upravljati predstojećim finansijskim izazovima.

8. PLAN DRUŠTVENO ODGOVORNOG POSLOVANJA

Društveno odgovornim poslovanjem nastojimo povećati standarde društvenog razvoja i poslovanja, zaštite životne sredine i poštovanja ljudskih i radnih prava, ali i konstantno unapređivati imidž Regionalnog vodovoda i izvršiti edukaciju o značaju RVS u društvenoj zajednici. Ujedno, u Regionalnom vodovodu se zagovara socijalni dijalog, a radnicima omogućava sticanje novih naprednih znanja i vještina.

Osnovni poslovni cilj Regionalnog vodovoda i u poslovnoj 2019. godini će biti da opravda očekivanja korisnika usluga javnog vodosnabdijevanja, poslovnih partnera i turističke privrede, lokalnih samouprava i zaposlenih. Time se nastoji pozitivno uticati na održivost društvene okoline Crnogorskog primorja i podizanje kvaliteta života, imajući u vidu činjenicu da su izazovi svake godine sve veći i zahtjevniji. Stoga će se uložiti dodatni naponi da se adekvatno odgovori na potrebu društvene zajednice. Poslovanje će se obavljati na zakonit, transparentan, odgovoran i profesionalan način, shodno zahtjevima struke, za šta posjeduje potrebna znanja i tehnologiju u obavljanju djelatnosti javnog vodosnabdijevanja.

Regionalni vodovod je iz godine u godinu sve više prepoznat kao odgovorno i profesionalno privredno društvo koje svojim vizijama i inventivnošću pomjera granice društveno odgovornog poslovanja i postavlja nove standarde u poslovanju vodovodnog sektora Crne Gore. U tom smislu će se nastaviti sa uvođenjem novih tehnologija i standarda u poslovanju. Kroz seminare, specijalizirane obuke i dodatno školovanje svojih kadrova će omogućavati svim radnicima usvajanje novih znanja i zvanja.

Politika odgovornog poslovanja biće i dalje usmjerena na odgovoran odnos prema svim lokalnim vodovodnim preduzećima i nultu toleranciju na svako neetično i koruptivno ponašanje. Korporativna filantropija je dio koncepta društveno odgovornog poslovanja Regionalnog vodovoda i jedan od načina na koji preduzeće može uspješno i jasno pokazati svoje vrijednosti i uvjerenja zaposlenima i partnerima, kao i klijentima i javnosti. Dajući podršku u realizaciji društvenih projekata, preduzeće zapravo pokazuje da razumije potrebe šire zajednice i društva u kojem obavlja svoju privrednu djelatnost. Takođe, u 2020. godini će se nastaviti sa praksom raspisivanja konkursa za dodjelu stipendija najuspješnijim studentima, čime se daje puna podrška studentima da svoje interesovanje usmjere na sektor vodosnabdijevanja.

Regionalni vodovod će u 2020. godini, kao i u prethodnom periodu, posebnu pažnju posvetiti i informativno-edukativnom aspektu poslovanja na način što će kroz stručnu publikaciju „Vode Crne Gore” upoznati širu društvenu zajednicu sa aktuelnim pitanjima, izazovima i vizijom razvoja vodovodnog sektora u Crnoj Gori i u regionu. Navedenom stručnom publikacijom se želi konstantno upoznavati javnost i skretati pažnja na pitanje održivog upravljanja vodama, kao najznačajnijeg prirodnog resursa.

Godišnji plan rada za 2020. godinu

Takođe, planiran je i niz aktivnosti na promociji značaja voda i vodnih resursa, čime će se dati aktivan doprinos podizanju svijesti o značaju ovih resursa kod potrošača, odnosno kod svih stanovnika Crne Gore. U tom smislu će se, u saradnji sa Privrednom komorom, organizovati konferencija sa temom o vodnim resursima i izazovima koji su sve značajniji i koje se praktično na dnevnom nivou uvećavaju. Poseban akcenat će se dati održanju kvaliteta podzemnih voda, održivom korišćenju vodnih resursa, ali i antropološkom uticaju na kvalitet i kvantitet raspoložive vode. Iako je Crna Gora izuzetno bogata kada su u pitanju podzemne i površinske vode, već sada je primjetan uticaj čovjeka, bilo na globalnom nivou (klimatske promjene), bilo na lokalnom nivou (izgradnja i druge nedozvoljene djelatnosti u zonama sanitarne zaštite izvorišta, neracionalna upotreba vode i sl.). Imajući u vidu navedeno, neophodno je zauzeti aktivniji stav prema edukaciji pojedinaca na temi održivog upravljanja i zaštiti vodnih resursa.

Gore navedene aktivnosti će se dodatno osnažiti i kroz IPA CBC INTERREG PROGRAM Italija-Albanija-Crna Gora, u okviru kojeg je predviđena izrada Plana upravljanja vodom u okviru vodovodnih preduzeća, uz značajan broj promotivnih i edukativnih aktivnosti (stručnih radionica, publikacija, posjeta školama i sl.).

9. SARADNJA SA INSTITUCIJAMA

9.1 Saradnja sa regionalnim i međunarodnim vodovodnim preduzećima i udruženjima

Regionalni vodovod već duži niz godina, od 2013. godine, ima uspješnu saradnju sa Međunarodnim udruženjem vodovoda u slivu rijeke Dunav (IAWD) kroz učešće u brojnim međunarodnim programima i projektima. Od maja 2017. godine je punopravni član ovog udruženja. IAWD je udruženje vodovodnih preduzeća i drugih relevantnih činilaca iz zemalja koje se nalaze u slivu rijeke Dunav, a koja obezbjeđuju vodosnabdijevanje za više od 80 miliona ljudi. Pored Vlade Austrije, ovo udruženje uživa podršku Svjetske banke, Njemačkog zavoda za međunarodnu saradnju- GIZ, Švajcarske agencije za međunarodnu saradnju, Međunarodnog udruženja voda, kao i Ujedinjenih nacija - HABITAT. U toku saradnje, koja je prethodila članstvu u ovoj organizaciji, Regionalni vodovod je bio u prilici da se upozna, usvaja i implementira brojne preporuke i alate koji su proistekli iz programa benčmarkinga koji pretpostavlja učenje na tuđim iskustvima, povećanje konkurentnosti i uključanje u tokove globalne ekonomije. Uz to, saradnja sa preduzećima koja upravljaju velikim vodnim sistemima, omogućila je sagledavanje odgovarajućih rješenja za reformu vodnog sektora, kao i mogućnosti realizacije razvojnih projekata usmjerenih ka unaprijeđenju ovog sektora na Crnogorskom primorju kroz njegovu veću optimizaciju kako upravljanja, tako i ukupnog funkcionisanja. Članstvom u ovakvoj organizaciji je obezbijedena ekspertska, finansijska i logistička pomoć kako za unaprijeđenje performansi vlastitog poslovanja, a samim tim i načina obavljanja ove veoma važne komunalne funkcije, tako i za razvojne projekte Regionalnog vodovoda, čija realizacija tek predstoji. Stoga, nastaviće se sa aktivnim učešćem u aktivnostima ovog udruženja.

Regionalni vodovod je i u 2020. godini planiralo nastavak saradnje, kako sa regionalnim vodovodnim preduzećima iz okruženja, tako i sa ostalim preduzećima čija se djelatnost u bilo kom segmentu dodiruje sa djelatnošću Regionalnog vodovoda. Cilj saradnje je organizacija međusobnih posjeta i radionica na kojima bi se uz učešće i drugih zainteresovanih subjekata inicirala međusobna razmjena uporednih iskustava iz oblasti upravljanja vodama i infrastrukturuom. Takođe, uporedna iskustva regionalnih vodovodnih sistema iz okruženja u saradnji sa lokalnim vodovodnim preduzećima mogu predstavljati plodnu platformu za poboljšanje odnosa sa lokalnim vodovodnim preduzećima na Crnogorskom primorju. Dodatno, upoznavanje sa zakonskim regulativama zemalja u okruženju može biti od izuzetnog značaja za usaglašavanje i unapređenje postojećih zakonskih rješenja u Crnoj Gori, posebno uzimajući u obzir aktivnu ulogu Regionalnog vodovoda po tom pitanju. Kako je saradnja sa vodovodnim preduzećima iz regiona podržana i od Evropske unije, a što se reflektuje i na programe prekogranične saradnje koji se finansiraju iz IPA fondova, to će se poseban akcenat dati na uspostavljanje saradnje na zajedničkim aplikacijama za povlačenje sredstava za izradu projektne dokumentacije i studija izvodljivosti za razvojne projekte.

Godišnji plan rada za 2020. godinu

Regionalni vodovod je u periodu od 2014 – 2019. godine aktivno učestvovalo u programu benčmarkinga za vodovodna i kanalizaciona preduzeća EX-YU prostora (platforma za jugoistočnu Evropu) u sklopu prve faze Dunavskog programa za vode, u organizaciji IAWD i Svjetske banke. S obzirom na iskustvo stečeno u prethodnom periodu, Regionalni vodovod je na predlog koordinatora programa svoje učešće nastavilo kroz napredan nivo kada su aktivnosti u vezi sa benčmarkingom u pitanju. U tom smislu, nakon dobijanja izvještaja o realizovanim aktivnostima, početkom 2020. godine, nastaviće se sa prikupljanjem i analizom podataka o radu Regionalnog vodovoda i u 2020. godini. Predstavnici Regionalnog vodovoda biće učesnici radionica, konferencija i seminara planiranih za naredni period, koji su dobra prilika za razmjenu znanja i iskustava sa kolegama iz preduzeća koja se bave istim ili sličnim poslovima u zemljama u okruženju ali i šire. Kroz učešće u ovim projektima postiže se unapređenje mjerenja performansi rada preduzeća, identifikacija oblasti za poboljšanje, praćenje unapređenja učinka kroz vrijeme, pa je veoma važno nastaviti sa započetim aktivnostima. Pored učešća u benčmarkingu vodovodnih preduzeća sa prostora EX-YU, Regionalni vodovod se u oktobru 2017. godine priključio i novoformiranoj Dunavskoj platformi za benčmarking vodovodnih i kanalizacionih preduzeća i nastaviće učešće kroz napredni nivo, s obzirom da se učešćem u programu benčmarkinga u prethodnom periodu potvrdilo da ima kapacitete koji mogu da zadovolje rad na ovom nivou.

Takođe, u sklopu Dunavskog programa za vode inicirano je više projekata koji za cilj imaju unapređenje rada vodovodnih i kanalizacionih preduzeća kroz uvođenje softverskih rješenja za integralno upravljanje sredstvima, što je opširnije obrađeno u poglavlju 2.2.4.

9.2 Saradnja sa naučnim institucijama

9.2.1 Saradnja sa Univerzitetom Crne Gore

Između Univerziteta Crne Gore (u daljem tekstu UCG) i Regionalnog vodovoda je u posljednjem kvartalu 2016. godine sklopljen Memorandum o saradnji, kada su, nakon uspješno sprovedenog konkursa, u 2017. godini najbolji studenti tehničkih fakulteta Crne Gore dobili jednogodišnje stipendije od strane Regionalnog vodovoda. Zbog blokade računa preduzeća koja je nastupila u 2018. godini i trajala do maja 2019. godine, preduzeće nije bilo u mogućnosti da sprovede konkurs za dodjelu stipendija u 2018. i 2019. godini. Plan je da se sa praksom dodijele stipendije, u zavisnosti od mogućnosti, nastavi u 2020. godini. Memorandum pretpostavlja i saradnju na drugim pitanjima koji su od interesa po obje institucije, pa su tako u prethodnom periodu razmatrani i definisani modeli buduće saradnje koji, između ostalog, obuhvataju: saradnju sa univerzitetskim jedinicama UCG pri izradi magistarskih i doktorskih radova, saradnju po pitanju pružanja konsultantskih usluga ekspertskih kadrova UCG, predlog da Regionalni vodovod bude naučna baza za tehničke fakultete, saradnju po pitanju edukacije kadrova Regionalnog vodovoda i

Godišnji plan rada za 2020. godinu

studenata i osoblja UCG u međusobnoj razmjeni znanja i iskustava, saradnju na pripremi dokumentacije za povlačenje sredstava iz EU fondova za projekte koji bi bili zajednička aktivnost UCG i Regionalnog vodovoda i dr.

Regionalni vodovod je od školske 2017/2018. godine naučna baza za studente, pa će se u narednoj godini nastaviti sa pružanjem ove vrste podrške. Konkretizovanje saradnje sa ostalim tehničkim fakultetima planirano je i u narednom periodu, a navodimo neke od njih.

9.2.2 Saradnja sa Građevinskim fakultetom Univerziteta Crne Gore

Tokom 2019. godine Regionalni vodovod je u svojstvu pridruženog partnera, ostvario saradnju sa Građevinskim fakultetom, kao partnerom u projektu Erasmus + SWARM (Strengthening of Master Curricula in Water Resources Management for the Western Balkans HEIs and Stakeholders) i u tom pogledu posebno su razmatrani mogući načini međusobne saradnje koja bi doprinijela boljoj realizaciji ciljeva projekta, posebno u dijelu praktičnih treninga i obuka stručnog osoblja zaposlenog u vodovodnim preduzećima u Crnoj Gori. Zaključeno je da je razvoj i implementacija kurseva za tzv. "cjeloživotno učenje" profesionalnog osoblja u sektoru voda u Crnoj Gori zadatak i cilj, koji ove dvije institucije mogu zajednički ostvariti sa ostalim partnerima na projektu SWARM do početka 2021. godine (kako je projektom i predviđeno).

Takođe, poseban akcenat će se dati nastavku saradnje pri praćenju stanja hidrotehničkog tunela „Sozina“, a na osnovu Elaborata o analizi stanja tunela, koji je izrađen u aprilu 2018. godine.

9.2.3 Saradnja sa Elektrotehničkim fakultetom Univerziteta Crne Gore

U prethodnom periodu Elektrotehnički fakultet se obratio Regionalnom vodovodu zahtjevom da tehnička rješenja i principi rada tog sistema budu predmet istraživanja u okviru konkretnih tema za magistarske i doktorske radove na tom fakultetu, što bi Regionalnom vodovodu takođe donijelo korist u vidu potencijalnih rješenja koja bi doprinijela još većoj efektivnosti rada sistema. Takođe, razvoj i povećanje baze studenata tehničkih fakulteta koji bi se aktivno bavili problematikom funkcionisanja regionalnog vodovodnog sistema može značajno uticati na buduću raspoloživost kadrova. Zavisno od interesovanja od strane Elektrotehničkog fakulteta, Regionalni vodovod će realizovati ove aktivnosti.

9.2.4 Saradnja sa Mašinskim fakultetom Univerziteta Crne Gore

Regionalni vodovod je od školske 2017/2018. godine naučna baza za studente UCG, što znači da su studenti imali priliku da se u sklopu praktičnog dijela nastave upoznaju sa načinom funkcionisanja regionalnog vodovodnog sistema i kompletnog preduzeća. U

Godišnji plan rada za 2020. godinu

prethodnom periodu ovaj vid nastave organizovan je za studente Mašinskog fakulteta koji su nekoliko puta posjetili Regionalni vodovod.

Sa aspekta odgovornosti prema životnoj sredini, između Regionalnog vodovoda i Mašinskog fakulteta zaključen je Ugovor o pružanju konsultantskih usluga Centra za kvalitet Mašinskog fakulteta za implementaciju sistema za upravljanje zaštitom životne sredine u redovno poslovanje Regionalnog vodovoda.

Aktivnosti na implementaciji ovog standarda su, nažalost, obustavljene zbog situacije u kojoj je Regionalni vodovod bio od avgusta 2018. do maja 2019. godine, pa će se dio aktivnosti nastaviti i u 2020. godini, kada se očekuje i sertifikacija standarda ISO 14 000.

9.2.5 Saradnja sa Univerzitetom Donja Gorica

Memorandum o razumijevanju u obrazovnoj saradnji između Regionalnog vodovoda i Univerziteta Donja Gorica (UDG) potpisan je 17.11.2017. godine i kao osnovu obuhvata:

- Saradnju sa univerzitetskim jedinicama UDG pri izradi magistarskih i doktorskih radova;
- Saradnju po pitanju pružanja konsultantskih usluga eksperata UDG Regionalnom vodovodu;
- Saradnja sa Regionalnim vodovodom kao naučnom bazom za univerzitetske jedinice koje u nastavnom planu obuhvataju sektor vodosnabdijevanja;
- Saradnja po pitanju edukacije kadrova Regionalnog vodovoda i studenata i osoblja UDG u međusobnoj razmjeni znanja i iskustava;
- Sagledavanje funkcionisanja RVS u cjelini od strane ekspertskih timova UDG nakon čega bi se dali konkretni predlozi za unapređenje rada, optimizaciju funkcionisanja i upravljanja regionalnim vodovodnim sistemom;
- Saradnju po pitanju kontrole zaštite vodoizvorišta i praćenja parametara životne sredine;
- Zajedničku pripremu dokumentacije za povlačenje sredstava iz EU fondova za projekte koji bi bili zajednička aktivnost UDG i Regionalnog vodovoda;
- Učešće kadrova Regionalnog vodovoda u nastavnom programu UDG;
- Zajedničke nastupe ka javnosti u cilju prezentacije benefita međusobne saradnje, a posebno zajednička promocija značaja voda i njihove zaštite organizovanjem stručnih skupova kao i edukaciju građana o istom i dr.;
- Pružanje usluga Centra za strane jezike zaposlenima u Regionalnom vodovodu, ali i zaposlenima u lokalnim vodovodnim preduzećima na Crnogorskom primorju na prijedlog Regionalnog vodovoda;
- Saradnja po pitanju izrade integralnog informacionog sistema Regionalnog vodovoda i izrade WEB sajta Regionalnog vodovoda;
- Saradnja na praćenju uticaja klimatskih promjena na globalnom nivou na promjene na lokalitetu vodoizvorišta „Bolje Sestre“ i slivnog područja koje gravitira ovom izvorištu;

Godišnji plan rada za 2020. godinu

- Saradnja na planu brendiranja Regionalnog vodovoda, izradi marketing strategije i sveukupnog dizajna, kako kompanije u cjelini tako i konkretnih budućih proizvoda.

Nakon potpisivanja memoranduma dogovorene su konkretne aktivnosti, a u septembru 2018. godine Regionalni vodovod i UDG su zajedno aplicirali za dodjelu granta na konkurs Ministarstva nauke koji se odnosio na kandidovanje inovativnih projekata koji je i dodijeljen ovim institucijama.

Kandidovani projekat je za cilj imao dizajn i implementaciju sistema za monitoring parametara kvaliteta životne sredine u realnom vremenu.. Nosilac projekta na konkursu bio je Univerzitet Donja Gorica (zbog uslova koji podrazumjevaju upis u Registar inovativnih organizacija i sl. što Univerzitet već ispunjava), dok je partner na projektu Regionalni vodovod. Nakon sprovedenog konkursa odobren je grant u iznosu od 70% za budžet definisan projektnom aplikacijom. Budžet projekta iznosi 99.280,00 eura, odobreni iznos granta iznosi 69.280, 00 eura, dok preostali dio od 30.000 eura predstavlja obavezu nosioca projekta (UDG) i partnera na projektu (Regionalni vodovod). Učešće Regionalnog vodovoda iznosilo je 11.800 eura.

Realizacija projekta počela je 01.01.2019. godine i aktivnosti planirane za 2019. godinu se uspješno realizuju. Trajanje projekta je 18 mjeseci, što znači da će se ostale aktivnosti realizovati i u prvoj polovini 2020. godine, kada ćemo imati i konkretne rezultate projekta.

U 2020. godini će se nastojati da se saradnja sa UDG nastavi i proširi i na druge projekte i aktivnosti.

9.2.6 Saradnja sa Rudarsko geološkim fakultetom iz Beograda, Građevinskim fakultetom iz Podgorice i Zavodom za geološka istraživanja iz Podgorice

Krajem 2017. godine Regionalni vodovod, Rudarsko geološki fakultet iz Beograda, Građevinski fakultet iz Podgorice i Zavod za geološka istraživanja iz Podgorice potpisali su Memorandum o saradnji u kojem su definisane pitanja zajedničke saradnje u smislu podrške međunarodnom kursu pod nazivom Characterization and Enginerring of Karst Aquifers (CEKA). Organizatori su Rudarsko-geološki fakultet univerziteta u Beogradu (Centar za hidrogeologiju karsta DHG) i Republički zavod za geološka istraživanja Republike Srpske iz Zvornika, a kurs je podržan i od strane: HET (Hydro-Electro System on Trebišnjica River) Trebinje, Bosnia & Herzegovina; Northern Arizona University, Flagstaff, AZ, USA; Karst Commission of the IAH (International Association of Hydrogeologists; IGRAC (International Groundwater Resources Assessment Centre), Delft, The Netherlands; Edwards Aquifer Authority, San Antonio, Texas, USA. Imajući u vidu značaj ovog kursa, promocije uspješnih tehničkih rješenja zahvata i korišćenja vode u karstu (kršu), među kojima je svakako i izvorište za regionalno vodnosnabdijevanje Crnogorskog primorja, ispitivanja karsta na području Crne Gore u okviru kurs CEKA od 2018. godine podržavaju navedene institucija. Ovo svim potpisnicima sporazuma donosi benefite koji se konkretno za Regionalni vodovod ogledaju u dobijanju rezultata značajnih za ispitivanje uticaja

Godišnji plan rada za 2020. godinu

podzemnih voda na kvalitet i izdašnost izvorišta „Bolje Sestre“, preispitivanje uspostavljenih zona sanitarne zaštite, dobijanju ekspertske pomoći od strane eminentnih profesora i institucija koje učestvuju na ovom kursu, ali i promovisanja samog sistema odnosno svih aspekata njegovog funkcionisanja- pravilnog upravljanja jednim kompleksnim i specifičnim sistemom koji nije bio zahtjevan samo u smislu izgradnje, već i zahtjeva upravljanje bazirano na stručnom rješavanju svakodnevnih izazova i blagovremeno reagovanje u smislu preventivnog otklanjanja mogućih rizika.

Tokom 2019. godine otkazano je održavanje kursa, jer organizator nije bio u mogućnosti da obezbjedi materijalne i druge administrativne uslove za adekvatno održavanje istog.

Ponovna organizacija planirana je za 2020. godinu i u skladu sa tim organizator, odnosno Rudarsko-geološki fakultet iz Beograda je Regionalnom vodovodu uputio zahtjev za podršku u organizaciji narednog kursa za koji se planira da bude još posjećeniji i sadržajniji u odnosu na prethodne.

Od strane Upravnog odbora je data saglasnost da se nastavi sa podrškom u finansijskom i organizacionom smislu, a konačna agenda kursa za 2020. Biće poznata u martu iste godine. Planirano je da se kurs održi u junu 2020. godine, uz učešće uglednih profesora sa univerziteta iz SAD i regiona, kao i predstavnika više međunarodnih institucija, poput UNESCO-a.

10. PLAN RAZVOJNIH AKTIVNOSTI ZA 2020. GODINU

Kako je već ranije navedeno, odluka Apelacionog suda Crne Gore od 28.03.2018. godine, kojom je preinačena 4. odluka Privrednog suda Crne Gore i priznata presuda Arbitražnog vijeća Međunarodne trgovinske komore po tužbi kompanije Strabag AG, je značajno uticala na vršenje redovnih aktivnosti Regionalnog vodovoda. Imajući u vidu da je predmetnom odlukom dosuđeno da se izvrši isplata oko 12 miliona Eura, u 2018. godini je donesena odluka da se obustave razvojne aktivnosti i svi raspoloživi resursi angažuju u obezbjeđenje redovnog vodosnabdijevanja Crnogorskog primorja. Dakle, shodno javnom interesu, prioritet je dat održavanju pogonske spremnosti RVS, kako bi se spremno odgovorilo sve većim potrebama za vodom na području Crnogorskog primorja, dok su aktivnosti na razvojnim projektima koje zahtijevaju značajnije finansiranje obustavljene do konačnog rješenja predmetnog pitanja. Kako je realizacija razvojnih aktivnosti u 2019. godini bila u najvećem dijelu osujećena usljed gore navedene presude Apelacionog suda, to će se u 2020. godini planirati nastavak realizacije aktivnosti koje su bile planirane Planom rada za 2019. godinu.

Međutim, imajući u vidu značaj razvojnih aktivnosti po unaprjeđenje razvojnih potencijala Crnogorskog primorja, tokom 2019. godine su se sprovodile aktivnosti na obezbjeđenju finansijske konstrukcije za sprovođenje istih kroz finansijski aranžman sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD). Takođe, sklapanjem podugovora sa Vodećim partnerom iz Italije u oktobru 2019. godine, uspješno je završena i aplikacija u okviru IPA INTERREG CBC Italija – Albanija – Crna Gora programa. U novembru 2019. godine je usaglašen tekst ugovora o zajmu sa EBRD u ukupnom iznosu od 12 miliona eura, pri čemu su sva sredstva planirana za razvojne aktivnosti, a koje su planirane VIZIJOM RAZVOJA REGIONALNOG VODOVODNOG SISTEMA, i to:

10.1. Priključenje opštine Herceg Novi na RVS

Nakon potpisivanja Protokola o saradnji 29.09.2013. godine, kojim je Opština Herceg Novi po prvi put iskazala potrebu za priključenje na RVS, započete su aktivnosti na izradi projektne dokumentacije, dobijanju građevinske dozvole i raspisivanju tendera za izvođenje radova na izgradnji 3,2 km cjevovoda DN500 i pratećeg optičkog kabla kojim će se i ovaj dio sistema uključiti u centralni SCADA sistem za daljinsko upravljanje. U ovu svrhu je u 2016. godini izvršena i sanacija dijela cjevovoda koji će se takođe koristiti za isporuku vode opštini Herceg Novi. Procijenjena vrijednost investicije na izgradnji infrastrukture kojom će se omogućiti isporuka do 200 l/s, od čega 130 l/s za područje Hercegnovske rivijere i 70 l/s za područje hercegnouskog dijela poluostrva Luštica, iznosi cca 1.600.000 €, a uključuju i sanaciju klizišta na dionici cjevovoda koji je bio predmet sanacije. U avgustu 2018. godine je, usljed odluke Apelacionog suda Crne Gore, kojom je

Godišnji plan rada za 2020. godinu

priznata presuda Arbitražnog vijeća Međunarodne trgovinske komore po tužbi kompanije Strabag AG, poništen i drugi tender za izbor izvođača radova. Usljed posljedica koje je odluka Apelacionog suda imala po finansijsko poslovanje preduzeća, predmetna aktivnost se ne može finansirati iz prihoda preduzeća, već će se u 2020. godini predmetni radovi finansirati putem aranžmana sa EBRD. Tender za izvođenje predmetnih radova je, uz saglasnost EBRD, objavljen u oktobru 2019. godine, pri čemu se otvaranje ponuda očekuje za 25. novembar. Potpisivanje Ugovora o izgradnji se očekuje za decembar 2019. godine, dok bi izvođenje radova započelo nakon nabavke neophodne opreme, krajem januara 2020. godine. Dinamika aktivnosti je planirana na način da se novoizgrađeni cjevovod pusti u rad pred početak ljetnje sezone 2020. godine.

10.2. Početak aktivnosti na izgradnji II faze RVS

Nakon 8 godina eksploatacije, odnosno 9 ljetnjih sezona, posebno nakon rekordnih isporuka vode tokom prethodnih godina, kada je iskorišćenost dijela sistema za opštine Kotor, Tivat i Herceg Novi dostizala u dužim vremenskim periodima nivo od 100 %, kao prioritet se nameće hitno iniciranje aktivnosti na izgradnji planiranog novog cjevovoda kojim će se postojeći kapacitet podići sa postojećih 330 l/s na 600 l/s, pri čemu se sagledava i mogućnost dodatnog povećanja kapaciteta na 700-750 l/s. Kako je riječ o investiciji koja zahtijeva značajna finansijska sredstva, Regionalni vodovod je tokom 2016. godine pokušavalo da kreira održiv model fazne realizacije projekta, koji će dati postepeni efekat u povećanju kapaciteta RVS za opštine Kotor, Tivat i Herceg Novi. Hidraulička analiza djela sistema od Budve do Tivta, koja je završena u septembru 2015. godine, je potvrdila neophodnost prijevremene izgradnje još jednog cjevovoda za potrebe vodosnabdijevanja opština Herceg Novi, Kotor i Tivat. Izgradnja predmetnog cjevovoda je prvobitno planirana za 2025. godinu, odnosno za period kada se očekivalo da će potreba za vodom usloviti izgradnju druge faze regionalnog vodovodnog sistema.

U toku 2019. godine, uprkos činjenici da je u prvoj polovini godine rad preduzeća bio praktično blokiran usljed gore navedenog spora sa firmom Strabag AG, Regionalni vodovod je sproveo aktivnosti na izradi Glavnih projekata izgradnje novog cjevovoda na dionici od PK Prijedor do Tivta, i to u faznoj izvedbi kako slijedi:

- Izgradnja cjevovoda na dionici PK "Prijedor" – Lastva Grbaljska
- Izgradnja cjevovoda na dionici Lastva Grbaljska – Tivat

10.2.1. Izgradnja cjevovoda na dionici PK Prijedor - Lastva Grbaljska

Regionalni vodovod je, shodno Planu rada za 2018. godinu, sproveo aktivnosti na izradi Glavnog projekta cjevovoda na dionici PK „Prijedor“ - Lastva Grbaljska. Dok je shodno Planu rada za 2019. godinu sprovedena aktivnost na reviziji projektne dokumentacije i izradi Elaborata o nepotpunoj eksproprijaciji zemljišta. U toku su i

Godišnji plan rada za 2020. godinu

aktivnosti na pripremi zahtjeva za donošenje odluke o javnom interesu za izgradnju predmetne infrastrukture, a shodno Zakonu o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja.

Imajući u vidu da su u završnici aktivnosti na sklapanju ugovora o zajmu sa EBRD to se sa određenom izvjesnošću može očekivati realizacija ove investicije u 2020. godini. Uzimajući u obzir i vrijeme trajanja sprovođenja aktivnosti na realizaciji nepotpune eksproprijacije zemljišta, za očekivati je da se tender za izvođenje radova može objaviti u drugom kvartalu 2020. godine. Dakle, imajući u vidu dužinu trajanja tenderske procedure, kao i činjenicu da je izvođenje radova zabranjeno u toku ljetnje turističke sezone, to se završetak radova na izgradnji predmetne infrastrukture može očekivati krajem 2020. godine.

10.2.2. Izgradnja cjevovoda na dionici Lastva Grbaljska – Tivat

Regionalni vodovod je, shodno Planu rada za 2019. godinu sproveo aktivnosti na izradi Glavnog projekta za izgradnju novog cjevovoda u sklopu izgradnje novog bulevara na dionici Jaz – Tivat. Uspostavljanje saradnje sa Upravom za saobraćaj, u smislu objedinjavanja postupaka projektovanja saobraćajnice i cjevovoda, će se ostvariti značajna finansijska ušteda ali i skratiti ukupan rok izgradnje. Takođe, izbjeci će se eventualni problemi koji bi mogli nastati usljed poklapanja trase saobraćajnice sa trasom RVS, kao što je već bio slučaj prilikom rekonstrukcije raskrsnice na Zavali, kada se sa izvođenjem radova kasnilo 18 mjeseci. Radovi na izgradnji će se finansirati putem gore navedenog aranžmana sa EBRD. Kako će se radovi na izgradnji bulevara takođe finansirati u saradnji sa EBRD, to je dogovoreno da se objavi jedinstven tender za izbor izvođača za izgradnju i cjevovoda i bulevara. Očekuje se da će se tender za izbor ponuđača, shodno pravilima EBRD, raspisati u prvom u prvom kvartalu 2020. godine.

10.3. Izrada projektne dokumentacije za izvoz vode tankovanjem

U prethodnom periodu nekoliko kompanija je posjetilo Regionalni vodovod, iskazavši ozbiljno interesovanje za saradnju po pitanju saradnje u cilju dodatne valorizacije izvorišta, prodajom vode u komercijalne svrhe. Pored obavljanja svoje osnovne djelatnosti vodosnabdijevanja opština na Crnogorskom primorju, s obzirom na relativno mali stepen iskorišćenosti sistema u toku godine, koje se kreće na nivou od maksimalnih cca 30 %, ovo se ukazuje prilika potencijalnim poboljšanjem poslovanja izvozom vode za piće. U narednom periodu nastaviće se sa aktivnostima na traženju inostranih partnera i tržišta za plasman vode, a zainteresovanim subjektima će biti ponuđene neke od varijanti za koje su u prethodnom periodu stvorene tehničke pretpostavke i razmatrana konkretna rješenja i to:

1. Brodski izvoz vode za piće preko platforme, tankerima kapaciteta do 300.000 m³;

Godišnji plan rada za 2020. godinu

2. Brodski izvoz vode za piće preko Luke Bar, tankerima maksimalnog kapaciteta do 80.000 m³.

Regionalni vodovod je u 2019. godini finansirao izradu Idejnog projekta izgradnje infrastrukture za isporuku vode tankerima do 300.000 m³, pri čemu je pokrenuta procedura izrade Elaborata o uticaju na životnu sredinu. Završetom ovih aktivnosti je konkretizovana ideja o izvozu vode tankerima velike zapremine, uz korišćenje poslednjih tehnoloških rješenja za tankovanje na otvorenom moru. Ukupna vrijednost infrastrukturnih radova koje je potrebno izvesti nakon eventualnog sklapanja ugovora sa strateškim investitorom iznosi cca 16 miliona eura.

Za ostvarenje druge varijante neophodno je izgraditi cca 2.0 km novog cjevovoda na potezu od magistralnog puta Bar – Ulcinj do ulaza u Luku Bar, kao i dodatni cjevovod unutar lučkog akvatorijum do lokacije predviđene za vez, na kome bi se tankovala voda. Ovom varijantom obezbjeđuje se hlorisana voda za brodski transport iz južnog kraka RVS. Predmetne aktivnosti je planirana i Planom rada za 2018. godinu, ali je tender za izbor projektanta poništen nakon odluke Apelacionog suda Crne Gore, kojom je priznata presuda Arbitražnog vijeća Međunarodne trgovinske komore po tužbi kompanije Strabag AG. Usljed izuzetno dugog trajanja blokade transakcionih računa, raspisivanje tendera za izbor projektanta je odloženo u odnosu na Plan rada iz 2019. godine.

10.4. Nastavak aktivnosti na podizanju bezbjednosti RVS

10.4.1. Izrada projektne dokumentacije za natkrivanje vodozahvata

U sklopu izgradnje RVS je izgrađen i objekat vodozahvata izvorišta Bolje Sestre. Vodozahvat je izveden u vidu lučne betonske brane koja sadrži specijalni sistem za regulaciju isticanja izvorišne vode kojim je onemogućen prodor jezerske vode u vodozahvat.

Regionalni vodovod je u prethodnom periodu sproveo aktivnosti na izradi Plana zaštite objekata RVS u kojem je dat poseban osvrt na neposrednu zonu sanitarne zaštite izvorišta, a samim tim i na objekat vodozahvata. Obzirom da su bezbjedonosne analize konstatovale znatnu izloženost izvorišta potencijalnim rizicima od izazivanja namjernog zagađenja, to je Planom preporučeno da se uvede dodatna zaštita izvorišta. Takođe, istovjetna preporuka je data i u Izvještaju komisije za tehnički prijem regionalnog vodovodnog sistema, a na osnovu kojeg je dobijena Upotrebna dozvola za rad sistema. Imajući u vidu navedeno, a u cilju prevencije potencijalnih rizika po zdravlje potrošača, Regionalni vodovod je planirao još u 2017. godini sprovede aktivnosti na izradi i reviziji projektne dokumentacije za natkrivanje objekta vodoizvorišta. Međutim, usljed nedostatka planske dokumentacije za predmetno područje, predmetna aktivnost nije sprovedena. U okviru javne rasprave na PPPN NP Skadarsko jezero dostavljeni su zahtjevi da se ovim planskim dokumentom stvore uslovi za realizaciju ovog projekta. Nakon

Godišnji plan rada za 2020. godinu

usvajanja PPPN NP Skadarsko jezero će se podnijeti zahtjev za izdavanje urbanističko-tehničkih uslova i raspisati tender za izradu Glavnog projekta. U ovom trenutku se ne može sa preciznošću konstatovati vrijeme za početak ove aktivnosti jer se čeka usvajanje planskog dokumenta, ali se očekuje da će se započeti u 2020. godini.

Dodatno, razmotriće se i mogućnost instaliranja solarnih panela na krovnoj konstrukciji, koji bi znatno doprinijeli postizanju energetske efikasnosti u postrojenju Bolje Sestre, bilo da se na taj način dobijena energija koristi za rasvjetu, za grijanje i hlađenje unutrašnjih prostorija postrojenja ili za eventualnu isporuku snabdjevaču.

10.4.2 Unapjeđenje video nadzora

U okviru RVS ne postoji jedinstveni video nadzor kojim bi se nadzirali svi objekti koje se nalaze u sastavu RVS, uključujući i upravnu zgradu. Razvoj ovog dijela IT sektora bi značajno doprinio bezbjednosti RVS. U prvom kvartalu 2017. godine je realizovana investicija od 50.000 Eura na ugradnji opreme propisane Planom zaštite regionalnog vodovodnog sistema, dok je preostali dio bio planiran za sprovođenje u 2018. godini. . Međutim, aktivnosti su obustavljene nakon odluke Apelacionog suda Crne Gore, kojom je priznata presuda Arbitražnog vijeća Međunarodne trgovinske komore po tužbi kompanije Strabag AG. Raspisivanje tendera za nabavku i ugradnju opreme je planiran za 2019. godine, ali usljed činjenice da je preduzeće bilo u blokadi u skoro cijeloj prvoj polovini godine, to se nakon ukidanja blokade sva pažnja usmjerila na prioritete aktivnosti, koje je neophodno bilo sprovesti kako bi se RVS doveo u potrebnu pogonsku spremnost. Imajući u vidu navedeno, u okviru predmetne aktivnosti je sprovedena samo investicija na uvođenju video nadzora u Upravnoj zgradi Regionalnog vodovod, dok će se ostale aktivnosti sprovesti u toku 2020. godine.

10.5. Razvoj telekomunikacione infrastrukture (SCADA)

Uporedo sa izvođenjem radova na izgradnji cjevovoda izvršeno je i instaliranje optičkog kabla čija je osnovna svrha povezivanje dijelova sistema regionalnog vodovoda u jednu funkcionalnu cjelinu. U sklopu radova je ugrađen optički kabl sa 48 vlakana, u ukupnoj dužini od cca 90 km, a za potrebe uvođenja SCADA sistema za upravljanje i kontrolu nad sistemom. Kako je kabl ugrađivan fazno, zavisno od tendera koji su raspisivani u periodu od 4 godine, pri čemu nije izgrađen kabl na dijelu sistema gdje je vršena rekonstrukcija postojećeg cjevovoda, na dionici između Budve i Tivta. Po izgradnji kompletne infrastrukture pristupilo se povezivanju iste u SCADA sistem –sistem za upravljanje i monitoring rada regionalnog vodovodnog sistema (šematski prikaz sistema je dat u prilogu). Značajno je da je SCADA sistem zatvorenog tipa i da se neće vršiti povezivanje ovog sistema sa drugim mrežama.

Godišnji plan rada za 2020. godinu

U okviru izgradnje novih cjevovoda na dionici između Budve i Tivta, kao i u okviru izgradnje cjevovoda za priključenje opštine Herceg Novi na RVS, će se izgraditi i optički kabl RVS. Trenutno se na ovoj dionici koristi GPRS veza i veza putem radio talasa koja je uspostavljena kao pilot projekat u saradnji sa Radio - difuznim centrom Crne Gore. Kako Radio - difuzni centar ima infrastrukturu kojom bi se mogla obezbijediti značajno bolja i sigurnija bežična veza između objekata RVS na ovom dijelu teritorije Crnogorskog primorja, a što je pilot projekat i pokazao, to će se u 2020. godini pokrenuti aktivnosti na zamjeni GPRS veze sa radio vezom. Na ovaj način bi se dosadašnja, nesigurna, GPRS veza značajno poboljšala, do izgradnje gore navedenih optičkog kabla,.

Saradnja Regionalnog vodovoda i Radio-difuznog centra je još jedan dokaz međuinstitucionalne saradnje, koja za rezultat ima višestruku sinergetski efekat u rješavanju poslovnih izazova koji su godinama prije toga bili prepreka u funkcionisanju regionalnog vodovodnog sistema.

10.6. Unapređenje informacione tehnologije RVS

Informaciona tehnologija (u daljem tekstu: IT) se definiše kao primjena računara, računarske mreže i druge hardverske infrastrukture za projektovanje, razvoj, primjenu, podršku i upravljanje računarskim informacionim sistemima, softverskim aplikacijama i hardverom. IT se koristi u svrhu kreiranja, obrade, čuvanja, sigurnosti i razmjene svih oblika elektronskih podataka. U poslovnim aplikacijama, opseg i strateški uticaji IT sistema su praktično nemjerljivi. Njihovim korišćenjem se povećava produktivnost i unapređuje poslovanje.

Aktivnosti na unapređenju postojeće IT infrastrukture Regionalnog vodovoda, koje su planirane za 2019. godinu su, usljed ranije pomenute, 268 dana duge, blokade transakcionih računa, započete tek u novembru. Takođe, obim aktivnosti je značajno reduciran usljed predmetne situacije. Najveći dio planiranih aktivnosti će se odložiti za 2020 godinu, a podrazumijeva dalju obnovu neophodne računarske i druge opreme, kao i osmišljavanje novih i unapređenje postojeći IT rješenja. Planirano je unapređenje i centralizacija sistema zaštite i video nadzora na vodoizvorištu Bolje Sestre (poglavlje 9.4.2), unapređenje SCADA sistema (poglavlje 9.5), uz poseban naglasak na bolje uvezivanje i zaposlenih kojima je radno mjesto na izmještenim objektima RVS. Planira se i dodatno unapređenje računovodstvenog informacionog sistema, ali i uvođenje programa za upravljanje dokumentacijom, uz poseban naglasak na elektronsko arhiviranje dokumentacije.

Takođe, predviđeno je unapređenje kontrole pristupa i evidencija obilaska vodoizvorišta od strane službenika zaštite Regionalnog vodovoda, kako je bliže navedeno u poglavlju 7. Ovaj sistem je potrebno dodatno unaprijediti, i omogućiti njegovu integraciju sa centralnim informacionim sistemom za zaštitu i video nadzor vodoizvorišta Bolje Sestre. Takođe, potrebno je obezbijediti kontrolu i evidenciju obilaska objekta od strane službenika zaštite. Ovo se može izvršiti instalacijom dodatnih uređaja za elektronsku evidenciju na lokacijama

Godišnji plan rada za 2020. godinu

u neposrednoj blizini zgrade pumpne stanice Bolje Sestre. Elektronskom evidencijom službenika zaštite prilikom obilazaka objekta će se dobiti adekvatna informaciju o pravilnom i ažurnom obezbjeđivanju kompletnog RVS koji se proteže u 7 opština, na dužini od oko 120 km. Kao što je već pomenuto, nakon unapređenja postojećih sistema zaštite, kontrole, video nadzora i sl., predviđena je nabavka softvera koji će omogućiti centralizovani pristup svakom od sistema zaštite. Na taj način se omogućava veći stepen kontrole, pravovremeno i brzo obavješćavanje, lako utvrđivanje uzroka nekog događaja zbog uvezanosti svih sistema, a u konačnom se i olakšava rad na upravljanju samim sistemom zaštite od strane zaduženih službenika. Pristup sistemu će imati službenici u kontrolnoj sobi zaštite u zgradi pumpne stanice, kao i ovlašćene osobe putem obezbijeđenog sigurnog udaljenog pristupa putem virtuelne privatne mreže (VPN) ili korišćenjem optičke infrastrukture RVS-a o kojoj će biti više riječi u narednom poglavlju.

Kako se i vidi iz navedenog, unapređenje postojeće IT Regionalnog vodovoda je kompleksan posao, koji obuhvata više pojedinačnih aktivnosti. U tom smislu se radi o kontinualnom poslu, pa se implementacija mora planirati tokom cijele 2019. godine.

10.7. Valorizacija zemljišta na Karuču

Prvobitnom projektnom dokumentacijom regionalnog vodovodnog sistema, urađenom 80-tih godina prošlog vijeka, planirano vodosnabdijevanje područja Crnogorskog primorja iz izvorišta Karuč. Ovo JP je za potrebe izgradnje pumpne stanice i postrojenja za preradu vode, izvršilo kupovinu zemljišta na obližnjoj lokaciji, ukupne površine 90.815 m². Međutim, kako je uporedna tehno-ekonomska analiza izvorišta Karuč i Bolje Sestre, izrađena septembra 2006. godine, nepobitno pokazala da je izvorište Bolje Sestre kvalitetnije rješenje za vodosnabdijevanje Crnogorskog primorja, jasno je da se pomenuto zemljište neće iskoristiti za prvobitno predviđene svrhe.

U narednom periodu će se vršiti detaljnija razrada idejnih rješenja za što je neophodno prethodno uraditi detaljnu geodetsku podlogu, što će bilo planirano Planom rada za 2019. godinu, ali se moralo odložiti usljed ranije pomenute blokade transakcionih računa po osnovu presude Apelacionog suda u sporu sa firmom Strabag AG.

11. POTENCIJALNI IZAZOVI U 2020. GODINI

Regionalni vodovod je u prethodnim godinama bio suočen sa nizom izazova koji su u većoj ili manjoj mjeri opterećivale poslovanje i razvojne aktivnosti preduzeća. Najznačajniji izazov je svakako bio sudski proces sa firmom Strabag, koji je privremeno okončan pravosnažnom presudom Apelacionog suda Crne Gore, kojom je priznata presuda neugovorenog Arbitražnog vijeća Arbitražnog suda pri Međunarodnoj trgovinskoj komori u Parizu (MTK). Iako je Priovredni sud u 4 navrata donosio odluke u korist Regionalnog vodovoda, Apelacioni sud je predmetne presude poništavao i na kraju preinačio u korist firme Strabag, čime je Regionalni vodovod obavezan da na osnovu presude neugovorene i nenadležnog Arbitražnog vijeća MTK isplati iznos od 11.978.564,30 EUR firmi Strabag. Predmetni iznos je naplaćen putem prinudne naplate, nakon što se Regionalni vodovod zadužio za iznos od 10.000.000 EUR. Ovaj izazov je, bez ikakve sumnje, okarakterisan kao najveći u istoriji preduzeća, od osnivanja 1975. godine, a prevaziđen je u saradnji sa resornim Ministarstvom održivog razvoja i Vladom Crne Gore, koja je odobrila izdavanje državnih garancija za potrebe kreditnog zaduženja. Neophodno je napomenuti da se, bez obzira na činjenicu da dosuđeni iznos prevazilazi 18 mjesečne prihode preduzeća, cijena isporuke vode iz regionalnog vodovodnog sistema nije promijenila, čime je izbjegnuto domino efekat na poskupljenje cijene vode za domaćinstva i privredu na Crnogorskom primorju. Predmetna presuda nije imala „samo“ finansijske implikacije, već je dovela i do izuzetno duge blokade transakcionih računa preduzeća, čak 268 dana. U ovom periodu su sve aktivnosti, osim osnovnih na upravljanju sistemom, obustavljene usljed nemogućnosti izmirenja potraživanja po istim.

Međutim, usljed izuzetno odgovornog i požrtvovanog odnosa zaposlenih u Regionalnom vodovodu, koji su svjesni značaja i uticaja regionalnog vodovodnog sistema po širi društveni ambijent, je održana minimalna pogonska spremnost sistema, čime je u periodu blokade računa izbjegnuto prekid i obustava rada sistema. U ovom su značajnu ulogu imali i poslovni partneri Regionalnog vodovoda, koji su sa izuzetnim razumijevanjem pristupili novom poslovnom momentu i ponudi pomoć za prevazilaženje nastale situacije kroz sprovođenje ugovorenih aktivnosti bez pritiska i uslovljavanja po pitanju izmirenja istih.

Nakon ukidanja blokade transakcionih računa je sproveden izuzetno kompleksan i obiman posao vraćanja sistema u pređašnje stanje, odnosno vraćanja pogonske spremnosti sistema na adekvatan nivo za bezbjedan i pouzdan rad u toku ljetnje 2019. godine. I ovom prilikom je zabilježeno izuzetno požrtvovanje zaposlenih u preduzeću, ali i podrška poslovnih partnera. Potvrda kvalitata sprovedenih aktivnosti u vanrednih 365 dana, koji su protekli u blokadi računa i užurbanim radovima kako bi se nadoknadilo propušteno, je evidentne kroz činjenicu da u proteklom periodu nije bila nijedna obustava isporuke vode opštinama Crnogorskog primorje, niti ograničenje u isporuci po bilo kom osnovu.

Godišnji plan rada za 2020. godinu

Regionalni vodovod je pred nadležnim sudskim organima Crne Gore pokrenuo postupak za poništenje presude Apelacionog suda, kroz reviziju iste, i u narednom periodu se očekuju odluke nadležnih institucija po ovom pitanju.

Shodno prethodnoj praksi, Regionalni vodovod će nastaviti da se odgovorno odnosi prema izazovima u poslovanju, koji su skoro isključivo posljedica perioda nakon izgradnje regionalnog vodovodnog sistema, ali koji se moraju riješiti na kvalitetan i nadasve održiv način. U 2020. godini se očekuju sledeći značajniji izazovi u poslovanju:

11.1 Rješavanje višegodišnjeg potraživanja po osnovu preraspodjele kreditnih sredstava iz Abu Dhabi Fonda za razvoj

Shodno zaključcima sastanka koji je održan 19.06.2019. godine sa ministrom finansija Darkom Radunovićem i državnim sekretarima pri ministarstvu finansija, a imajući u vidu višegodišnje odlaganje rješavanja pitanja otplate dijela kredita preuzetog od Abu Dhabi Fonda za razvoj koji je, shodno zahtjevu Senata Prijestonice i zaključku Vlade Crne Gore, utrošen za potrebe rješavanja pitanja vodosnabdijevanja Prijestonice Cetinje, Regionalni vodovod je predložio moguće opcije za rješavanje predmetne situacije na zakonit i za sve strane povoljan način.

U cilju cjelovitog sagledavanja kompleksnosti ovog pitanja i našeg istrajavanja na potrebi za regulacijom međusobnih odnosa i obostranih obaveza, u daljem tekstu je dat kratak istorijat najznačajnijih činjenica::

- Dana 17.11.2010. godine održan je prvi sastanak Koordinacionog odbora za implementaciju Akcionog plana za rješavanje pitanja vodosnabdijevanja Cetinja, čiji Zapisnik je zaveden kod Ministarstva ekonomije pod brojem 01-2849;
- Dana 17.02.2011. godine potpisan je Sporazum između JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ i JP „Vodovod i kanalizacija“ Cetinje po pitanju regulisanja obaveza za implementaciju mjera za unaprjeđenje vodovodnog sistema Prijestonice Cetinje, zaveden kod ovog JP pod br. 168/1 od, odnosno kod ViK Cetinje, pod brojem 333;
- Dana 28.07.2011. godine Vlada Crne Gore je Zaključkom br. 03-7120 zadužila Ministarstvo finansija da, u komunikaciji sa Abu Dhabi fondom, preusmjeri sredstva od 500.000 Eura, a Regionalni vodovod da sprovede mjere za implementaciju mjera za unaprjeđenje vodovodnog sistema Prijestonice Cetinje u djelo;
- Dana 05.05.2012. godine dostavljeno je pismo Ministarstvu finansija br. 645/1 kojim se, na osnovu dogovora sa Predsjednikom Vladine Komisije za implementaciju Akcionog plana za Cetinje, traži da Vlada Crne Gore preuzme otplatu potraživanog iznosa;
- Dana 19.03.2014. godine dostavljeno je pismo Ministarstvu finansija br. 01-14/2104, kojim se isto obavještava da Regionalni vodovod ne može investiciju drugog pravnog lica držati u aktivi, i kojim se traži pravno regulisanje ovog pitanja. Isto pismo je upućeno i Ministarstvu održivog razvoja i turizma 30.04.2014. godine.

Godišnji plan rada za 2020. godinu

Kako Ministarstvo finansija nije odgovorilo na dopis od 19.03.2014., zahtjev je ponovljen 03.07.2014. godine;

- Dana 31.07.2014. godine održan je sastanak na temu otplate 500.000 EUR i restrukturiranja kreditnog zaduženja kod Abu Dhabi Fonda za razvoj (učesnici predstavnici Ministarstva održivog razvoja i turizma, Ministarstva finansija, Prijestonice, ViK Cetinje, Regionalnog vodovoda);
- Dana 15.08.2014. godine sa održan je sastanak na temu otplate 500.000 EUR i restrukturiranja kreditnog zaduženja kod Abu Dhabi Fonda za razvoj sa predstavnicima Ministarstva održivog razvoja i turizma;
- Dana 26.12.2014. godine, nakon višemjesečne prepiske, je potpisan Protokol između Regionalnog vodovoda i Prijestonice Cetinje, kojim se konstatuju sprovedene aktivnosti i kojim se nabavljena oprema uvodi kao osnovna sredstva ViK Cetinje. Takođe, Ministarstvo održivog razvoja i turizma i Ministarstvo finansija se obavještavaju o potpisivanju istog, uz traženje sastanka na kojem bi se zajednički pokušalo naći rješenje pitanja otplate dijela kredita od 500.000 Eura;
- Dana 24.04.2015. godine poslat je dostavljen dopis Gradonačelniku Prijestonice Cetinje br. 01-15/5700, kojim se u skladu sa Protokolom traži sastanak, na kojem bi se diskutovalo o načinu otplate kredita. Kako odgovor nije dostavljen, isti je ponovljen 09.06.2015. god (broj 01-15/6141), kao i 03.11.2015. godine (broj 01-15/7599);
- Dana 03.11.2015. godine upućen je Dopis VIK-u Cetinje br. 01-15/7609, kojim se traži održavanje sastanka na kojem bi se sagledalo pitanje otplate kredita. U odgovoru na predmetni dopis VIK Cetinje je iznijelo stav da je primilo investiciju, ali da nije u obavezi da istu otplaćuje, te da se treba obratiti Vladi Crne Gore i Ministarstvu održivog razvoja i turizma;
- Dana 12.02.2016. godine Ministarstvu održivog razvoja i turizma je dostavljena Informacija o poslovanju Regionalnog vodovoda sa predlogom mjera za prevazilaženje problema;
- Dana 01.04.2016.godine poslata je Urgencija za održavanjem sastanka radi rješavanja pitanja pravnog i finansijskog regulisanja otplate 500.000EUR kreditnih sredstava koja su utrošena za realizaciju hitnih mjera za rješavanje vodosnabdijevanja Prijestonice Cetinje. Dokument je zaveden pod brojem 01-16/9190;
- Dana 07.04.2016.godine upućen je Dopis br. 01-16/9268 Ministru finansija g. Radoju Žugiću i Ministru održivog razvoja i turizma g. Branimiru Gvozdenoviću sa inicijativom za održavanjem sastanka u cilju hitnog rješavanja pitanja ulaganja dijela sredstava u osnovna sredstva ViK-a Cetinja iz kredita Abu Dhabi Fonda za razvoj. Takođe, 01.09.2016.godine gradonačelniku Prijestonice Cetinje g. Bogdanoviću upućen je dopis br. 01-16/10837 sa urgencijom za hitnim održavanjem sastanka;
- Dana 10.02.2017.godine upućena je Informacija (dopis br. 01-17/12686) Ministru održivog razvoja g. Raduloviću i Ministru finansija g. Radunoviću, po pitanju inicijative za prijevremenu otplatu kredita, sa posebnim osvrtom na problem vraćanja dijela kredita koji je Regionalni vodovod implementirao za rješavanje problema vodosnabdijevanja u Prijestonici Cetinje;
- Dana 09.05.2017. godine primljen je Dopis Ministra finansija g. Radunovića (zaveden u Ministarstvu finansija pod brojem 06-2317 od 05.05.2017. godine,

Godišnji plan rada za 2020. godinu

odnosno kod ovog JP pod brojem 02-17/13825), povodom uspješnog završetka refinansiranja cjelokupnog iznosa kredita obezbijedenog od strane Abu Dhabi Fonda za razvoj novim kreditom preuzetim od Erste banke. Istim pismom, Ministar je izrazio spremnost da učestvuje na sastanku kojem bi prisustvovali predstavnici Prijestonice i Regionalnog vodovoda u cilju definisanja modela otplate i načina regulisanja obaveza.

- Dana 12.05.2017. godine primljen je dopis br. 02-17/13875 od strane Prijestonice Cetinje u kojem je istaknuto da su realizovane aktivnosti iz kreditnih sredstava Abu Dhabi Fonda za razvoj bile opredjeljene kao podrška Vlade Crne Gore vodosnabdijevanju Cetinja, kao i da Prijestonica nema mogućnosti da predmetne obaveze izmiri;
- Dana 21.07.2017. godine primljen je dopis Ministra finansija g. Radunovića (zaveden u Ministarstvu finansija pod brojem 06-01-11171/2 od 18. jula 2017, odnosno kod ovog JP pod brojem 02-17/14630) kojim je, između ostalog, istaknuto da je upućen dopis Prijestonici Cetinje sa molbom da regulišu obaveze po pitanju sredstava opredjeljenih iz kreditnog aranžmana s Abu Dhabi Fondom za razvoj;
- Dana 02.08.2017. godine je Prijestonici Cetinje upućen dopis sa prijedlogom za održavanje sastanka, zaveden pod brojem 01-17/14795;
- Dana 07.06.2018. godine održan je sastanak na Cetinju u prisustvu predstavnika Prijestonice Cetinje, gradonačelnika g. Kaščelana, predstavnika Regionalnog vodovoda, predstavnika Ministarstva finansija i Ministarstva održivog razvoja i turizma, na kojem su razmijenjene informacije i stavovi po pitanju formalno-pravnog rješavanja statusa kreditnih finansijskih sredstava koja su uložena za potrebe hitnih mjera rješavanja vodosnabdijevanja Cetinja. Dana 19.07.2018. godine upućen je dopis Ministru finansija g. Radunoviću i Ministru održivog razvoja i turizma g. Raduloviću (br. 18-2582/1) sa informacijom sa održanog sastanka i donijetim zaključcima.
- Dana 19.06.2019. godine održan je sastanak sa predstavnicima Ministarstva finansija i Regionalnog vodovoda o budućim razvojnim projektima i važnim otvorenim pitanjima. Dogovoreno je da Regionalni vodovod pripremi potrebne informacije za Ministarstvu održivog razvoja i turizma, koje će dalje biti proslijeđene Vladi Crne Gore u cilju donošenja konačne odluke po ovom pitanju.
- Dana 16.09.2019. godine, na osnovu zaključaka gore navedenog sastanka, dostavljena informacija sa više predloga modela za rješavanje predmetnog pitanja.

Dakle, Vlada Crne Gore je Zaključcima br. 03-7120 od 28.07.2011. godine naložila Ministarstvu finansija da „u komunikaciji sa Razvojnim Fondom Abu Dhabi, razmotri mogućnost i definiše način na koji će se dio kredita, u iznosu od 500.000,00EUR, preusmjeriti za potrebe rješavanja prioriternih pitanja vodosnabdijevanja Prijestonice Cetinje“. Nakon dobijene saglasnosti Fonda za razvoj Abu Dhabi, navedeni iznos je u cjelosti utrošen shodno predmetnom Programu mjera za rješavanje pitanja vodosnabdijevanja Prijestonice.

Ipak, i pored činjenice da je ovaj projekat uspješno i svrsishodno okončan, tokom njegove implementacije nijesu riješena pitanja dužničko-povjerilačkih odnosa, vezano za sredstva zajma Razvojnog fonda Abu Dhabi iz kojih je finansiran ovaj investicioni zahvat. Dakle, zbog

Godišnji plan rada za 2020. godinu

neustanovljavanja odgovarajućeg pravnog aranžmana tj. Ugovora o implementaciji projekta i međusobnim pravima i obavezama po osnovu finansiranja istog, koji je trebao biti zaključen između Vlade Crne Gore, JP „Regionalni vodovod Crnogorsko Primorje“ i Prijestonica Cetinje, odnosno „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. Cetinje, sada Regionalni vodovod otplaćuje taj dio zajma i vodi to ulaganje u svojim poslovnim knjigama kao potraživanje od „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. Cetinje.

Državna revizorska institucija, kao i eksterni revizori „Ernst&Young“ i „Deloitte“ opravdano ulažu jasne prigovore na ovakvo stanje, koje je pravno, ekonomski i knjigovodstveno apsolutno neodrživo, uz jasno kršenje crnogorskih i međunarodnih računovodstvenih standarda od strane Regionalnog vodovoda (jer se servisiraju kreditne obaveze za dio sredstava uloženi u osnovna sredstva drugog pravnog lica). Ovakav stav saopštio i GIZ (njemačka Korporacija za međunarodnu saradnju), koji je u saradnji sa Ministarstvom finansija uradio „Studiju slučaja o organizaciji Regionalnog vodovoda Crnogorsko primorje“ koja tretira kontrolu državne pomoći.

11.2 Rješavanje pitanja ustupljene infrastrukture regionalnog vodovodnog sistema drugim državnim i opštinskim subjektima

Izgradnja RVS, kao kompleksnog sistema koji se prostire na teritoriji 7 opština, je vršena u više navrata u periodu od 1985. do 2012. godine. U ovom periodu je izgrađena značajna vodovodna, elektro-energetska i hidro-građevinska infrastruktura. Značajan dio infrastrukture koja je izgrađena u periodu 1986-1993. godine je, obzirom na činjenicu da RVS u toj fazi nije bio izgrađen do nivoa koji bi formirao jednu funkcionalnu cjelinu, ustupljen drugim subjektima na korišćenje. Iako je 2010. godine pušten u rad dio I faze RVS, dio navedene infrastrukture se još uvijek koristi od strane tih subjekata. Imajući u vidu navedeno, Regionalni vodovod je odlučilo da pokrene aktivnosti na formalizovanju korišćenja predmetne infrastrukture i u tom smislu formiralo radne grupe čiji je zadatak da prikupi i ocijeni dokumentacionu osnovu po pitanju imovinsko-pravnih odnosa i obaveza koje proističu iz ugovornih obaveza sa korisnicima infrastrukture. Slijedi pregled statusa korišćenja infrastrukture Regionalnog vodovoda:

11.2.1. Vodovodna infrastruktura

Kao što je već navedeno, dio vodovodne infrastrukture koji je izgrađen tokom 80-tih i 90-tih godina je 1993. i 1994. godine ustupljen lokalnim vodovodnim preduzećima. Infrastruktura je ustupljena bez nadoknade, ali uz obavezu održavanja. Jedan dio ove infrastrukture je, u periodu 2008-2010. godine, rehabilitovan i uz novoizgrađenu infrastrukturu čini funkcionalnu cjelinu koja se trenutno koristi za snabdijevanje opština Kotor i Tivat. Međutim, dio infrastrukture, posebno u opštinama Herceg Novi i Kotor, nije u

Godišnji plan rada za 2020. godinu

ovoj fazi priključen na sistem za isporuku vode lokalnim vodovodnim preduzećima, već se i dalje koristi od strane tih preduzeća za distribuciju vode krajnjim potrošačima.

Na teritoriji opštine Kotor se, prema evidenciji ovog JP, u okviru lokalnog vodovodnog sistema

koristi sljedeća infrastruktura RVS:

1. Čelični cjevovoda DN400 na dionici od odvojka „Kotor“ do ulaza u tunel „Vrmac“, u dužini od oko 1.670 m;
2. Podvodni cjevovod DN261/202 na dionici moreuza Verige, u dužini od oko 400 m.

U prethodnom periodu su završene aktivnosti Radne grupe koja je imala za cilj utvrđivanje dokumentacione osnove za konačno razrješenje formalno pravnog statusa infrastrukture, u smislu uklanjanja eventualnih nedoumica po pitanju imovinskih prava. Radna grupa je završila rad nakon dobijanja dopisa od strane Opštine Kotor i ViK Kotor da ne posjeduju dokumentaciju koja bi ukazivala da se predmetna infrastruktura nalazi u njihovom posjedu.

Na teritoriji opštine Herceg Novi se, prema evidenciji Regionalnog vodovoda, u okviru lokalnog vodovodnog sistema koristi sledeća infrastruktura RVS:

1. Čelični cjevovod DN 600 na dionici Sveta Neđelja – rezervoar “Zelenika”, u dužini oko 9.600 m;
2. Rezervoar “Zelenika”, zapremine 2.000 m³;
3. Čelični cjevovod DN 250 od odvojka za Kumbor do ulaza u more na lokaciji bivše kasarne „Kumbor“, u dužini od oko 660 m;
4. Podvodni cjevovod DN261/202 na dionici od ulaza u more na lokaciji bivše kasarne „Kumbor“ do poluostrva Luštica, u dužini od oko 980 m;
5. Čelični cjevovod DN400 od pumpne stanice “Opačica” do rezervoara “Zelenika”, u dužini od oko 1.950 m.

U okviru rada Radne grupe su dostavljeni dokazi da se predmetna infrastruktura nalazi u vlasništvu Regionalnog vodovoda, pa se očekuje da će se u narednom period aktivnosti na utvrđivanju formalno pravnog statusa predmetne infrastrukture završiti.

Na teritoriji opštine Cetinje se, prema evidenciji Regionalnog vodovoda, u okviru lokalnog vodovodnog sistema koristi sledeća infrastruktura RVS:

1. Rezervoar „Jelenak“, zapremine oko 500 m³;

Za predmetnu infrastrukturu je nesporan formalno pravni status u smislu vlasništva, pa samim tim nije bilo potrebe za formiranjem radne grupe.

Godišnji plan rada za 2020. godinu

Međutim, aktivnosti na konačnom formalnom uređenju odnosa su skoro u potpunosti obustavljene nakon blokade transakcionih računa u julu 2019. godine, usljed presude Apelacionog suda Crne Gore. Aktivnosti Regionalnog vodovoda su u potpunosti bile usmjerene u konsolidovanje funkcionisanje preduzeća, uz posebne napore da se predmetna situacija ne reflektuje na kvalitet vodosnabdijevanja Crnogorskog primorja, posebno u ljetnjem periodu, te su tom smislu sve neesencijalne aktivnosti odložene.

11.2.2. Elektro – energetska infrastruktura

Regionalni vodovod je u 2015. godini pokrenulo pregovore sa Elektroprivredom Crne Gore (EPCG) po pitanju sklapanja ugovora o uređenju međusobnih odnosa, kojim bi se formalizovalo korišćenje elektro infrastrukture Regionalnog vodovoda od strane EPCG. Međutim, obzirom na postupak transformacije EPCG, odnosno na postupak izdvajanja posebnih cjelina preduzeća, koje u nadležnost dobijaju zasebne funkcionalne cjeline, početak pregovora je u više navrata odlagan. Nakon izdvajanja zasebne cjeline za poslove distribucije električne energije – Funkcionalna cjelina Distribucija (CEDIS), započeti su razgovori o konačnom rješavanju otvorenih pitanja, kojom prilikom je formirana Radna grupa.

Početkom septembra 2017. je održan inicijalni sastanak na kojem je dogovoren sastav zajedničke radne grupe, kao i teme kojim će se radna grupa baviti. Predstavnicima CEDIS-a je dostavljena dokumentacija koja ukazuje na činjenicu da ovo JP investiralo u značajnu elektro infrastrukturu. U okviru radne grupe Regionalni vodovod je zauzeo stav da je u interesu oba subjekta, da CEDIS izvrši otkup kompletne elektro infrastrukture, jer će uključenjem iste u elektro mrežu dodatno poboljšati održivost sistem distribucije. Međutim, predstavnici CEDIS do kraja prvog kvartala nijesu formirali konačan stav po ovom pitanju.

Kako je i gore navedeno, aktivnosti na konačnom formalnom uređenju odnosa su značajno uslorene nakon Presude Apelacionog suda od 28.03.2018. godine i blokade transakcionih računa u julu 2019. godine. Aktivnosti Regionalnog vodovoda su u potpunosti bile usmjerene u konsolidovanje funkcionisanje preduzeća, uz posebne napore da se predmetna situacija ne reflektuje na kvalitet vodosnabdijevanja Crnogorskog primorja, posebno u ljetnjem periodu, te su tom smislu sve neesencijalne aktivnosti odložene. U toku 2019. godine je ponovno sprovedena analiza dokumentacione osnove, pri čemu su predstavnici CEDIS-a izrazili uvjerenje da bi infrastruktura Regionalnog vodovoda u značajnoj mogla priključiti na distributivni sistem. U tom smislu je nadležnoj Regulatornoj agenciji za energetiku Crne Gore podnesen zahtjev za prihvatanje otkupa predmetne infrastrukture. Nakon eventualnog odobrenja će se sprovesti postupak formalnog usaglašavanja dokumentacije za potrebe otkupa, a koja će se najviše odnositi na uređenje listova nepokretnosti, službenosti prolaza i sl. Predmetne aktivnosti će se sprovoditi u toku 2020. godine.

11.2.3 Hidrograđevinska infrastruktura

Hidrotehnički tunel „Sozina“ predstavlja jedan od značajnijih objekata koji se nalaze u sastavu RVS. Izgradnja hidrotehničkog tunela je izvođena u 2 faze. U prvoj fazi, koja je realizovana 90 -tih godina, su izvršeni građevinski radovi na izgradnji tunela, dok su u drugoj fazi, period 2008– 2010. godine, izvršeni građevinski radovi na rekonstrukciji tunela i ugradnja cjevovoda RVS. Drugu fazu izgradnje je finansijski pomoglo i preduzeće „MONTEPUT“ d.o.o., koje upravlja saobraćajnim tunelom „Sozina“ i koje je za tu potrebu izdvojilo sredstva od 500.000 Eura. Osnovna vrijednost građevinskog objekta tunela, zajedno sa elektro-rasvjetom, u popisnim listama ovog preduzeća iznosi 6,140,360.97 Eura. Hidrotehnički tunel „Sozina“ zauzima veoma važnu ulogu u sklopu saobraćajnog tunela „Sozina“, kao evakuacioni tunel u slučaju akcidentne situacije, pa se može konstatovati da funkcionisanje saobraćajnog tunela, bez hidrotehničkog tunela, ne bi bilo moguće.

Imajući u vidu činjenicu da se već skoro 10 godina hidrotehnički tunel koristi od strane oba preduzeća, Regionalni vodovod je u prethodnom periodu iniciralo razgovore sa preduzećem „Montepuť“ d.o.o. po pitanju uređenja međusobnih odnosa na način da se sklopi ugovorni odnos kojim bi se jasno definisale odgovornosti i obaveze obje strane. Na osnovu predmetnog ugovora o saradnji će se utvrditi jasne procedure kojima će se definisati pitanja bezbjednosti objekta i tekuće i investiciono održavanja objekta. Takođe, urediće se i finansijske obaveze obje strane, na način da se u prvom redu obezbijedi dugoročno održiv model eksploatacije tunela kao infrastrukture koja je omogućila funkcionisanje dva najveća infrastrukturna projekta realizovana u periodu nakon obnove samostalnosti Crne Gore. U tom smislu su 2017. godine intenzivirani razgovori sa firmom „Montepuť“ d.o.o., u okviru rada zajedničke radne grupe koja je imala zadatak da konstatuje trenutno stanje i sagleda raspoloživu dokumentaciju na osnovu koje bi bio predložen model saradnje koji bi bio u najboljem interesu obje strane. Međutim, kako je došlo do personalnih promjena rukovodstva firme „Montepuť“ d.o.o, to su dalje aktivnosti napredovale usporenim tempom. Regionalni vodovod je krajem 2017. godine angažovalo nezavisnog eksperta koji bi pripremio platformu na osnovu koje bi se započelo sa pregovorima. Nakon dobijanja saglasnosti Upravnog odbora na predmetnu platformu, je planirano obnavljanje razgovora po pitanju regulisanja međusobnih odnosa.

Međutim, kako je prethodno navedeno, aktivnosti na konačnom formalnom uređenju odnosa su skoro u potpunosti obustavljene nakon Presude Apelacionog suda od 28.03.2018. godine, a u 2019. godini do dana predaje ovog dokumenta nisu konkretizovane usljed blokade transakcionih računa. Aktivnosti Regionalnog vodovoda su u potpunosti bile usmjerene u konsolidovanje funkcionisanje preduzeća, uz posebne napore da se predmetna situacija ne reflektuje na kvalitet vodosnabdijevanja Crnogorskog primorja, posebno u ljetnjem periodu, te su tom smislu sve neesencijalne aktivnosti odložene. U tom smislu očekuje se konačno rješenje predmetnog pitanja najkasnije do kraja prvog kvartala 2020. godine.

11.3. Aktivnosti u zonama sanitarne zaštite izvorišta „Bolje Sestre“

Nelegalna eksploatacija šljunka, odnosno nekontrolisano skidanje šljunčanih slojeva koji predstavljaju zaštitu karstnog izvorišta Bolje Sestre, koja se odvija od početka regionalnog vodosnabdijevanja 2010.g., smanjuje zaštitni pojas aluviona oko izvorišta Bolje Sestre i izvorište čini podložno prodoru eventualnog zagađenja čime može biti ugrožen visoki kvalitet vode sa izvorišta koja se isporučuje korisnicima na Crnogorskom primorju, a može uticati i na kvantitet odnosno izdašnost izvorišta. Stoga je veoma važno spriječiti nekontrolisanu eksploataciju šljunka i pijeska u zonama sanitarne zaštite izvorišta.

Naime, u Regionalnom vodovodu posebna pažnja je posvećena očuvanju kvaliteta i kvantiteta vode koja se zahvata sa izvorišta „Bolje sestre“. U vezi sa tim vrše se konstantne provjere kvaliteta i kvantiteta vode sa izvorišta ali i pojačani nadzor zona sanitarne zaštite u cilju evidentiranja svih nedozvoljenih radnji, a sa krajnjim ciljem zaštite resursa kojim raspolažemo i koji je od nemjerljivog značaja za normalno funkcionisanje života na Crnogorskom primorju.

Kada je riječ o brizi o zonama sanitarne zaštite od puštanja u rad regionalnog vodovodnog sistema za Crnogorsko primorje 2010. godine Regionalni vodovod se konstantno obraćao Institucijama koje su shodno zakonskim obavezama i institucionalnim procedurama zadužene za praćenje i kontrolu obezbjeđivanja održivosti postojećeg visokog kvaliteta i očuvanju kvantiteta vode izvorišta Bolje Sestre, sprovodeći mjere utvrđenih zona sanitarne zaštite izvorišta sa posebnim osvrtom na ograničenja koja se odnose na zabranu eksploatacije šljunka i pijeska. Regionalni vodovod kao institucija koja sistemski upravlja vodoizvorištem i koja se stara za njegovo očuvanje u svim sferama i aspektima, je svjesna situacije sa problemom eksploatacije pijeska i šljunka, u dosadašnjem periodu uputila preko 120 dopisa (od 11.05.2010.–23.10.2018.), institucijama koje su shodno zakonskoj obavezi i institucionalnim procedurama zadužene za praćenje i kontrolu ove problematike (Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Upravi za vode, Upravi za inspeksijske poslove, Ministarstvu održivog razvoja i turizma, Komunalnoj policiji, Nacionalnom parku "Skadarsko jezero", MUP-u, itd.). Pored nelegalne eksploatacije riječnih nanosa, od 2015. godine vrši se i regulacija vodotoka po Glavnom projektu regulacije rijeke Morače na dionici od ušća rijeke Sitnice u Botunu do Ponara, ali su značajniji efekti predmetne regulacije izostali, kako se to navodi u izvještajima nadzornih organa.

U Rješenju o zonama sanitarne zaštite za izvorište Bolje Sestre i ograničenjima u zonama sanitarne zaštite, broj:060-327/08-02014-249 od 12.12.2008.g. izdatom od Uprave za vode, između ostalog je navedeno da je u užoj zoni sanitarne zaštite zabranjeno vađenje pijeska i šljunka iz aluviona Morače i iz glaciofluvijalnih sedimenata Grbavaca, na potezu od Lekića do Vukovačkog mosta, osim za potrebe regulacije riječnog toka.

Regionalni vodovod vrši nadzor i obezbjeđenje neposredne zone sanitarne zaštite izvorišta, nadzor uže zone sanitarne zaštite izvorišta i u skladu sa svojim obavezama i odgovornostima sprovodi aktivnosti na zaštiti izvorišta Bolje Sestre od početka svoga

Godišnji plan rada za 2020. godinu

funkcionisanja sa posebnim naglaskom na tu bitnu problematiku od 2013.godine. Takođe, sprovodi se i niz preventivnih aktivnosti, od redovnog čišćenja vodozahvata, do instaliranja automatskih stanica za praćenje pojedinih parametara koji daju indicije o kvalitetu vode.

Za potrebe ocjene stanja izdašnosti izvorišta Bolje Sestre urađena je i Analiza postojećeg stanja izdašnosti vodoizvorišta Bolje Sestre, a na osnovu dostavljenih informacija iz obimne baze podataka sa kojom raspolaže Regionalni vodovod, na osnovu redovnih mjerenja izdašnosti izvorišta Bolje Sestre, potencijalni rizici i mjere za prevazilaženje, od strane Goluba Ćulafića, msc. geografije, iz Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore, septembra 2018.g. u kojoj je konstatovan trend pada izdašnosti izvorišta, sa naglaskom da je pad izdašnosti, posebno izražen u 2017 i 2018. godini. Navedeni trend je nastavljen i u toku 2019. godine, pa je registriovan i najniže mjerenje izdašnosti izvorišta od puštanja u rad sistema 2010. godine.

U Analizi postojećeg stanja izdašnosti vodoizvorišta Bolje Sestre, potencijalni rizici i mjere za prevazilaženje, date su preporuke za dalje aktivnosti na i oko izvorišta „Bolje Sestre“:

- ❖ Sprovesti detaljna hidrometrijska mjerenja izdašnosti vodoizvorišta (da bi se na adekvatan način moglo sagledati godišnje kolebanje izdašnosti vodoizvorišta, i na osnovu toga donijeti zaključci o trendu i intenzitetu smanjivanja izdašnosti vodoizvorišta, neophodno je pristupiti kontinuiranim mjerenjima na mjesečnom nivou, minimum jednu hidrološku godinu, cc-a 14 mjeseci). Tek nakon ovakvih detaljnih mjerenja i upoređivanja sa ostalim klimatološkim elementima se mogu donijeti pravi zaključci o stanju i mogućim i potencijalnim negativnim uticajima (prirodnim i antropogenim) na vodoizvorište.
*Regionalni vodovod je već pristupio datoj preporuci i počeo vršiti detaljna hidrometrijska mjerenja unazad dva mjeseca
- ❖ Da bi se spriječili negativni uticaji na vodoizvorište i obezbijedilo adekvatno sistemsko upravljanje ovim važnim resursom, trebalo bi se pristupiti izradi plana šire zone sanitarne zaštite i u tom cilju sprovesti detaljna i kompleksna hidrogeološka istraživanja. Da bi se na adekvatan način pratilo kretanje podzemnih voda, posebno u aluvionu Ćemovskog polja, potrebno bi bilo oformiti mrežu osmatranja i praćenja nivoa i kvaliteta podzemnih voda (pijezometara) u cilju potpunijeg definisanja i praćenja slivnog područja kao i pravaca cirkulacije podzemnih voda. Znajući kompleksnost i specifičnost ovog prostora šira zona sanitarne zaštite bi trebala da obuhvati terene slivova Morače, Zete i Cijevne sa njihovim pritokama, kao i terene u zaleđu prostora Malog Blata. Na ovaj način bi se uspostavio sistem monitoringa svih potencijalnih zagađivača i elemenata koji bi mogli da ugroze vodoizvorište.

Regionalni vodovod je kroz IPA projekat interregionalne saradnje pokrenuo aktivnosti za kandidovanje izrade Projekta šire zone sanitarne zaštite (III zona zaštite), kao i za aktivnosti praćenja trendova i kvaliteta podzemnih voda u užoj zoni sanitarne zaštite. Sa predmetnim aktivnostima će se započeti u 2020. godini, a radi se o projektu sa očekivanim periodom trajanja od 24 mjeseca.

Godišnji plan rada za 2020. godinu

- ❖ Posebno se treba obratiti pažnja na institucijsku zabranu eksploatacije pijeska i šljunka iz pomenute zone, kao i dati smjernice za uređivanje postojećih eksploatacionih majdana, kako bi se spriječilo vještačko mijenjanje pravca toka Morače, u ovom dijelu, kao i eventualno otvaranje novih ponorskih zona u krečnjacima.
Regionalni vodovod je i u 2019. godini imao niz sastanaka sa nadležnom Upravom za vode i Ministarstvom poljoprivrede i ruralnog razvoja, a u 2020. godini će se nastaviti sa bliskom saradnjom po ovom pitanju.
- ❖ Radi sprovođenja detaljnih mjerenja i analiza svih fizičko-geografskih parametara vodoizvorišta i njegove šire zone, važno bi bilo u saradnji sa nadležnom institucijom zaduženom za vodoprivrednu problematiku, donijeti rok (zaključno sa junom mjesecom) nakon čega bi se obustavili svi zahvati u prostoru u užoj zoni sanitarne zaštite, koji mogu da poremete prirodno stanje i da dovedu do direktne ugroženosti samog vodoizvorišta.
Zavod za hidrometeorologiju je u 2019. godini instalirao opremu za praćenje pojedinih parametara u okviru vodozahvata Bolje Sestre. Podaci će se prikupljati i čuvati u bazu podataka i analizirati od strane eksperata Hidrometeorološkog zavoda i njihovih saradnika u toku 2020. godini detaljno analizirati.
- ❖ Imajući u vidu značaj izvorišta Bolje Sestre za ukupan društveno-ekonomski razvoj Crne Gore, a sagledavajući trend kretanja kapaciteta izdašnosti vodoizvorišta i projektovane klimatske varijacije Regionalni vodovod već tri godine sagledava četiri moguća rješenja za prihranjivanje postojećeg vodozahvata u saradnji sa Univerzitetom Crne Gore – Građevinskim fakultetom, eminentnim stručnjacima UNESCO-a kao i inženjerskog tima Regionalnog vodovoda. Takođe, u okviru IPA INTERREG programa će se u 2020. godini započeti sa ispitivanjima i izradom studije povećanja kapaciteta vodozahvata izvorišta Bolje Sestre
- ❖ Radi donošenja određenih zaključaka i preporuka za datu problematiku, neophodno bi bilo intenzivirati detaljna geološka i hidrogeološka istraživanja, koja bi imala za cilj izradu namjenskih karata i planova za iskorišćavanje postojećih i potencijalnih, ležišta izdanskih voda (neka od njih su već pobrojana) kao i za izradu njihovih vodozahvatnih objekata. Sve ovo bi u velikoj mjeri doprinijelo racionalnom iskorišćavanju podzemnih voda basena Malog Blata, imajući u vidu povoljne hidrogeološke uslove.

U Regionalnom vodovodu će se i u narednom periodu nastaviti sa pojačanim obilaskom zaštitnih zona izvorišta Bolje Sestre i podnošenjem eventualnih inicijativa zbog nelegalne eksploatacije šljunka i pijeska ako se te aktivnosti i dalje budu odvijale.

Preduzeće je spremno da da svoj doprinos kako bi se Odluka o zabrani dalje eksploatacije rječnih nanosa koju je donijela Vlada Crne Gore ispoštovala do kraja, jer samo zajedničkim djelovanjem možemo doprinijeti iskorjenjivanju ovog problema koji ukoliko ne bude

Godišnji plan rada za 2020. godinu

zaustavljen može ugroziti uredno vodosnabdijevanje Crnogorskog primorja, a neposredno i turističku privredu Crne Gore.

Goran Jevrić
direktor